ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΣ

Το ζήτημα των συνδικάτων είναι ένα από τα πιο σημαντικά ζητήματα για το εργατικό κίνημα και, κατά συνέπεια, για την Αντιπολίτευση. Χωρίς μία συγκεκριμένη θέση πάνω στο ζήτημα των συνδικάτων, η Αντιπολίτευση θα σταθεί ανίκανη να κερδίσει μία πραγματική επιρροή πάνω στην εργατική τάξη. Γι' αυτό και πιστεύω ότι είναι αναγκαίο να βάλω εδώ για συζήτηση ορισμένες απόψεις πάνω στο ζήτημα των συνδικάτων.

ΤΟ ΚΟΜΜΑ ΚΑΙ ΤΑ ΣΥΝΔΙΚΑΤΑ

1. Το κομμουνιστικό κόμμα είναι το θεμελιώδες όπλο της επαναστατικής δράσης του προλεταριάτου, η μαχητική οργάνωση της πρωτοπορίας του που πρέπει να κερδίσει τον ρόλο του ηγέτη της εργατικής τάξης σε όλες, χωρίς εξαίρεση, τις σφαίρες της πάλης της και, κατά συνέπεια, στο πεδίο των συνδικάτων.

2. Εκείνοι που, από άποψη αρχών, αντιπαραθέτουν την αυτονομία των συνδικάτων στην ηγεσία του κομμουνιστικού κόμματος αντιπαραθέτουν με αυτό -είτε το θέλουν είτε όχι-το πιο καθυστερημένο τμήμα του προλεταριάτου στην πρωτοπορία της εργατικής τάξης, την πάλη για άμεσες διεκδικήσεις στην πάλη για την πλήρη απελευθέρωση των εργατών, τον ρεφορμισμό στον κομμουνισμό, τον οπορτουνισμό στον επαναστατικό μαρξισμό.

ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΣ

3. Παλεύοντας για την αυτονομία των συνδικάτων την εποχή της

ανόδου και επέκτασης του, ο προπολεμικός γαλλικός συνδικαλισμός, στην πραγματικότητα πάλευε για την ανεξαρτησία του από την αστική κυβέρνηση και τα αστικά κόμματα, συμπεριλαμβανομένου και εκείνου του ρεφορμιστικού κοινοβουλευτικού σοσιαλισμού. Αυτή ήταν μία πάλη ενάντια στον οπορτουνισμό - για έναν επαναστατικό δρόμο.

Σε αυτή του την πάλη, ο επαναστατικός συνδικαλισμός δεν έκανε φετίχ την αυτονομία των μαζικών οργανώσεων. Αντίθετα, κατανόησε και διακήρυξε τον ηγετικό ρόλο της επαναστατικής μειοψηφίας σε σχέση με τις μαζικές οργανώσεις, που αντανακλούν την εργατική τάξη με όλες της τις αντιθέσεις, με την καθυστέρηση και τις αδυναμίες της.

4. Η θεωρεία της δραστήριας μειοψηφίας ήταν, στην ουσία της, μία ανολοκλήρωτη θεωρία του προλεταριακού κόμματος. Ο επαναστατικός συνδικαλισμός ήταν, σε όλη του την πρακτική, το έμβρυο του επαναστατικού κόμματος σε σύγκρουση με τον οπορτουνισμό, δηλαδή μία αξιόλογη σκιαγράφηση του επαναστατικού κομμουνισμού.

5. Η αδυναμία του αναρχοσυνδικαλισμού, ακόμα και στην κλασσική του περίοδο, ήταν η απουσία ενός σωστού θεωρητικού θεμελίου και, σαν αποτέλεσμα, η λαθεμένη κατανόηση της φύσης του κράτους και του ρόλου του στην πάλη των τάξεων, μία ανολοκλήρωτη, όχι εντελώς ανεπτυγμένη και, κατά συνέπεια, μία λαθεμένη αντίληψη του ρόλου της επαναστατικής μειοψηφίας, δηλαδή του κόμματος. Από εδώ απορρέουν και τα λάθη του στην τακτική, όπως είναι ο φετιχισμός της γενικής απεργίας, η αγνόηση της σχέσης ανάμεσα στην εξέγερση και την κατάληψη της εξουσίας, κ.λ.π.

6. Μετά τον πόλεμο ο γαλλικός συνδικαλισμός βάσισε όχι μόνο την ανάπτυξη του αλλά και την ολοκλήρωσή του στον κομμουνισμό. Οι απόπειρες για την αναβίωση του επαναστατικού συνδικαλισμού τώρα, δεν είναι παρά προσπάθειες να γυρίσουν προς τα πίσω τον τροχό της ιστορίας. Για το εργατικό κίνημα, τέτοιου είδους προσπάθειες μόνο αντιδραστική σημασία μπορούν να 'χουν.

ΟΙ ΕΠΙΓΟΝΟΙ ΤΟΥ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΥ

7. Οι επίγονοι του συνδικαλισμού μεταμορφώνουν (στα λόγια) την ανεξαρτησία των συνδικαλιστικών οργανώσεων από την μπουρζουαζία και τους ρεφορμιστές σοσιαλιστές σε ανεξαρτησία γενικά, σε απόλυτη ανεξαρτησία από όλα τα κόμματα, συμπεριλαμβανομένου και του κομμουνιστικού.

Αν στην περίοδο της ανάπτυξης, ο συνδικαλισμός θεωρούσε τον

εαυτό του πρωτοπορία, και πάλευε για τον ηγετικό ρόλο της πρωτοπόρας μειοψηφίας μέσα στις καθυστερημένες μάζες, οι επίγονοι του συνδικαλισμού παλεύουν τώρα ενάντια στις ίδιες επιθυμίες της κομμουνιστικής πρωτοπορίας, επιχειρώντας-αν και χωρίς επιτυχία ακόμα- να στηριχθούν πάνω στην έλλειψη ανάπτυξης και τις προλήψεις των πιο καθυστερημένων τμημάτων της εργατικής τάξης.

8. Η ανεξαρτησία από την επιρροή της μπουρζουαζίας δεν μπορεί να είναι μία παθητική κατάσταση. Μπορεί να εκφραστεί μόνο με πολιτικές πράξεις, δηλαδή με την πάλη ενάντια στην μπουρζουαζία. Η πάλη αυτή πρέπει να εμπνέεται από ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα, που για την εφαρμογή του απαιτεί οργάνωση και τακτική. Είναι η ενότητα προγράμματος, οργάνωσης και τακτικής που αποτελεί το κόμμα. Μ' αυτή την έννοια, η πραγματική ανεξαρτησία του προλεταριάτου δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί παρά μόνο αν το προλεταριάτο διεξάγει την πάλη του κάτω από την ηγεσία ενός επαναστατικού και όχι οππορτουνιστικού κόμματος.

9. Οι επίγονοι του συνδικαλισμού θέλουν να πιστεύουν ότι τα συνδικάτα είναι από μόνα τους αυτάρκη. Θεωρητικά, αυτό δε σημαίνει τίποτα, στην πράξη όμως σημαίνει την διάλυση της επαναστατικής πρωτοπορίας μέσα στις καθυστερημένες μάζες, δηλαδή μέσα στα συνδικάτα.

Όσο πιο πλατιά είναι η μάζα που αγκαλιάζουν τα συνδικάτα, τόσο πιο ικανά είναι να εκπληρώσουν την αποστολή τους. Αντίθετα, ένα προλεταριακό κόμμα είναι αντάξιο του ονόματος του μόνο αν είναι ιδεολογικά ομοιογενές, μια ενότητα δράσης και οργάνωσης. Το να παρουσιάζεις τα συνδικάτα σαν αυτάρκη επειδή το προλεταριάτο έχει ήδη πετύχει σε αυτά την «πλειοψηφία» του, είναι σαν να κολακεύεις το προλεταριάτο, είναι σαν να το παρουσιάζεις διαφορετικά από ότι είναι και μπορεί να είναι κάτω από τον καπιταλισμό, ο οποίος κρατάει στην άγνοια και την καθυστέρηση τεράστιες μάζες εργατών, επιτρέποντας μόνο στην πρωτοπορία του προλεταριάτου την δυνατότητα να ξεπεράσει όλες τις δυσκολίες και να φτάσει σε μια καθαρή κατανόηση των καθηκόντων της τάξης σα σύνολο.

Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ ΤΩΝ ΣΥΝΔΙΚΑΤΩΝ ΔΕΝ ΠΑΡΑΒΙΑΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΜΜΑΤΙΚΗ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ

10. Η πραγματική, έμπρακτη και όχι μεταφυσική αυτονομία των συνδικαλιστικών οργανώσεων δεν διαταράσσεται στο ελάχιστο, ούτε περιορίζεται από την πάλη που διεξάγει το κομμουνιστικό κόμμα

για να κερδίσει επιρροή. Κάθε μέλος των συνδικάτων έχει δικαίωμα να ψηφίσει όπως νομίζει, και να εκλέξει εκείνον που του φαίνεται ο πιο άξιος. Οι κομμουνιστές έχουν αυτό το δικαίωμα όπως όλοι οι άλλοι.

Η κατάκτηση της πλειοψηφίας των ηγετικών οργάνων από τους κομμουνιστές βρίσκεται σε πλήρη συμφωνία με την αρχή της αυτονομίας, δηλαδή με την αυτοδιοίκηση των συνδικάτων. Από την άλλη πλευρά, κανένα καταστατικό συνδικάτου δεν μπορεί να εμποδίσει ή να αποτρέψει το κόμμα από το να εκλέξει στην Κεντρική του Επιτροπή το Γενικό Γραμματέα της Συνομοσπονδίας Εργατών, γιατί εδώ πια βρισκόμαστε εξολοκλήρου μέσα στα πλαίσια της αυτονομίας του κόμματος.

11. Στα συνδικάτα, οι κομμουνιστές, βέβαια, υποτάσσονται στην πειθαρχία του κόμματος, ανεξάρτητα από τα πόστα που κατέχουν. Αυτό δεν αποκλείει αλλά προϋποθέτει την υποταγή τους στην πειθαρχία των συνδικάτων. Με άλλα λόγια, το κόμμα δεν τους επιβάλλει καμιά γραμμή που να έρχεται σε αντίθεση με τη διάθεση ή τη γνώμη της πλειοψηφίας των μελών των συνδικάτων. Σε εντελώς εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν το κόμμα θεωρεί αδύνατη την υποταγή των μελών του σε ορισμένες **αντιδραστικές** αποφάσεις του συνδικάτου, υποδεικνύει ανοιχτά στα μέλη του τις συνέπειες που απορρέουν από αυτό, δηλαδή απομακρύνσεις από τα πόστα του συνδικάτου, διαγραφές, κ.τ.λ.

Με νομικίστικες φόρμουλες σ' αυτά τα ζητήματα -και η αυτονομία είναι μια καθαρά νομικίστικη φόρμουλα- δεν μπορείς να πας πουθενά. Το ζήτημα πρέπει να μπει από την άποψη της ουσίας του, δηλαδή, στο επίπεδο της **πολιτικής** των συνδικάτων. Μια σωστή πολιτική *πρέπει να αντιπαρατεθεί σε μια λαθεμένη πολιτική.*

Ο ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΗΣ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ ΕΞΑΡΤΑΤΑΙ ΑΠΟ ΕΙΔΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

12. Ο χαρακτήρας της καθοδήγησης του κόμματος, οι μέθοδοι και οι μορφές της, μπορεί να διαφέρουν βαθιά, ανάλογα με τις γενικές συνθήκες μιας συγκεκριμένης χώρας ή με την περίοδο της ανάπτυξης της.

Στις καπιταλιστικές χώρες, όπου το κομμουνιστικό κόμμα δεν κατέχει κανένα μέσο πίεσης, είναι φανερό ότι μπορεί να καθοδηγήσει μόνο διαμέσου των κομμουνιστών που βρίσκονται στα συνδικάτα σαν μέλη της βάσης ή σα στελέχη.

Ο αριθμός των κομμουνιστών στα ηγετικά πόστα των συνδικάτων είναι μόνο ένα μέσο για να μετρηθεί ο ρόλος του κόμματος στα συν-

δικάτα. Η πιο σημαντική μέτρηση είναι το ποσοστό των κομμουνιστών στη βάση των συνδικάτων σε σχέση με το σύνολο της οργανωμένης μάζας. Αλλά το πρωταρχικό κριτήριο είναι η γενική επιρροή του κόμματος πάνω στην εργατική τάξη, που μετριέται με την κυκλοφορία του κομμουνιστικού τύπου, την παρακολούθηση των συγκεντρώσεων του κόμματος, τον αριθμό των ψήφων στις εκλογές και, αυτό που είναι ιδιαίτερα σημαντικό, από τον αριθμό των εργαζόμενων ανδρών και γυναικών που ανταποκρίνονται ενεργητικά στις εκκλήσεις του κόμματος για αγώνα.

13. Είναι καθαρό ότι η επιρροή γενικά του Κομμουνιστικού κόμματος, μαζί και στα συνδικάτα, θα μεγαλώνει όσο η κατάσταση γίνεται πιο επαναστατική.

Αυτοί οι όροι επιτρέπουν μια εκτίμηση του βαθμού και της μορφής της αληθινής, της πραγματικής και όχι της μεταφυσικής αυτονομίας των συνδικάτων. Σε «ειρηνικούς» καιρούς όταν οι πιο μαχητικές μορφές της συνδικαλιστικής δράσης είναι οι απομονωμένες οικονομικές απεργίες, ο **άμεσος** ρόλος του κόμματος στην συνδικαλιστική δράση περνάει σε δεύτερη μοίρα. Κατά γενικό κανόνα, το κόμμα δεν παίρνει για κάθε απομονωμένη απεργία και από μια απόφαση. **Βοηθάει** το συνδικάτο να αποφασίσει αν το συμφέρει ή όχι η απεργία, με την πολιτική και οικονομική πληροφόρηση και τις συμβουλές που του δίνει. **Υπηρετεί** την απεργία με την αγκιτάτσια του κ.λ.π. Τον πρώτο λόγο σε ότι αφορά την απεργία, τον έχει, φυσικά, το συνδικάτο.

Η κατάσταση αλλάζει ριζικά όταν το κίνημα ανυψώνεται στο επίπεδο της γενικής απεργίας και ακόμα περισσότερο στην άμεση πάλη για την εξουσία. Σ' αυτές τις συνθήκες, ο ηγετικός ρόλος του κόμματος γίνεται αποφασιστικός επεμβαίνοντας κατευθείαν, ανοικτά και άμεσα. Τα συνδικάτα -όχι φυσικά εκείνα που περνάνε στην άλλη πλευρά του οδοφράγματος- γίνονται οι οργανωτικοί μηχανισμοί του κόμματος που μπροστά σε ολόκληρη την τάξη στέκεται ως ο ηγέτης της επανάστασης, παίρνοντας πάνω του όλη την ευθύνη.

Στο φάσμα που εκτείνεται ανάμεσα στη μερική οικονομική απεργία και την επαναστατική ταξική εξέγερση, υπάρχουν όλες οι δυνατές μορφές αμοιβαίων σχέσεων μεταξύ του κόμματος και των συνδικάτων, διάφοροι βαθμοί της κατευθείαν και άμεσης καθοδήγησης κ.λ.π.

Αλλά κάτω απ' όλες τις συνθήκες, το κόμμα επιδιώκει να κερδίσει τη γενική ηγεσία, βασισμένο στην πραγματική αυτονομία των συνδικάτων που σαν οργανώσεις -δεν χρειάζεται να το πούμε- δεν «υποτάσσονται» σ' αυτό.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ ΤΩΝ ΣΥΝΔΙΚΑΤΩΝ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑΣ ΜΥΘΟΣ

14. Τα γεγονότα δείχνουν ότι πολιτικά «ανεξάρτητα» συνδικάτα δεν υπάρχουν πουθενά. Δεν έχουν υπάρξει ποτέ. Και η πείρα και η θεωρία λένε ότι ούτε θα υπάρξουν ποτέ. Στις Η.Π.Α., τα συνδικάτα είναι δια μέσου του μηχανισμού τους, απευθείας δεμένα με το γενικό επιτελείο της βιομηχανίας και των αστικών κομμάτων. Στην Αγγλία, τα συνδικάτα, που στο παρελθόν υποστήριζαν κυρίως τους φιλελεύθερους, αποτελούν τώρα την υλική βάση του Εργατικού κόμματος. Στη Γερμανία, τα συνδικάτα βαδίζουν κάτω από την σημαία της Σοσιαλδημοκρατίας. Στη Σοβιετική Δημοκρατία, η ηγεσία τους ανήκει στους Μπολσεβίκους. Στην Γαλλία, μια από τις συνδικαλιστικές οργανώσεις ακολουθεί τους Σοσιαλιστές και η άλλη τους Κομμουνιστές. Στην Φιλανδία, τα συνδικάτα σπάσανε στα δύο πριν από λίγο, τείνοντας το ένα μέρος προς την Σοσιαλδημοκρατία και το άλλο προς τον Κομμουνισμό. Αυτό συμβαίνει παντού.

Οι θεωρητικοί της «ανεξαρτησίας» του συνδικαλιστικού κινήματος δεν κάνουν τον κόπο να προβληματιστούν πάνω σ' αυτό το ζήτημα: γιατί το σύνθημα τους όχι μόνο δεν πλησιάζει πουθενά την υλοποίηση του στην πράξη αλλά αντίθετα, η εξάρτηση των συνδικάτων από την ηγεσία ενός κόμματος γίνεται παντού, χωρίς καμία εξαίρεση, όλο και περισσότερο ανοικτή και φανερή. Και ακόμα, αυτό ανταποκρίνεται πέρα για πέρα στον χαρακτήρα της ιμπεριαλιστικής εποχής, που ξεγυμνώνει όλες τις ταξικές σχέσεις και που ακόμα και μέσα στο προλεταριάτο, οξύνει τις αντιθέσεις ανάμεσα στην αριστοκρατία του και τα πιο εκμεταλλευόμενα τμήματα του.

Η ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΗ ΛΙΓΚΑ, ΕΜΒΡΥΟ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

15. Η τελειότερη έκφραση του ξεπερασμένου συνδικαλισμού είναι η λεγόμενη Συνδικαλιστική Λίγκα. Από όλα τα χαρακτηριστικά της παρουσιάζεται σαν μια πολιτική οργάνωση που επιδιώκει να υποτάξει το συνδικαλιστικό κίνημα στην επιρροή της. Στην πραγματικότητα, η Λίγκα στρατολογεί τα μέλη της όχι σύμφωνα με τις συνδικαλιστικές αρχές, αλλά σύμφωνα με τις αρχές των πολιτικών ομάδων. Έχει την πλατφόρμα της, αν όχι το πρόγραμμά της, και το υπερασπίζεται στα έντυπα της. Έχει τη δικιά της εσωτερική πειθαρχία μέσα στο συνδικαλιστικό κίνημα. Στα συνέδρια των Συνομοσπονδιών, οι οπαδοί της δρουν σαν μια πολιτική φράξια με τον ίδιο τρόπο που

δρα και η κομμουνιστική φράξια. Αν δεν θέλουμε να πελαγοδρομούμε, πρέπει να πούμε ότι η τάση της Συνδικαλιστικής Λίγκας περιορίζεται σε μια πάλη για την απελευθέρωση των δύο Συνομοσπονδιών από την ηγεσία των Σοσιαλιστών και κομμουνιστών και την ενοποίηση τους κάτω από την διεύθυνση της ομάδας του Μονάτ.

Η Λίγκα δεν δρα ανοικτά στο όνομα της ανάγκης και του δικαιώματος της προχωρημένης μειοψηφίας, να παλέψει για να επεκτείνει την επιρροή της πάνω στις πιο καθυστερημένες μάζες. Εμφανίζεται με μια μάσκα που την αποκαλεί «ανεξαρτησία» των συνδικάτων. Απ' αυτή την άποψη, η Λίγκα προσεγγίζει το Σοσιαλιστικό Κόμμα που κι αυτό επίσης καθοδηγεί κάτω από το κάλυμμα της φράσης: *«ανεξαρτησία του συνδικαλιστικού κινήματος»*. Το Κομμουνιστικό Κόμμα, αντίθετα, λέει ανοικτά στην εργατική τάξη: αυτό είναι το πρόγραμμα μου, αυτή είναι η τακτική και η πολιτική που προτείνω στα συνδικάτα.

Το προλεταριάτο δεν πρέπει ποτέ να πιστεύει οτιδήποτε στα τυφλά. Πρέπει να κρίνει κάθε κόμμα, κάθε οργάνωση από τη δουλειά τους. Αλλά οι εργάτες πρέπει να έχουν διπλή και τριπλή δυσπιστία προς τους υποκριτές εκείνους ηγέτες που δρουν ιγκόγνιτο, κάτω από μια μάσκα, που κάνει το προλεταριάτο να πιστεύει ότι δεν υπάρχει καμία ανάγκη για ηγεσία γενικά.

ΤΟ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΤΟ ΔΕΝ ΧΡΕΙΑΖΕΤΑΙ ΤΗΝ «ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ» ΤΩΝ ΣΥΝΔΙΚΑΤΩΝ ΑΛΛΑ ΜΙΑ ΣΩΣΤΗ ΗΓΕΣΙΑ

16. Δεν πρέπει να αρνιόμαστε το δικαίωμα ενός πολιτικού κόμματος να παλεύει για να κερδίσει τα συνδικάτα στην επιρροή του. Το ζήτημα, όμως, αυτό πρέπει να μπαίνει έτσι: Στο όνομα τίνος προγράμματος και ποιας τακτικής παλεύει αυτή η οργάνωση; Από αυτή την άποψη, η Συνδικαλιστική Λίγκα δεν δίνει τις αναγκαίες εγγυήσεις. Το πρόγραμμα της είναι εντελώς άμορφο, όπως είναι και η τακτική της. Στις πολιτικές εκτιμήσεις της ενεργεί μόνο από γεγονός σε γεγονός. Αναγνωρίζοντας την προλεταριακή επανάσταση, ακόμα και τη δικτατορία του προλεταριάτου, αγνοεί το κόμμα και παλεύει ενάντια στην κομμουνιστική ηγεσία, χωρίς την οποία η προλεταριακή επανάσταση θα κινδύνευε πάντα να μείνει μια φράση χωρίς περιεχόμενο.

17. Η ιδεολογία της ανεξαρτησίας των συνδικάτων δεν έχει τίποτα το κοινό με τις ιδέες και τα αισθήματα του προλεταριάτου σαν τάξης. Αν το κόμμα είναι ικανό με την καθοδήγησή του να εξασφαλίσει μια σωστή, καθαρή και σταθερή πολιτική στα συνδικάτα, τότε ούτε ένας εργάτης δεν θα έχει την διάθεση να ξεσηκωθεί ενάντια στην ηγεσία του κόμματος. Η ιστορική εμπειρία των μπολσεβίκων το έχει αποδείξει αυτό.

Αυτό ισχύει και για την Γαλλία όπου οι κομμουνιστές συγκέντρωσαν στις εκλογές 1.200.000 ψήφους ενώ η Ενιαία Γενική Συνομοσπονδία Εργασίας (η κεντρική οργάνωση των Κόκκινων Συνδικάτων) έχει σαν μέλη της το ένα τέταρτο ή το ένα τρίτο μόνο αυτού του αριθμού. Είναι καθαρό ότι το αφηρημένο σύνθημα της ανεξαρτησίας δεν μπορεί κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες να προέλθει από τις μάζες. Η συνδικαλιστική γραφειοκρατία είναι κάτι το εντελώς διαφορετικό. Όχι μόνο βλέπει σαν επαγγελματικό ανταγωνιστή την κομματική γραφειοκρατία, αλλά και τείνει να καταστεί ανεξέλεχτη από την πρωτοπορία του προλεταριάτου. Το σύνθημα της ανεξαρτησίας είναι, από την ίδια του την βάση, ένα γραφειοκρατικό και όχι ταξικό σύνθημα.

Ο ΦΕΤΙΧΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΣΥΝΔΙΚΑΤΩΝ

18. Ύστερα από τον φετιχισμό, της «ανεξαρτησίας», η Συνδικαλιστική Λίγκα μεταμορφώνει το ζήτημα της **ενότητας των συνδικάτων** σε ένα φετίχ.

Δεν χρειάζεται να πούμε ότι η διατήρηση της ενότητας των συνδικαλιστικών οργανώσεων έχει τεράστια πλεονεκτήματα από την άποψη των καθημερινών καθηκόντων του προλεταριάτου όπως επίσης και από την άποψη της πάλης του κομμουνιστικού κόμματος να επεκτείνει την επιρροή του πάνω στις μάζες. Αλλά τα γεγονότα αποδεικνύουν ότι με την πρώτη επιτυχία της επαναστατικής πτέρυγας στα συνδικάτα, οι οπορτουνιστές παίρνουν εσκεμμένα τον δρόμο της διάσπασης. Οι ειρηνικές σχέσεις με την μπουρζουαζία τους έλκουν περισσότερο από ότι η ενότητα του προλεταριάτου. Αυτό είναι το αδιαμφισβήτητο συμπέρασμα της μεταπολεμικής εμπειρίας.

Εμείς οι κομμουνιστές ενδιαφερόμαστε πάντα να δείχνουμε στους εργάτες ότι η ευθύνη για την διάσπαση των συνδικαλιστικών οργανώσεων πέφτει ολοκληρωτικά πάνω στην σοσιαλδημοκρατία. Αλλά αυτό δεν σημαίνει καθόλου ότι η κενή φόρμουλα της ενότητας είναι για εμάς πιο σημαντική από τα επαναστατικά καθήκοντα της εργατικής τάξης.

19. Έχουν περάσει οκτώ χρόνια από τότε που τα συνδικάτα διασπάστηκαν στην Γαλλία. Σ' αυτό το διάστημα, οι δύο οργανώσεις προσδέθηκαν οριστικά σε δύο, θανάσιμα εχθρικά, πολιτικά κόμμα-

τα. Κάτω από αυτές τις συνθήκες, το να σκεφτόμαστε ότι μπορούμε να ενοποιήσουμε το συνδικαλιστικό κίνημα με το απλό κήρυγμα της ενότητας, αυτό σημαίνει ότι καλλιεργούμε αυταπάτες. Το να δηλώνουμε ότι χωρίς την ενοποίηση πρώτα των δύο συνδικαλιστικών οργανώσεων είναι αδύνατο να γίνει όχι μόνο η προλεταριακή επανάσταση αλλά ακόμα και μια σοβαρή ταξική πάλη, σημαίνει ότι το μέλλον της επανάστασης εξαρτάται από την διεφθαρμένη κλίκα των ρεφορμιστών συνδικαλιστών.

Στην πραγματικότητα, το μέλλον της επανάστασης δεν εξαρτάται από την συγχώνευση των δύο συνδικαλιστικών μηχανισμών, αλλά από την ενοποίηση της πλειοψηφίας της εργατικής τάξης γύρω από τα επαναστατικά συνθήματα και τις επαναστατικές μεθόδους πάλης.

Για την ώρα, η ενοποίηση της εργατικής τάξης είναι δυνατή μόνο με την πάλη ενάντια στους οπαδούς της συνεργασίας των τάξεων (τους οπαδούς του συνασπισμού), που δεν βρίσκονται μόνο στα πολιτικά κόμματα αλλά και στα συνδικάτα.

20. Ο πραγματικός δρόμος προς την επαναστατική ενότητα του προλεταριάτου βρίσκεται στην ανάπτυξη, τη διόρθωση τη διεύρυνση και τη σταθεροποίηση της επαναστατικής Ενιαίας Γ.Σ.Ε και την εξασθένιση της ρεφορμιστικής Γ.Σ.Ε.

Όχι μόνο δεν αποκλείεται, αλλά, αντίθετα, είναι πολύ πιθανόν, τον καιρό της επανάστασης του, το γαλλικό προλεταριάτο να μπει στην πάλη με δύο Συνομοσπονδίες πίσω από την μια θα βρίσκονται οι μάζες και πίσω από την άλλη η εργατική αριστοκρατία και η γραφειοκρατία.

Ο ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΗΣ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗΣ

21. Η νέα συνδικαλιστική αντιπολίτευση ολοφάνερα δεν θέλει να πάρει το δρόμο του συνδικαλισμού. Την ίδια στιγμή, σπάει από το κόμμα -όχι από μια ορισμένη ηγεσία- αλλά από το κόμμα γενικά. Αυτό σημαίνει πολύ απλά ότι ιδεολογικά αφοπλίζει τον εαυτό της και κατρακυλάει σε θέσεις συντεχνιακές και τρεϊντγιουνιονιστικές.

22. Η συνδικαλιστική αντιπολίτευση σαν σύνολο είναι πολύ ανομοιογενής. Αλλά διακρίνεται από μερικά κοινά χαρακτηριστικά που δεν τη φέρνουν κοντύτερα προς την Αριστερή Κομμουνιστική Αντιπολίτευση, αλλά, αντίθετα, την αποξενώνουν και την αντιτάσσουν σ' αυτή.

Η συνδικαλιστική αντιπολίτευση δεν παλεύει ενάντια στις απερίσκεπτες πράξεις και τις λαθεμένες μεθόδους της κομμουνιστικής ηγεσίας αλλά ενάντια στην επιρροή του κομμουνισμού πάνω στην εργατική τάξη.

Η συνδικαλιστική αντιπολίτευση δεν παλεύει ενάντια στην υπεραριστερή εκτίμηση μιας συγκεκριμένης κατάστασης και του ρυθμού ανάπτυξής της, αλλά, στην πραγματικότητα, δρα ενάντια στις επαναστατικές προοπτικές γενικά.

Η συνδικαλιστική αντιπολίτευση δεν παλεύει ενάντια στις γελοίες μεθόδους του αντιμιλιταρισμού, αλλά προωθεί έναν πασιφιστικό προσανατολισμό. Μ' άλλα λόγια, η συνδικαλιστική αντιπολίτευση αναπτύσσεται φανερά προς ένα ρεφορμιστικό πνεύμα.

23. Είναι πέρα για πέρα λάθος να βεβαιώνουμε ότι τα τελευταία χρόνια - αντίθετα από ότι συνέβη στην Γερμανία, την Τσεχοσλοβακία και σε άλλες χώρες - στην Γαλλία δεν έχει εμφανιστεί μια δεξιά ομάδα μέσα στο επαναστατικό στρατόπεδο. Το κύριο σημείο είναι ότι η δεξιά αντιπολίτευση στην Γαλλία, εγκαταλείποντας την επαναστατική πολιτική του κομμουνισμού, έχει, σε συμφωνία με τις παραδόσεις του γαλλικού εργατικού κινήματος, αποκτήσει ένα συνδικαλιστικό χαρακτήρα, αποκρύπτοντας έτσι την πολιτική της φυσιογνωμία. Τελικά, η πλειοψηφία της συνδικαλιστικής αντιπολίτευσης αντιπροσωπεύει την δεξιά πτέρυγα, όπως ακριβώς η ομάδα Μπράντλερ στην Γερμανία, οι Τσέχοι συνδικαλιστές που, ύστερα από την διάσπαση, έχουν πάρει μια καθαρά ρεφορμιστική θέση κ.λ.π.

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

24. Μπορεί κανείς να αντιτείνει ότι όλες οι προηγούμενες απόψεις θα ήταν σωστές μόνο με τον όρο ότι το κομμουνιστικό κόμμα έχει μια σωστή πολιτική. Αλλά αυτή η αντίρρηση δεν είναι θεμελιωμένη. Το ζήτημα των σχέσεων ανάμεσα στο κόμμα, που αντιπροσωπεύει το προλεταριάτο έτσι όπως θα έπρεπε να είναι και τα συνδικάτα που αντιπροσωπεύουν το προλεταριάτο έτσι όπως είναι, είναι το θεμελιώδες ζήτημα του επαναστατικού μαρξισμού. Θα ήταν πραγματική αυτοκτονία να απορρίψουμε την μόνη δυνατή, από άποψη αρχών, απάντηση πάνω σε αυτό το ζήτημα μόνο και μόνο επειδή το κομμουνιστικό κόμμα, κάτω από την επίδραση αντικειμενικών και υποκειμενικών λόγων, για τους οποίους έχουμε μιλήσει περισσότερο από μια φορά, ακολουθεί τώρα μια λαθεμένη πολιτική απέναντι στα συνδικάτα, όπως επίσης και σε άλλους τομείς. Μια σωστή πολιτική πρέπει να αντιπαρατίθεται σε μια λαθεμένη πολιτική. Με αυτό τον σκοπό η Αριστερή Αντιπολίτευση έχει συγκροτηθεί σε φράξια. Αν θεωρήσουμε ότι το Γαλλικό Κομμουνιστικό Κόμμα στο σύνολο του βρίσκεται σε μια ολοκληρωτικά αθεράπευτη και απελπιστική κατάσταση -κάτι

που ούτε καν το σκεφτόμαστε- τότε πρέπει να του αντιπαρατάξουμε ένα άλλο κόμμα. Αλλά το ζήτημα των σχέσεων του κόμματος με την τάξη δεν αλλάζει απ' αυτό το γεγονός, ούτε κατά ένα γιώτα.

Η Αριστερή Αντιπολίτευση πιστεύει ότι για να επηρεάσει το συνδικαλιστικό κίνημα, για να βοηθήσει στο σωστό προσανατολισμό του, για να το διαποτίσει με σωστά συνθήματα, δεν μπορεί να το κάνει παρά μόνο σαν κομμουνιστικό κόμμα (ή σαν φράξια για την ώρα) που, παρόλα τα άλλα του γνωρίσματα, είναι το κεντρικό ιδεολογικό εργαστήρι της εργατικής τάξης.

25. Το σωστά κατανοημένο καθήκον του κομμουνιστικού κόμματος δεν συνίσταται απλά στο να κερδίσει επιρροή πάνω στα συνδικάτα έτσι όπως αυτά είναι, αλλά στο να κερδίσει επιρροή, διαμέσου των συνδικάτων, πάνω στην πλειοψηφία της εργατικής τάξης. Αυτό είναι δυνατόν μόνο αν οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται από το κόμμα στα συνδικάτα ανταποκρίνονται στην φύση και τα καθήκοντα του. Η πάλη του κόμματος για επιρροή στα συνδικάτα βρίσκει την αντικειμενική της επιβεβαίωση στο αν ακμάζουν ή όχι τα συνδικάτα, στο αν ο αριθμός των μελών τους αυξάνει, όπως επίσης και στις σχέσεις τους με τις πλατύτερες μάζες. Αν το κόμμα πληρώνει την επιρροή του στα συνδικάτα με την τιμή του στενέματος και του φραξιονισμού τους -μετατρέποντάς τα σε βοηθούς του κόμματος για στιγμιαίους σκοπούς και εμποδίζοντάς τα να γίνουν γνήσιες μαζικές οργανώσεις- τότε οι σχέσεις ανάμεσα στο κόμμα και την τάξη είναι λαθεμένες. Δεν είναι αναγκαίο να σταθούμε εδώ στις αιτίες μιας τέτοιας κατάστασης. Το έχουμε κάνει περισσότερο από μια φορά και το κάνουμε κάθε μέρα. Η ευκολία με την οποία αλλάζει η επίσημη κομμουνιστική (Σ.τ.Ε σταλινική) πολιτική αντανακλά τις τυχοδιωκτικές τάσεις της να κάνει τον εαυτό της κύριο της εργατικής τάξης στο συντομότερο χρονικό διάστημα με θεατρινισμούς, εφευρέσεις, υπερφίαλη αγκιτάτσια, κ.λ.π.

Η διέξοδος από αυτή την κατάσταση δεν βρίσκεται, ωστόσο, στο να αντιπαραθέσουμε τα συνδικάτα στο κόμμα (ή στη φράξια) αλλά στην αδιάλαχτη πάλη για να αλλάξουμε ολόκληρη την πολιτική του κόμματος, όπως επίσης και την πολιτική των συνδικάτων.

ΤΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΗΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ

26. Η Αριστερή Αντιπολίτευση πρέπει να βάλει τα ζητήματα του συνδικαλιστικού κινήματος σε αδιαχώριστη σχέση με τα ζητήματα της πολιτικής πάλης του προλεταριάτου. Πρέπει να δώσει μια συγκεκριμένη ανάλυση του σημερινού σταδίου ανάπτυξης του γαλλικού εργατικού κινήματος. Πρέπει να δώσει μια εκτίμηση, ποσοτική και ποιοτική, του σημερινού απεργιακού κινήματος και των προοπτικών του σε σχέση με τις προοπτικές της οικονομικής εξέλιξης της Γαλλίας. Είναι αναγκαίο να πει ότι απορρίπτει πέρα για πέρα την προοπτική της καπιταλιστικής σταθεροποίησης και του πασιφισμού για δεκαετίες. Προχωρεί με μια εκτίμηση της εποχής μας σαν επαναστατικής, εκτίμηση που απορρέει από την αναγκαιότητα μιας επίκαιρης προπαρασκευής του πρωτοπόρου προλεταριάτου μπροστά στις απότομες στροφές που δεν είναι μόνο πιθανές αλλά και αναπόφευκτες. Όσο πιο σταθερή και πιο αδυσώπητη είναι η δράση της ενάντια στους υποτιθέμενους επαναστατικούς κομπασμούς της κεντριστικής γραφειοκρατίας, ενάντια στην πολιτική υστερία που δεν παίρνει υπόψη της τις συνθήκες, που μπερδεύει το σήμερα με το χθες ή το αύριο, τόσο πιο σταθερά και αποφασιστικά πρέπει να τοποθετείται ενάντια στα στοιχεία της δεξιάς που αντιγράφουν την κριτική της και κρύβονται πίσω από αυτήν για να εισάγουν τις τάσεις τους μέσα στον επαναστατικό μαρξισμό.

27. Καινούργιες οριοθετήσεις; Νέες πολεμικές; Νέες διασπάσεις; Αυτός είναι ο θρήνος των καλών αλλά κουρασμένων ψυχών, που θα ήθελαν να μεταμορφώσουν την Αντιπολίτευση σε ένα γαλήνιο άσυλο όπου ο καθένας θα μπορούσε να ξεκουραστεί από τα μεγάλα καθήκοντα και ταυτόχρονα να διατηρήσει άθικτο το όνομα του επαναστάτη «της αριστεράς». Όχι! Στις κουρασμένες αυτές ψυχές λέμε: Είναι βέβαιο ότι δεν προχωρούμε στον ίδιο δρόμο. Η αλήθεια δεν έχει γίνει ποτέ έως τώρα από το άθροισμα των μικρών λαθών. Μια επαναστατική οργάνωση δεν έχει ποτέ μέχρι τώρα συντεθεί από μικρές συντηρητικές ομάδες που πρώτα - πρώτα ζητάνε να διακρίνονται η μια από την άλλη. Υπάρχουν εποχές όπου η επαναστατική τάση περιορίζεται σε μια μικρή μειοψηφία μέσα στο εργατικό κίνημα. Αλλά αυτές οι εποχές απαιτούν όχι διακανονισμούς ανάμεσα στις μικρές ομάδες με αμοιβαίο κρύψιμο των αμαρτιών τους, αλλά αντίθετα, ένα διπλά αδυσώπητο αγώνα για μια σωστή προοπτική και εκπαίδευση των στελεχών στο πνεύμα του αυθεντικού μαρξισμού. Η νίκη είναι δυνατή μόνο απ' αυτό τον δρόμο.

28. Στο βαθμό που αυτές οι γραμμές αφορούν προσωπικά τον συγγραφέα τους, πρέπει να δεχθεί ότι η γνώμη που είχε διαμορφώσει για την ομάδα Μονάτ, όταν ο ίδιος εξορίστηκε από την Σοβιετική Ένωση, αποδείχθηκε ότι ήταν πολύ αισιόδοξη και γι' αυτό λαθεμένη. Για πολλά χρόνια, ο συγγραφέας δεν είχε την δυνατότητα να παρακολουθήσει την δράση αυτής της ομάδας. Την έκρινε από παλιές αναμνήσεις. Οι διαφορές αποκαλύφθηκαν στην πραγματικότητα όχι μόνο πιο βαθιές, αλλά και πιο οξυμένες από ότι θα μπορούσε

κανένας να υποθέσει. Τα τελευταία γεγονότα έχουν αποδείξει πέρα από κάθε αμφιβολία ότι χωρίς μια ξεκάθαρη και συγκεκριμένη ιδεολογική οριοθέτηση από την γραμμή του συνδικαλισμού, η Κομμουνιστική Αντιπολίτευση στην Γαλλία δεν θα πάει μπροστά. Οι θέσεις που προτείνουμε αντιπροσωπεύουν από μόνες τους το πρώτο βήμα στο δρόμο της οριοθέτησης που είναι το πρελούδιο στον επιτυχή αγώνα ενάντια στις επαναστατικές φλυαρίες και την οπορτουνιστική ουσία των Κασέν, Μονμουσό και την παρέα τους.

Λέων Τρότσκυ
14 Οκτωβρίου 1929

ΤΑ ΣΥΝΔΙΚΑΤΑ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΚΜΗΣ

Υπάρχει ένα κοινό γνώρισμα στην εξέλιξη, ή πιο σωστά, στον εκφυλισμό, των σύγχρονων συνδικαλιστικών οργανώσεων όλου του κόσμου: η προσέγγιση και η συγχώνευσή τους με την κρατική εξουσία. Το προτσές αυτό είναι εξίσου χαρακτηριστικό για τα ουδέτερα, τα σοσιαλδημοκρατικά, τα σταλινικά και τα «αναρχικά» συνδικάτα. Αυτό και μόνο το γεγονός δείχνει ότι η τάση για «συγχώνευση» με το κράτος δεν είναι συνυφασμένη με τούτη ή την άλλη θεωρία , αλλά απορρέει από κοινωνικές συνθήκες κοινές για όλα τα συνδικάτα.

Ο μονοπωλιακός καπιταλισμός δεν βασίζεται στο συναγωνισμό και την ατομική πρωτοβουλία, αλλά σε μια συγκεντρωτική διοίκηση. Οι καπιταλιστικές κλίκες που είναι επικεφαλής των ισχυρών τραστ, των συνδικάτων, των τραπεζικών κονσόρτσιουμ, κ.λ.π. ελέγχουν την οικονομική ζωή από το ίδιο ύψος που την ελέγχει το κράτος, και σε κάθε στιγμή καταφεύγουν στην συνεργασία του. Τα συνδικάτα, με την σειρά τους, στους κλάδους τους πιο σπουδαίους της βιομηχανίας, δεν έχουν την δυνατότητα να επωφεληθούν από το συναγωνισμό ανάμεσα στις διάφορες επιχειρήσεις. Έχουν να αντιμετωπίσουν έναν αντίπαλο καπιταλιστή, συγκεντρωτικό και στενά συνδεδεμένο με την κρατική εξουσία. Από κει προέρχεται η ανάγκη για τα συνδικάτα -όσο παραμένουν σε ρεφορμιστικές θέσεις, δηλαδή σε θέσεις που βασίζονται σε μία προσαρμογή στην ατομική ιδιοκτησία, να προσαρμοστούν στο καπιταλιστικό κράτος και να αγωνιστούν για μια συνεργασία μαζί του. Στα μάτια της γραφειοκρατίας του συνδικαλιστικού κινήματος, το κύριο καθήκον είναι να απελευθερώσει το κράτος από την αγκαλιά του καπιταλισμού, αδυνατίζοντας την εξάρτησή του από τα τραστ, και να το τραβήξει προς το μέρος της. Αυτή η θέση βρίσκεται σε πλήρη αρμονία με την κοινωνική θέση της

εργατικής αριστοκρατίας και της γραφειοκρατίας, που παλεύουν για να πάρουν μερικά ψίχουλα από το μοίρασμα του υπερκέρδους του ιμπεριαλιστικού καπιταλισμού. Στους λόγους τους οι γραφειοκράτες των συνδικάτων κάνουν ότι μπορούν για να αποδείξουν στο «δημοκρατικό» κράτος πόσο κατάλληλοι και απαραίτητοι είναι σε καιρό ειρήνης και, ιδιαίτερα, σε καιρό πολέμου. Μεταβάλλοντας τα συνδικάτα σε όργανα του κράτους ο φασισμός δεν ανακαλύπτει τίποτα το καινούργιο, σπρώχνει μόνο μέχρι την τελευταία τους συνέπεια όλες τις τάσεις τις σύμφυτες με τον ιμπεριαλισμό.

Οι αποικιακές και μισοαποικιακές χώρες δεν βρίσκονται κάτω από την κυριαρχία του ντόπιου καπιταλισμού, αλλά του ξένου ιμπεριαλισμού. Ωστόσο, αυτό δεν αδυνατίζει αλλά, αντίθετα δυναμώνει την ανάγκη για άμεσους, καθημερινούς και πρακτικούς δεσμούς ανάμεσα στους μεγιστάνες του καπιταλισμού και τις κυβερνήσεις που στην ουσία είναι υποταγμένες σ' αυτούς - οι κυβερνήσεις των αποικιακών ή μισό αποικιακών χωρών. Δεδομένου ότι ο ιμπεριαλιστικός καπιταλισμός δημιουργεί στις αποικιακές και μισοαποικιακές χώρες ένα στρώμα εργατικής αριστοκρατίας και γραφειοκρατίας, αυτό απαιτεί την υποστήριξη των αποικιακών ή μισοαποικιακών κυβερνήσεων, που τις θέλει προστάτες, κηδεμόνες και καμιά φορά διαιτητές. Αυτό το στρώμα αποτελεί την πιο σπουδαία κοινωνική βάση του βοναπαρτιστικού και μισοβοναπαρτιστικού χαρακτήρα των κυβερνήσεων στις αποικίες και γενικά στις καθυστερημένες χώρες. Αυτό αποτελεί επίσης την βάση της εξάρτησης των ρεφορμιστικών συνδικάτων από το κράτος.

Στο Μεξικό τα συνδικάτα έχουν με νόμο μεταβληθεί σε μισοκρατικό θεσμό και κατά συνέπεια έχουν πάρει χαρακτήρα μισοολοκληρωτικό. Η κρατικοποίηση των συνδικάτων, έγινε, σύμφωνα με την αντίληψη των νομοθετών, για το συμφέρον των εργατών και με στόχο να τους εξασφαλίσει την επιρροή στην κυβερνητική και οικονομική ζωή. Στο μέτρο, όμως, που ο ξένος ιμπεριαλιστικός καπιταλισμός κυριαρχεί στο εθνικό κράτος, στο μέτρο που είναι ικανός, με την βοήθεια των αντιδραστικών δυνάμεων του εσωτερικού, να ανατρέψει την ασταθή δημοκρατία και να την αντικαταστήσει αμέσως με ανοικτή φασιστική δικτατορία, σ' αυτό το μέτρο η νομοθεσία η σχετική με τα συνδικάτα μπορεί εύκολα να γίνει ένα όπλο στα χέρια της ιμπεριαλιστικής δικτατορίας.

Συνθήματα για την ανεξαρτησία των συνδικάτων

Από τα προηγούμενα θα μπορούσε κανείς εύκολα να βγάλει το συμπέρασμα ότι τα συνδικάτα παύουν να είναι συνδικάτα στην ιμπεριαλιστική εποχή. Δεν αφήνουν σχεδόν πια τόπο στην εργατική δημοκρατία που, τον παλιό καλό καιρό, όταν το ελεύθερο εμπόριο κυριαρχούσε στον οικονομικό στίβο, αποτελούσε το περιεχόμενο αυτό καθεαυτό της εσωτερικής ζωής των εργατικών οργανώσεων. Όταν λείπει η εργατική δημοκρατία, δεν μπορεί να υπάρξει ελεύθερος αγώνας για επιρροή πάνω στα μέλη του συνδικάτου. Και από αυτή την άποψη, ο κύριος στίβος για επαναστατική δουλειά μέσα στα συνδικάτα εξαφανίζεται. Μια τέτοια, ωστόσο, θέση θα ήταν βασικά λαθεμένη. Δεν μπορούμε να διαλέξουμε το πεδίο και τους όρους της δραστηριότητας μας ακολουθώντας τις επιθυμίες και τις αντιπάθειες μας. Είναι άπειρα πιο δύσκολο να αγωνίζεται κανείς για να επιδράσει πάνω στις εργαζόμενες μάζες μέσα σ' ένα ολοκληρωτικό και μισοολοκληρωτικό κράτος παρά σε μια δημοκρατία. Το ίδιο επίσης ισχύει και για τα συνδικάτα που η όλη τους ύπαρξη αντανακλά την εξέλιξη των καπιταλιστικών κρατών.

Δεν μπορούμε όμως να παραιτηθούμε από την πάλη να επιδράσουμε πάνω στους εργάτες της Γερμανίας μόνο και μόνο γιατί το ολοκληρωτικό καθεστώς κάνει μια τέτοια δουλειά εξαιρετικά δύσκολη. Για τον ίδιο ακριβώς λόγο, δεν μπορούμε να παραιτηθούμε από την πάλη μέσα στις οργανώσεις υποχρεωτικής δουλείας που δημιούργησε ο φασισμός. Για ένα λόγο παραπάνω δεν μπορούμε να παραιτηθούμε από την συστηματική δουλειά μέσα στα συνδικάτα ολοκληρωτικού ή μισοολοκληρωτικού τύπου, μόνο και μόνο γιατί αυτά εξαρτώνται άμεσα ή έμμεσα από το εργατικό κράτος ή γιατί η γραφειοκρατία στερεί από τους επαναστάτες την δυνατότητα να δουλέψουν ελεύθερα μέσα σ' αυτά τα συνδικάτα. Είναι ανάγκη να αγωνιστεί κανείς κάτω απ' όλες αυτές τις συγκεκριμένες συνθήκες που δημιουργήθηκαν από την προηγούμενη εξέλιξη, που σε αυτήν περιλαμβάνονται τα λάθη της εργατικής τάξης και τα εγκλήματα των αρχηγών της.

Στις φασιστικές και μισοφασιστικές χώρες, είναι αδύνατον να γίνει επαναστατική δουλειά που να μην είναι κρυφή, παράνομη και συνωμοτική. Στα ολοκληρωτικά και μισοολοκληρωτικά συνδικάτα, είναι αδύνατο ή σχεδόν αδύνατο να γίνει οποιαδήποτε άλλη δουλειά έξω από την συνωμοτική δουλειά. Είναι ανάγκη να προσαρμοστούμε εμείς οι ίδιοι στις συγκεκριμένες συνθήκες που υπάρχουν στα συνδικάτα κάθε χώρας για να κινητοποιήσουμε τις μάζες, όχι μόνο ενάντια στην μπουρζουαζία, μα και ενάντια στο ολοκληρωτικό καθεστώς που βασιλεύει στα ίδια τα συνδικάτα και ενάντια στους ηγέτες που ενισχύουν αυτό το καθεστώς.

Το πρώτο σύνθημα σε αυτόν τον αγώνα είναι: **πλήρης και χωρίς όρους ανεξαρτησία των συνδικάτων από το καπιταλιστικό κρά-**

τος. Αυτό σημαίνει αγώνα για να μεταβάλουμε τα συνδικάτα σε όργανα των εκμεταλλευομένων μαζών και όχι σε όργανα της εργατικής αριστοκρατίας.

Το δεύτερο σύνθημα είναι: **δημοκρατία στα συνδικάτα**. Το δεύτερο αυτό σύνθημα βγαίνει άμεσα από το πρώτο και προϋποθέτει, για την πραγματοποίησή του, πλήρη ελευθερία των συνδικάτων από το ιμπεριαλιστικό ή αποικιακό κράτος.

Μ' άλλα λόγια, στην σημερινή εποχή, τα συνδικάτα δεν μπορούν να είναι απλά όργανα της δημοκρατίας όπως ήταν την εποχή του φιλελεύθερου καπιταλισμού, και δεν μπορούν να μείνουν άλλο πολιτικά ουδέτερα, δηλαδή, να περιοριστούν στην υπεράσπιση των καθημερινών αναγκών της εργατικής τάξης. Δεν μπορούν να είναι πια αναρχικά, δηλαδή να αγνοούν την αποφασιστική επίδραση του κράτους στην ζωή των λαών και των τάξεων. Δεν μπορούν να είναι πια ρεφορμιστικά, γιατί οι αντικειμενικές συνθήκες δεν επιτρέπουν πια σοβαρές και διαρκείς μεταρρυθμίσεις. Τα συνδικάτα της εποχής μας μπορούν είτε να χρησιμεύσουν σαν δευτερεύοντα όργανα του ιμπεριαλιστικού καπιταλισμού για να υποτάξουν και να πειθαρχήσουν τους εργάτες και να εμποδίσουν την επανάσταση είτε, αντίθετα, να γίνουν όργανα του επαναστατικού κινήματος του προλεταριάτου.

Η ουδετερότητα των συνδικάτων ανήκει οριστικά και αμετάκλητα στο παρελθόν, είναι νεκρή μαζί με την ελεύθερη αστική «δημοκρατία».

Από τα παραπάνω βγαίνει καθαρά ότι παρά το συνεχή εκφυλισμό των συνδικάτων και την προοδευτική συγχώνευσή τους με το ιμπεριαλιστικό κράτος, η δουλειά μέσα στα συνδικάτα, όχι μόνο δεν έχασε τίποτα από τη σπουδαιότητα της, αλλά παραμένει όπως και πριν και γίνεται μάλιστα, με μια ορισμένη έννοια, ακόμα πιο σημαντική για κάθε επαναστατικό κόμμα. Στόχος αυτής της δουλειάς είναι ουσιαστικά, ο αγώνας για την επιρροή πάνω στην εργατική τάξη. Κάθε οργάνωση, κάθε φράξια που επιτρέπει στον εαυτό της μια θέση τελεσιγραφική απέναντι στα συνδικάτα, που στην ουσία δηλαδή γυρίζει την πλάτη της στην εργατική τάξη μόνο και μόνο γιατί οι οργανώσεις της δεν της αρέσουν, κάθε τέτοια οργάνωση είναι καταδικασμένη σε θάνατο. Και πρέπει να το πούμε είναι άξια της τύχης της.

Στο μέτρο που τον κύριο ρόλο στις καθυστερημένες χώρες τον παίζει όχι ο εθνικός καπιταλισμός αλλά ο ξένος ιμπεριαλισμός, η εθνική μπουρζουαζία κατέχει, με την έννοια της κοινωνικής της θέσης, μια θέση πολύ κατώτερη από εκείνη που ανταποκρίνεται στην

ανάπτυξη της βιομηχανίας. Στο μέτρο που το ξένο κεφάλαιο δεν κάνει εισαγωγή εργατών, αλλά προλεταριοποιεί τον ντόπιο πληθυσμό, το εθνικό προλεταριάτο αρχίζει να παίζει έναν πολύ σπουδαίο ρόλο στην ζωή της χώρας. Κάτω από αυτές τις συνθήκες, η εθνική κυβέρνηση, στο βαθμό που προσπαθεί να αντισταθεί στο ξένο κεφάλαιο, είναι υποχρεωμένη σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό να στηριχθεί στο προλεταριάτο.

Από την άλλη μεριά, οι κυβερνήσεις των καθυστερημένων αυτών χωρών, που θεωρούν σαν αναπόφευκτο ή πιο επικερδές για τον εαυτό τους να βαδίζουν χέρι χέρι με το ξένο κεφάλαιο, διαλύουν τις εργατικές οργανώσεις και επιβάλουν ένα, λιγότερο ή περισσότερο, ολοκληρωτικό καθεστώς. Έτσι η αδυναμία της εθνικής μπουρζουαζίας, η έλλειψη παραδόσεων αυτο-κυβέρνησης, η πίεση του ξένου καπιταλισμού και η σχετικά γρήγορη ανάπτυξη του προλεταριάτου, κλονίζουν τα θεμέλια κάθε σταθερού δημοκρατικού καθεστώτος.

Οι κυβερνήσεις των καθυστερημένων χωρών, δηλαδή των αποικιακών και μισοαποικιακών χωρών, παίρνουν χαρακτήρα βοναπαρτιστικό ή μισοβοναπαρτιστικό, και διαφέρουν η μια από την άλλη στο ότι μερικές προσπαθούν να προσανατολιστούν προς μια δημοκρατική κατεύθυνση, ζητώντας στηρίγματα στους εργάτες και τους αγρότες, ενώ οι άλλες επιβάλλουν μια μορφή στρατιωτικής και αστυνομικής δικτατορίας. Αυτό προσδιορίζει επίσης την τύχη των συνδικάτων. Τα συνδικάτα είτε βρίσκονται κάτω από την ιδιαίτερη κηδεμονία του κράτους, είτε καταδιώκονται σκληρά. Η κηδεμονία του κράτους υπαγορεύεται από δύο σκοπούς που είναι αντιμέτωποι: πρώτο, να πλησιάσει ολόκληρη την εργατική τάξη και να κερδίσει έτσι ένα στήριγμα για να μπορεί να αντιστέκεται στις υπερβολικές αξιώσεις του ιμπεριαλισμού, και δεύτερο, να πειθαρχήσει τους ίδιους τους εργάτες βάζοντάς τους κάτω από τον έλεγχο μιας γραφειοκρατίας.

Ο μονοπωλιακός καπιταλισμός και τα συνδικάτα

Ο μονοπωλιακός καπιταλισμός είναι μέρα με την μέρα λιγότερο πρόθυμος να συμφιλιωθεί με την ανεξαρτησία των συνδικάτων. Αξιώνει από την ρεφορμιστική γραφειοκρατία και την εργατική αριστοκρατία, που μαζεύουν ψίχουλα από το τραπέζι του, να μεταβληθούν και οι δύο τους σε πολιτική αστυνομία του απέναντι στην εργατική τάξη. Αν αυτό δεν γίνεται, παραμερίζει την εργατική γραφειοκρατία και την αντικαθιστά με τους φασίστες. Τότε, όλες οι προσπάθειες της εργατικής αριστοκρατίας, που είναι στην υπηρεσία του ιμπεριαλισμού, δεν μπορούν να την γλιτώσουν για πολύ καιρό από

την καταστροφή.

Η ένταση των ταξικών αντιθέσεων σε κάθε χώρα και των ανταγωνισμών ανάμεσα στα έθνη, δημιουργεί μια κατάσταση όπου ο ιμπεριαλιστικός καπιταλισμός μπορεί να ανεχτεί (δηλαδή για μια ορισμένη στιγμή) την ρεφορμιστική γραφειοκρατία μόνο αν αυτή ενεργεί άμεσα σαν ένας μικρός αλλά δραστήριος μέτοχος στις ιμπεριαλιστικές επιχειρήσεις του, στα σχέδια και στα προγράμματά τους τόσο μέσα στην ίδια την χώρα όσο και στον παγκόσμιο στίβο. Ο σοσιαλρεφορμισμός οφείλει να μεταμορφωθεί σε σοσιαλιμπεριαλισμό για να κρατηθεί στην ζωή, αλλά μόνο για να κρατηθεί στην ζωή και τίποτα άλλο. Γιατί ακολουθώντας αυτόν τον δρόμο δεν υπάρχει, γενικά, καμία διέξοδος.

Αυτό σημαίνει πως στην εποχή του ιμπεριαλισμού είναι γενικά αδύνατη η ύπαρξη ανεξάρτητων συνδικάτων; Θα ήταν, βασικά, λάθος να βάλουμε έτσι το ζήτημα. Αδύνατη είναι η ύπαρξη ανεξάρτητων ή μισοανεξάρτητων **ρεφορμιστικών** συνδικάτων. Είναι όμως απόλυτα δυνατή η ύπαρξη επαναστατικών συνδικάτων που, όχι μόνο δεν είναι φερέφωνα της ιμπεριαλιστικής πολιτικής, αλλά θεωρούν καθήκον τους την άμεση ανατροπή της καπιταλιστικής κυριαρχίας. Την εποχή της ιμπεριαλιστικής παρακμής τα συνδικάτα δεν μπορούν να είναι πραγματικά ανεξάρτητα παρά μόνο στον βαθμό που, στην πράξη, είναι συνειδητά όργανα της προλεταριακής επανάστασης.

Από αυτή την άποψη, το Μεταβατικό Πρόγραμμα που υιοθέτησε το περασμένο συνέδριο της 4ης Διεθνούς δεν είναι μόνο το πρόγραμμα δράσης του κόμματος, αλλά, στις ουσιώδεις του γραμμές, και το πρόγραμμα της συνδικαλιστικής δράσης του.

Η ανάπτυξη των καθυστερημένων χωρών διακρίνεται από έναν συνδυασμένο χαρακτήρα. Μ' άλλα λόγια, η τελευταία λέξη της τεχνολογίας, της οικονομίας και της πολιτικής του ιμπεριαλισμού, συνδυάζεται σε αυτές τις χώρες με την καθυστερημένη και από παράδοση πρωτόγονη κατάσταση τους. Αυτό τον νόμο μπορούμε να τον παρατηρήσουμε στους πιο διάφορους τομείς της ανάπτυξης των αποικιακών ή μισοαποικιακών χωρών, και εδώ περιλαμβάνεται και ο τομέας του συνδικαλιστικού κινήματος. Ο ιμπεριαλιστικός καπιταλισμός ενεργεί εδώ με την πιο κυνική, με την πιο φανερή μορφή του. Μεταφέρει σε παρθένο έδαφος τις πιο τέλειες μεθόδους της τυραννικής κυριαρχίας του.

Σ' ολόκληρο το παγκόσμιο συνδικαλιστικό κίνημα παρατηρήθηκε, την τελευταία περίοδο, ένα γλίστρημα προς τα δεξιά και η κατάργηση της εσωτερικής δημοκρατίας.

Στην Αγγλία, το κίνημα της μειοψηφίας στα συνδικάτα τσακίστηκε (με την βοήθεια της Μόσχας). Οι ηγέτες του συνδικαλιστικού κινήματος είναι σήμερα, ιδιαίτερα στο πεδίο της εξωτερικής πολιτικής, οι πιο πιστοί υπηρέτες, οι πράκτορες του Συντηρητικού κόμματος.

Στη Γαλλία δεν υπήρχε θέση για την ανεξάρτητη ύπαρξη των σταλινικών συνδικάτων. Ενώθηκαν με τα λεγόμενα αναρχοσυνδικαλιστικά συνδικάτα κάτω από την ηγεσία του Ζουό, και το αποτέλεσμα αυτής της ένωσης ήταν μια γενική μετατόπιση του συνδικαλιστικού κινήματος όχι προς τ' αριστερά αλλά προς τα δεξιά. Η ηγεσία της Γενικής Συνομοσπονδίας Εργασίας (C.G.T) είναι το πιο άμεσο και το πιο ανοικτό πρακτορείο του γαλλικού ιμπεριαλιστικού καπιταλισμού.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες, το συνδικαλιστικό κίνημα πέρασε τα τελευταία αυτά χρόνια την πιο θυελλώδη ιστορία του. Η άνοδος του Συνεδρίου Βιομηχανικών Οργανώσεων (C.I.O.) είναι μια αδιαμφισβήτητη απόδειξη για τις επαναστατικές τάσεις που εκδηλώνονται ανάμεσα στις εργατικές μάζες. Ωστόσο, αξιοσημείωτο και ενδεικτικό, στον υψηλότερο βαθμό του, είναι το γεγονός ότι η νέα αυτή «αριστερίστικη» συνδικαλιστική οργάνωση δεν πρόφτασε να ιδρυθεί και έπεφτε κιόλας κάτω από την επίδραση του ιμπεριαλιστικού κράτους. Η πάλη ανάμεσα στις διοικήσεις της παλιάς και της καινούργιας συνομοσπονδίας περιορίστηκε, σε μεγάλο βαθμό, στην πάλη για το κέρδισμα της συμπάθειας και της υποστήριξης του Ρούσβελτ και της κυβέρνησης του.

Δεν είναι λιγότερο χαρακτηριστική, αν και με διαφορετική έννοια, η εξέλιξη και ο εκφυλισμός των συνδικάτων στην Ισπανία. Στα σοσιαλιστικά συνδικάτα όλα τα ηγετικά στοιχεία, που ως ένα βαθμό αντιπροσώπευαν την ανεξαρτησία του συνδικαλιστικού κινήματος, παραμερίστηκαν. Όσο για τις αναρχοσυνδικαλιστικές ενώσεις, αυτές μεταβλήθηκαν σε όργανα της δημοκρατικής μπουρζουαζίας. Οι αναρχοσυνδικαλιστές ηγέτες έγιναν συντηρητικοί αστοί υπουργοί. Το γεγονός ότι αυτή η μεταμόρφωση έγινε μέσα σε συνθήκες εμφυλίου πολέμου δεν μειώνει τη σημασία της. Ο πόλεμος είναι η συνέχιση της ίδιας ακριβώς πολιτικής. Επιταχύνει τις εξελίξεις, φανερώνει τα βασικά τους γνωρίσματα, καταστρέφει καθετί που είναι σάπιο, ψεύτικο, αμφίβολο και εμφανίζει γυμνό καθετί που είναι ουσιώδες.

Το γλίστρημα των συνδικάτων προς τα δεξιά οφείλεται στον παροξυσμό των ταξικών και διεθνών αντιθέσεων. Οι ηγέτες του συνδικαλιστικού κινήματος αισθάνονταν ή καταλάβαιναν, ότι τώρα δεν είναι καιρός να παίζουν το παιχνίδι της αντιπολίτευσης. Κάθε αντιπολιτευτική κίνηση μέσα στο συνδικαλιστικό κίνημα, και ιδιαίτερα στις κορυφές του, απειλούσε να προκαλέσει ένα φοβερό κίνημα μαζών και να δημιουργήσει έτσι δυσκολίες στον εθνικό ιμπεριαλισμό. Εδώ έχει την πηγή του το γλίστρημα των συνδικάτων προς τα δεξιά και η κατάργηση της εργατικής δημοκρατίας στα συνδικάτα. Το κύριο χαρα-

κτηριστικό γνώρισμα του καπιταλισμού, το γλίστρημα προς το ολοκληρωτικό καθεστώς, προσδιορίζει το εργατικό κίνημα ολόκληρου του κόσμου.

Θα ήθελα επίσης να υπενθυμίσω την Ολλανδία, όπου όχι μόνο ο ρεφορμισμός και το συνδικαλιστικό κίνημα έχουν γίνει στήριγμα του ιμπεριαλιστικού καπιταλισμού, αλλά και οι λεγόμενες αναρχοσυνδικαλιστικές οργανώσεις που έχουν περάσει τελευταία κάτω από τον έλεγχο της ιμπεριαλιστικής κυβέρνησης. Ο γραμματέας αυτής της οργάνωσης, ο Σνέβλιτ, παρ' όλες τις πλατωνικές συμπάθειές του για την 4η Διεθνή, σαν βουλευτής στην ολλανδική βουλή ενδιαφερόταν πρώτα από όλα, να μην πέσουν οι κεραυνοί της κυβέρνησης πάνω στην συνδικαλιστική οργάνωσή του.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες, το υπουργείο εργασίας με την «αριστερή» γραφειοκρατία του έθεσε σαν καθήκον του να υποτάξει το συνδικαλιστικό κίνημα στο δημοκρατικό κράτος και, πρέπει να πούμε πως μέχρι τώρα το καθήκον αυτό εκπληρώθηκε με κάποια επιτυχία.

Η εθνικοποίηση των σιδηροδρόμων και των πετρελαιοπηγών στο Μεξικό δεν έχει, βέβαια, τίποτα το κοινό με τον σοσιαλισμό. Είναι ένα μέτρο κρατικού καπιταλισμού σε μια καθυστερημένη χώρα που με αυτό τον τρόπο προσπαθεί να υπερασπισθεί τον εαυτό της από τη μια, ενάντια στον ξένο ιμπεριαλισμό και, από την άλλη, ενάντια στο ίδιο της το προλεταριάτο. Η διαχείριση των σιδηροδρόμων, των πετρελαιοπηγών, κ.λ.π. διαμέσου των εργατικών οργανώσεων, δεν έχει τίποτα το κοινό με τον εργατικό έλεγχο στην βιομηχανία, γιατί, ουσιαστικά, η διαχείριση είναι στα χέρια της εργατικής γραφειοκρατίας, που ενώ είναι ανεξάρτητη από τους εργάτες, βρίσκεται κάτω από την απόλυτη εξάρτηση του αστικού κράτους. Αυτό το μέτρο από μέρους της κυρίαρχης τάξης έχει σκοπό να πειθαρχήσει την εργατική τάξη, να την κάνει να δουλέψει περισσότερο στην υπηρεσία των «κοινών» συμφερόντων του κράτους, που φαίνεται να μπερδεύονται με τα συμφέροντα της ίδιας της εργατικής τάξης. Στην πραγματικότητα, ο μόνος στόχος της μπουρζουαζίας είναι να διαλύσει τα συνδικάτα σαν όργανα της πάλης των τάξεων και να τα αντικαταστήσει με τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία που είναι όργανο του αστικού κράτους για τη διοίκηση των εργατών. Κάτω απ' αυτές τις συνθήκες, το καθήκον της επαναστατικής πρωτοπορίας είναι να αγωνιστεί για την πλήρη ανεξαρτησία των συνδικάτων, και για την επιβολή του πραγματικού εργατικού ελέγχου πάνω στην σημερινή συνδικαλιστική γραφειοκρατία, που έχει μεταβληθεί σε διοίκηση των σιδηροδρόμων, των επιχειρήσεων πετρελαίου κ.λ.π.

Τα γεγονότα της τελευταίας (πριν από τον πόλεμο) περιόδου απο-

καλύψανε, ιδιαίτερα καθαρά, πως ο αναρχισμός, που από θεωρητική άποψη είναι πάντα φιλελευθερισμός σπρωγμένος στα άκρα του και τίποτα άλλο, ήταν στην πράξη μια ειρηνιστική προπαγάνδα μέσα στα πλαίσια της δημοκρατικής πολιτείας της οποίας απαιτεί την προστασία. Αν αφήσουμε στην άκρη τις ατομικές τρομοκρατικές πράξεις κ.λ.π., ο αναρχισμός, σαν ένα σύστημα κινήματος και πολιτικής δράσης των μαζών, δεν αντιπροσωπεύει παρά ένα προπαγανδιστικό υλικό κάτω από την ειρηνική προστασία των νόμων. Σε συνθήκες κρίσης, οι αναρχικοί κάνουν πάντα το αντίθετο από εκείνο που διδάσκουν σε καιρό ειρήνης. Αυτό το σημείωσε ο ίδιος ο Μαρξ μιλώντας για την Κομμούνα του Παρισιού. Και επαναλήφθηκε πολύ αργότερα σε μια κολοσσιαία κλίμακα στην εμπειρία της ισπανικής επανάστασης.

Συνδικάτα δημοκρατικά με την παλιά έννοια του όρου, δηλαδή οργανώσεις, όπου στα πλαίσιά τους συγκρούονται διάφορες τάσεις, λιγότερο ή περισσότερο ελεύθερα, στους κόλπους μιας και της ίδιας μαζικής οργάνωσης δε μπορούν να υπάρχουν πια. Ακριβώς όπως είναι αδύνατο να ξαναγυρίσουμε στο αστικό δημοκρατικό κράτος είναι και αδύνατο να ξαναγυρίσουμε στην παλιά εργατική δημοκρατία. Η μοίρα του ενός αντανακλάει την μοίρα του άλλου. Είναι γεγονός αποδειγμένο ότι η ανεξαρτησία των συνδικάτων από ταξική άποψη, στις σχέσεις τους με το αστικό κράτος, δεν μπορεί να εξασφαλιστεί στις σημερινές συνθήκες, παρά μόνο κάτω από μια ηγεσία απόλυτα επαναστατική, όπως είναι η ηγεσία της 4ης διεθνούς. Αυτή η ηγεσία, φυσικά, μπορεί και πρέπει να είναι λογική και να εξασφαλίζει στα συνδικάτα το μάξιμουμ της δυνατής δημοκρατίας κάτω από τις συγκεκριμένες σημερινές συνθήκες. Αλλά χωρίς την πολιτική ηγεσία της 4ης Διεθνούς, η ανεξαρτησία των συνδικάτων είναι αδύνατη.

Αύγουστος 1940
Λ.ΤΡΟΤΣΚΥ

ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΣ

ΓΙΑ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΩΝ ΣΥΝΔΙΚΑΤΩΝ

Μιά Ἀναγκαία Συζήτηση μέ τούς Συνδικαλιστές Συντρόφους μας

Τό ἄρθρο αὐτό γράφτηκε σάν ἀπάντηση στίς διαφωνίες τοῦ σύντροφου Λουζόν, ἀμέσως μετά τό Τέταρτο Παγκόσμιο Συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς. Ἀλλά ἐκείνη τήν περίοδο, ἀφοσιώθηκα περισσότερο στήν πάλη ἐνάντια στή σοσιαλιστική δεξιά —ἐνάντια στούς διαφωνοῦντες τῆς δεύτερης ὁμάδας, τούς Βερφέιγ, Φροσάρ, κλπ. Σ' αὐτή τήν πάλη οἱ προσπάθειές μας ἐνώθηκαν μέ ἐκεῖνες τῶν συνδικαλιστῶν συντρόφων, καί ἔτσι προτίμησα νά ἀναβάλω τή δημοσίευση αὐτοῦ τοῦ ἄρθρου. Εἴμαστε σίγουροι ὅτι ἡ ἐξαιρετική συνενόησή μας μέ τούς συνδικαλιστές δέν θά πάψει νά ὑπάρχει. Ἡ προσχώρηση τοῦ παλιοῦ μας φίλου Μονάτ στό Κομμουνιστικό Κόμμα εἶταν μιά μεγάλη μέρα γιά μᾶς. Ἡ ἐπανάσταση χρειάζεται ἀνθρώπους αὐτοῦ τοῦ εἴδους. Ἀλλά θά εἶταν λάθος νά πληρώναμε μιά **προσχώρηση** στήν τιμή μιᾶς ἰδεολογικῆς σύγχυσης. Στή διάρκεια τῶν τελευταίων μηνῶν, τό Κομμουνιστικό Κόμμα ἔχει ξεκαθαρίσει τίς γραμμές του καί ἔχει σταθεροποιηθεῖ. Ἔτσι μποροῦμε νά ἀρχίσουμε μιά ἥσυχη καί φιλική συζήτηση μέ τούς συνδικαλιστές συντρόφους μας, μέ τούς ὁποίους ἔχουμε ἀκόμα νά διεξάγουμε πολλούς κοινούς ἀγῶνες.

Ὁ σύντροφος Λουζόν, σέ μιά σειρά ἀπό ἄρθρα καί προσωπικές ἐξηγήσεις, παρουσίασε ἀπόψεις, σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τό θεμελιῶδες ζήτημα τῶν σχέσεων ἀνάμεσα στό κόμμα καί τά συνδικάτα, πού διαφέρουν ριζικά ἀπό τίς ἀπόψεις τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς καί ἀπό τό μαρξισμό. Οἱ γάλλοι σύντροφοι, τῶν ὁποίων τή γνώμη ἔμαθα νά σέβομαι, μιλοῦν μέ μεγάλη ἐχτίμηση γιά τό σύντροφο Λουζόν καί γιά τήν ἀφοσίωσή του στό προλεταριάτο. Γι' αὐτό

εἶναι πάρα πολύ ἀναγκαῖο νά διορθώσουμε τά λάθη πού κάνει στό πολύ σημαντικό αὐτό ζήτημα. Ὁ σύντροφος Λουζόν ὑπερασπίζει τήν πλήρη καί ἀπόλυτη ἀνεξαρτησία τῶν συνδικάτων. Ἐνάντια σέ τί; Εἶναι ὁλοφάνερο, ἐνάντια σ' ὁρισμένες ἐπιθέσεις. Ποιῶν; Ἐνάντια στίς ἐπιθέσεις πού ἀποδίδονται στό κόμμα. Ἡ αὐτονομία τῶν συνδικάτων, μιά ἀναμφισβήτητη ἀναγκαιότητα, εἶναι προικισμένη μέ μιά ὁρισμένη, ἀπόλυτη καί σχεδόν μυστηκιστική σημασία γιά τόν Λουζόν. Καί ὁ σύντροφός μας ἐδῶ ἐπικαλεῖται, ἐντελῶς λαθεμένα, τόν Μάρξ. Τά συνδικάτα, λέει ὁ Λουζόν, ἀντιπροσωπεύουν τήν ***«ἐργατική τάξη σά σύνολο»***.Τό κόμμα, ὅμως, εἶναι μόνο ἕνα κόμμα. Ἡ ἐργατική τάξη σά σύνολο δέν μπορεῖ νά ὑποταχτεῖ στό κόμμα. Δέν ὑπάρχει καμιά δυνατότητα γιά ἰσότητα μεταξύ τους. Ἡ ἐργατική τάξη ἔχει γιά σκοπό τόν ἑαυτό της, τό **κόμμα, ὅμως, μπορεῖ εἴτε νά ὑπηρετεῖ τήν ἐργατική τάξη εἴτε νά** ὑπηρετεῖ τόν ἑαυτό του. Τό κόμμα δέν μπορεῖ νά κάνει παράρτημά του τήν ἐργατική τάξη. Τό Συνέδριο τῆς Μόσχας καί ἡ ἀμοιβαία ἀντιπροσώπευση τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς καί τῆς Κόκκινης Διεθνοῦς τῶν Ἐργατικῶν Ἑνώσεων σημαίνουν, σύμφωνα μέ τόν Λουζόν, τήν πραγματική ἐξίσωση τοῦ κόμματος καί τῆς τάξης. Ἡ ἀμοιβαία αὐτή ἀντιπροσώπευση ἔχει τώρα καταργηθεῖ.Τό κόμμα, ἐπομένως, ἀναλαμβάνει ξανά τό ρόλο τοῦ ὑπηρέτη. Ὁ σύντροφος Λουζόν τό ἐπιδοκιμάζει αὐτό. Σύμφωνα μέ τόν Λουζόν, αὐτή εἴταν καί ἡ ἄποψη τοῦ Μάρξ. Τό τέλος τῆς ἀμοιβαίας ἀντιπροσώπευσης τῆς πολιτικῆς καί τῆς συνδικαλιστικῆς Διεθνοῦς, τῆς μιᾶς στήν ἄλλη, εἶναι, γιά τόν Λουζόν, ἡ ἀπόρριψη τῶν λαθῶν τοῦ Λασάλ(!) καί τῶν Σοσιαλδημοκρατῶν(!) καί ἡ ἐπιστροφή στίς ἀρχές τοῦ μαρξισμοῦ.

Αὐτή εἶναι ἡ οὐσία ἑνός ἄρθρο πού γράφτηκε στήν «**Ἐργατική Ζωή**» (La Vie Ouvrière) στίς 15 τοῦ Δεκέμβρη. Τό πιό ἐκπληχτικό πράγμα σ' αὐτό, εἶναι ὅτι ὁ συγγραφέας καθαρά, συνειδητά καί ἀποφασιστικά, κλείνει τά μάτια του σέ ὅτι πραγματικά συμβαίνει στή Γαλλία. Ὁ καθένας μπορεῖ νά σκεφτεῖ ὅτι τό ἄρθρο γράφτηκε στό Σείριο. Πῶς ἀλλιῶς εἶναι δυνατό νά κατανοήσουμε τόν ἰσχυρισμό ὅτι τά συνδικάτα ἀντιπροσωπεύουν ὁλόκληρη τήν ἐργατική τάξη; Γιά πιά χώρα μιλάει ὁ Λουζόν; Ἂν ἐννοεῖ τή Γαλλία, τά συνδικάτα ἐκεῖ, στό βαθμό πού εἴμαστε πληροφορημένοι, δυστυχῶς, δέν περιλαβαίνουν οὔτε τό μισό τῆς ἐργατικῆς τάξης. Οἱ ἐγκληματικές μανοῦβρες τῶν ρεφορμιστικῶν συνδικάτων, ὑποστηριζόμενες ἀπό τά ἀριστερά ἀπό μιά χούφτα ἀναρχικούς, ἔχουν διασπάσει τή γαλλική συνδικαλιστική ὀργάνωση. Καμιά ἀπό τίς δύο συνδικαλιστικές συνομοσπονδίες δέν ἀγκαλιάζει πάνω ἀπό 300.000 ἐργάτες. Οὔτε χωριστά οὔτε μαζί εἶναι ἐξουσιοδοτημένες νά ταυτίζουν τόν ἑαυτό τους μέ ὁλόκληρο τό γαλλικό προλεταριάτο τοῦ ὁποίου ἀποτελοῦν ἕνα μικρό μόνο μέρος. Ἐπιπλέον, κάθε συνδικαλιστική ὀργάνωση ἀκολουθεῖ μιά διαφορε-

τική πολιτική. Ἡ ρεφορμιστική συνδικαλιστική συνομοσπονδία συνεργάζεται στενά μέ τήν μπουρζουαζία. Ἡ Ἑνωτική Γενική Συνομοσπονδία Ἐργασίας (ΕΓΣΕ) εἶναι εὐτυχῶς ἐπαναστατική. Στήν τελευταία, ὁ Λουζόν ἐκπροσωπεῖ μιά τάση. Τότε τί ἐννοεῖ μέ τόν ἰσχυρισμό ὅτι ἡ ἐργατική τάξη, πού ὁλοφάνερα τήν θεωρεῖ συνώνυμη μέ τήν συνδικαλιστική ὀργάνωση ἔχει γιά σκοπό τόν ἑαυτό της; Μέ ποιῶν τή βοήθεια καί πῶς ἐκφράζει αὐτό τό σκοπό τό γαλλικό προλεταριάτο; Μέ τή βοήθεια τῆς ὀργάνωσης τοῦ Ζουό. Ἀσφαλῶς ὄχι. Μέ τή βοήθεια τῆς ΕΓΣΕ; Ἡ ΕΓΣΕ ἔχει ἤδη προσφέρει μεγάλες ὑπηρεσίες. Ἀλλά δυστυχῶς δέν ἐκπροσωπεῖ ἀκομα τό σύνολο τῆς ἐργατικῆς τάξης. Ἡ ΕΓΣΕ καθοδηγοῦνταν ἀρχικα ἀπό τούς ἀναρχοσυνδικαλιστές τῆς «**Συμφωνίας**» (Pact)*.

Σέ ποιά ἀπό τίς δύο περίοδες, ἡ ΕΓΣΕ ἔχει καλύτερα ἀντιπροσωπεύσει τά συμφέροντα τῆς ἐργατικῆς τάξης; Ποιός μπορεῖ νά τό κρίνει; Ἂν τωρα προσπαθήσουμε, μέ τή βοήθεια τῆς **διεθνοῦς πείρας τοῦ Κόμματός μας,** νά ἀπαντήσουμε σ' αὐτό τό ἐρώτημα, τοτε, κατά τή γνώμη τοῦ Λουζόν, βάζουμε τόν ἑαυτό μας σ' ἕνα ἐπικίνδυνο δίλλημα, γιατί τότε ἀπαιτοῦμε ἀπό τό κόμμα νά κρινει ποιά πολιτική εἶναι πιό συμφέρουσα γιά τήν ἐργατικη τάξη. Δηλαδή θέτουμε τό κόμμα πάνω ἀπό τήν ἐργατική τάξη.Ἀλλά ἂν γυρνούσαμε πρός τήν «**ἐργατική τάξη σά σύνολο**» θά τήν βρίσκαμε, δυστυχῶς, διασπασμένη, ἀνήμπορη καί ἄφωνη. Οἱ διάφορες συνδικαλιστικές συνομοσπονδίες, τά χωριστά τους συνδικάτα καί οἱ χωριστές ὁμάδες μέσα στά συνδικάτα θά μᾶς ἔδιναν διάφορες ἀπαντήσεις. Ἀλλά ἡ συντρηπτική πλειοψηφία τοῦ προλεταριάτου, πού βρίσκεται ἔξω ἀπό τίς δύο συνδικαλιστικές συνομοσπονδίες αὐτή τήν περίοδο, δέ θά μᾶς ἔδινε καμιά ἀπάντηση.

Δέν ὑπάρχει χώρα πού ἡ συνδικαλιστική ὀργάνωση νά ἀγκαλιάζει ὁλόκληρη τήν ἐργατική τάξη. Ἀλλά σέ ὁρισμένες χῶρες, περιλαβαίνει, τό λιγότερο, ἕνα μεγάλο τμῆμα τῶν ἐργατῶν. Ὡστόσο, αὐτή δέν εἶναι ἡ περίπτωση τῆς Γαλλίας. Ἂν, κατά τή γνώμη τοῦ Λουζόν, τό κόμμα πρέπει νά ***«κάνει παράρτημά του»*** τήν ἐργατική τάξη (τί νά ὑποθέτει ἄραγε ὅτι σημαίνει αὐτός ὁ ὅρος), τότε γιά ποιό λόγο ὁ σύντροφος Λουζόν εἶναι σύμφωνος μέ τό δικαίωμα τοῦ συνδικαλισμοῦ; Ἴσως μᾶς ἀπαντήσει:

(*) Ἡ ἵδρυση τῆς ***«Συμφωνίας»***, πού ὑπογράφτηκε ἀπό 18 ἀναρχικούς καί μισοαναρχικούς καί περιλάβαινε ἀκόμα καί μέλη τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Γαλλίας, κρατήθηκε μυστική γιά ἀρκετό καιρό μετά τήν ὑπογραφή της, τό Φλεβάρη τοῦ 1921. Ἡ ***«Συμφωνία»*** εἴταν διαποτισμένη ἀπό τις ἰδέες τῆς ἐλεύθερης μασονίας καί τοῦ ***«καθαροῦ συνδικαλισμοῦ»*** καί οἱ συντάχτες της βάλανε σά στόχο τους νά πάρουν τό συνδικαλιστικό κίνημα τῆς Γαλλίας καί νά τό κρατήσουν μακριά ἀπό τήν ἡγεσία τῶν κομμουνιστῶν. Ἡ ἀποκάλυψή της λίγο πρίν τή συνέλευση τοῦ Σέντ Ἐτιέν τῆς ΕΓΣΕ δημιούργησε μιά φοβερή ἀναταραχή. Οἱ συγγραφεῖς της, στούς ὁποίους περιλαβαίνονταν οἱ Μπενάρ, Βερντιέ, Τότι καί ἄλλοι, δέν μπόρεσαν νά βάλουν κάτω ἀπό τόν ἔλεγχό τους τήν ΕΓΣΕ, πού ἡ ἡγεσία ἔπεσε στά χέρια τῶν Κομμουνιστῶν καί τῶν Κομμουνιστῶν Συνδικαλιστῶν, (Λ. Τ.).

«Ἡ συνδικαλιστική ὀργάνωσή μας εἶναι ἀκόμα ἀδύνατη. Ἀλλά δέν ἀμφιβάλουμε γιά τό μέλλον της καί γιά τήν τελική της νίκη».

Σ' αὐτό θά 'πρεπε νά ἀπαντήσουμε:

«Βέβαια, καί μεῖς συμμεριζόμαστε αὐτή τήν ἀντίληψη. Ἀλλά ἔχουμε ἀκριβῶς μία μικρή ἀμφιβολία στό ἄν τό κόμμα θά κερδίσει τήν ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη τῆς μεγάλης πλειοψηφίας τῆς ἐργατικῆς τάξης».

Οὔτε γιά τό κόμμα οὔτε γιά τά συνδικάτα εἶναι αὐτό ἕνα ζήτημα ***«παραρτηματοποίησης»*** τοῦ προλεταριάτου —ὁ Λουζόν κάνει ἕνα λάθος ὅταν χρησιμοποιεῖ αὐτή τήν ἔκφραση πού τήν χρησιμοποιοῦν οἱ ἀντίπαλοί μας ἐνάντια στήν ἐπανάσταση —εἶναι ἕνα ζήτημα κερδίσματος τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ προλεταριάτου. Κι αὐτό μπορεῖ νά γίνει μόνο μέ μιά σωστή τακτική, δοκιμασμένη ἀπό τήν πεῖρα. Ποῦ καί ἀπό ποιόν, ἡ ταχτική αὐτή εἶναι συνειδητά, προσεχτικά καί κριτικά προετοιμασμένη; Ποιός τήν προτείνει στήν ἐργατική τάξη; Ἀσφαλῶς αὐτά δέν πέφτουν ἀπό τόν οὐρανό.

Μόνο μέσα ἀπό μιά πορεία μακρῶν ἀγώνων, σκληρῶν δοκιμασιῶν, πολλῶν ταλαντεύσεων, καί ἐχτεταμένης ἐμπειρίας, καταχτιέται ἡ γνώση τῶν σωστῶν δρόμων καί μεθόδων ἀπό τά καλύτερα στοιχεῖα τῆς ἐργατικῆς τάξης —ἀπό τήν πρωτοπορία τῶν μαζῶν. Τό ἴδιο ἰσχύει καί γιά τό κόμμα καί γιά τό συνδικάτο. Τό συνδικάτο ξεκινάει ἐπίσης σά μιά μικρή ὁμάδα δραστήριων ἐργατῶν καί ἀναπτύσσεται βαθμιαία ὅσο ἡ ἐμπειρία του τό καθιστᾶ ἱκανό νά κερδίζει τήν ἐμπιστοσύνη τῶν μαζῶν. Ἀλλά ἐνῶ οἱ ἐπαναστατικές ὀργανώσεις ἀγωνίζονται νά κερδίσουν τήν ἐμπιστοσύνη τῆς ἐργατικῆς τάξης, οἱ ἀστοί ἰδεολόγοι τούς ἀντιτίθενται καί κινοῦν ***«τήν ἐργατική τάξη σά σύνολο»*** ἐνάντια στό κόμμα καί στά συνδικάτα, κατηγορώντας τα ὅτι θέλουν νά ***«κάνουν παράρτημά τους»*** τήν ἐργατική τάξη. ***«Ὁ Χρόνος»*** (Le Temps) τό γράφει αὐτό κάθε φορά πού γίνεται μιά ἀπεργία. Μέ ἄλλα λόγια, οἱ ἀστοί ἰδεολόγοι ἀντιτάσσουν τήν **ἐργατική τάξη σάν ἀντικείμενο** στήν **ἐργατική τάξη σά συνειδητό ὑποκείμενο.** Γιά αὐτό μόνο διαμέσου τῆς συνειδητῆς ταξικῆς μειοψηφίας, ἡ ἐργατική τάξη, γίνεται βαθμιαία, ὁ συντελεστής τῆς ἱστορίας. Ἔτσι βλέπουμε ὅτι ἡ κριτική πού ἀνάλαβε ὁ σύντροφος Λουζόν ἐνάντια στίς ***«παράλογες ἀπαιτήσεις»*** τοῦ κόμματος πού ἰσχύουν τό ἴδιο καλά καί γιά τίς ***«παράλογες ἀπαιτήσεις»*** τοῦ ***«πράγματος καθεαυτοῦ»,*** δέ μᾶς διδάσκει οὔτε αὐτή τήν ταχτική. Μᾶς φαίνεται ὅτι ὁ σύντροφος Λουζόν δέν ἔχει κάν θέσει αὐτό τό ζήτημα. ***«Τό προλεταριάτο ἔχει γιά σκοπό τόν ἑαυτό του».*** Ἄν ξεγυμνώσουμε αὐτή τήν πρόταση ἀπό τά μυστικιστικά της στολίδια, ἡ ὁλοκάθαρη σημασία της εἶναι ὅτι τά ἱστορικά καθήκοντα τοῦ προλεταριάτου προσδιορίζονται ἀπό τήν κοινωνική θέση τῆς τάξης καί ἀπό τό

ρόλο της στήν παραγωγή, στήν κοινωνία καί στό κράτος. Αὐτό δέν μπορεῖ κανείς νά τό ἀμφισβητήσει. Ἀλλά αὐτή ἡ ἀλήθεια δέ μᾶς βοηθάει νά ἀπαντήσουμε στό ζήτημα πού μᾶς ἀπασχολεῖ, δηλαδή: στό πῶς τό προλεταριάτο θά φθάσει στήν ὑποκειμενική γνώση σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τό ἱστορικό καθῆκον πού τίθεται ἀπό τίς ἀντικειμενικές συνθῆκες. Ἄν τό προλεταριάτο σά σύνολο εἴταν ἱκανό νά συλλαμβάνει τά ἱστορικά του καθήκοντα δέ θά χρειαζόταν οὔτε τό κόμμα, οὔτε τό συνδικάτο. Ἡ ἐπανάσταση θά γεννιοῦνταν μαζί μέ τό προλεταριάτο. Στήν πραγματικότητα, ὅμως, τό προτσές πού ἀπαιτεῖται γιά νά μεταδοθεῖ στό προλεταριάτο ἡ γνώση τῆς ἱστορικῆς του ἀποστολῆς εἶναι πολύ μακρύ καί κοπιαστικό καί γεμάτο ἀπό ἐσωτερικές ἀντιφάσεις. Πρίν ἀπ' ὅλα στή Γαλλία, ὁ γαλλικός συνδικαλισμός —πρέπει νά τό ἐπαναλάβουμε αὐτό— εἴταν καί εἶναι σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τήν ὀργάνωση καί τή θεωρία του, σάν **κόμμα.** Αὐτή εἶναι ἐπίσης ἡ αἰτία πού, στή διάρκεια τῆς κλασσικῆς περιόδου, 1905-1907, τόν ὁδήγησε στή θεωρία τῆς ***«δραστήριας μειοψηφίας»*** καί ὄχι στή θεωρία τοῦ ***«συλλογικοῦ προλεταριάτου».*** Τί ἄλλο μπορεῖ νά εἶναι μία δραστήρια μειοψηφία, ἀπερίσπαστη ἀπό ἐνωτικές ἀντιλήψεις, ἄν ὄχι ἕνα κόμμα; Καί ἀπό τήν ἄλλη μεριά, μιά μαζική συνδικαλιστική ὀργάνωση, πού δέν περιλαβαίνει μιά ταξικά συνειδητή μειοψηφία, δέ θά 'ταν μιά καθαρά τυπική καί χωρίς σημασία ὀργάνωση;

Τό γεγονός ὅτι ὁ γαλλικός συνδικαλισμός εἴταν ἕνα **κόμμα** ἐπιβεβαιώθηκε πέρα γιά πέρα ἀπό τό σχίσμα πού ἔγινε στίς γραμμές του μόλις ἐμφανίστηκαν οἱ διαφορές πάνω σέ πολιτικά ζητήματα. Ἀλλά τό κόμμα τοῦ ἐπαναστατικοῦ συνδικαλισμοῦ φοβᾶται τήν ἀποστροφή πού αἰσθάνεται ἡ γαλλική ἐργατική τάξη γιά τά κόμματα σάν τέτια. Γι' αὐτό καί δέν ἔχει πάρει τό ὄνομα ἑνός κόμματος ἀλλά ἔχει μείνει λειψό σάν ὀργάνωση. Τό κόμμα προσπάθησε νά ταυτίζονται τά μέλη του μέ ἐκεῖνα τῶν συνδικάτων ἤ, τό λιγότερο, νά καλύπτονται πίσω ἀπό τά συνδικάτα. Ἔτσι ἐξηγεῖται ἡ πραγματική ὑποταγή τῶν συνδικάτων σέ ὁρισμένες τάσεις, φράξιες ἤ καί συνδικαλιστικές κλίκες. Αὐτή εἶναι ἡ ἐξήγηση τοῦ ***«Συμφώνου»*** μέ τή γελοιογραφία τῆς ἐλεύθερης μασονίας του, πού εἶχε σά σκοπό νά κρατήσει μιά κομματική ὀργάνωση μαζί καί μέσα στίς πτυχές τῆς συνδικαλιστικῆς ὀργάνωσης.

Ἀντίθετα, ἡ Κομμουνιστική Διεθνής ἔχει πολύ ἀποφασιστικά πολεμήσει τό σχίσμα στό συνδικαλιστικό κίνημα τῆς Γαλλίας, δηλαδή, τήν πραγματική του μετατροπή σέ συνδικαλιστικό κόμμα. Ἡ κύρια ἐχτίμηση τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς ἔχει θγεῖ ἀπό τό ἱστορικό καθῆκον τῆς ἐργατικῆς τάξης σά σύνολο, καί τήν τεράστια σημασία πού ἔχει ἡ ἀνεξαρτησία τῆς συνδικαλιστικῆς ὀργάνωσης γιά τή λύση τῶν καθηκόντων τοῦ προλεταριάτου. Ἀπ' αὐτήν τήν ἄποψη, ἡ Κομμουνιστική Διεθνής ἔχει, ἀπό τήν ἵδρυσή

της, ὑπερασπίσει τήν πραγματική, τή ζωντανή ἀνεξαρτησία τῶν συνδικάτων, κάτω ἀπό τό πνεῦμα τοῦ Μαρξισμοῦ.

Ὁ ἐπαναστατικός συνδικαλισμός, πού στή Γαλλία εἴταν, ἀπό πολλές ἀπόψεις, ὁ προάγγελος τοῦ σημερινοῦ κομμουνισμοῦ, ἔχει ἀναγνωρίσει τή θεωρία τῆς δραστήριας μειοψηφίας, δηλαδή τοῦ κόμματος, ἀλλά χωρίς νά γίνεται ἀνοιχτά κόμμα. Αὐτό ἔχει, ἑπομένως, ἐμποδίσει τά συνδικάτα ἀπό τό νά γίνουν, ἄν ὄχι μιά ὀργάνωση ὁλόκληρης τῆς ἐργατικῆς τάξης (πού δέν εἶναι δυνατό μέσα στό καπιταλιστικό σύστημα), τουλάχιστο τῶν πλατιῶν μαζῶν της. Οἱ κομμουνιστές δέ φοβοῦνται τό «κόμμα», γιατί τό κόμμα τους δέν εἶχε καί δέ θά ἔχει ποτέ τίποτε τό κοινό μέ τά ἄλλα κόμματα. Τό κόμμα τους δέν εἶνα ἕνα ἀπό τά πολιτικά κόμματα τοῦ ἀστικοῦ συστήματος, εἶναι ἡ δραστήρια, ταξικά συνειδητή μειοψηφία τοῦ προλεταριάτου καί τῆς ἐπαναστατικῆς πρωτοπορίας του. Ἔτσι οἱ κομμουνιστές δέν ἔχουν κανένα λόγο, οὔτε στήν ἰδεολογία τους οὔτε στήν ὀργάνωσή τους, νά κρύβουν τόν ἑαυτό τους πίσω ἀπό τά συνδικάτα. Οἱ κομμουνιστές δέ χρησιμοποιοῦν τά συνδικάτα γιά μηχανορραφίες στά παρασκήνια. Μέ κανέναν τρόπο δέν διαταράσσουν τήν ἀνεξάρτητη ἀνάπτυξη τῶν συνδικάτων, καί τά ὑποστηρίζουν στήν πράξη μέ κάθε σεβασμό. Ἀλλά τήν ἴδια στιγμή τό Κομμουνιστικό Κόμμα διατηρεῖ τό δικαίωμα νά ἐκφράζει τήν ἄποψή του γιά ὅλα τά ζητήματα τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, καί δῶ περιλαβαίνεται καί τό συνδικαλιστικό ζήτημα νά κριτικάρει τήν τακτική τῶν συνδικάτων καί νά κάνει συγκεκριμένες προτάσεις στά συνδικάτα, πού, ἀπό τή μεριά τους, εἶναι ἐλεύθερα νά ἀποδεχθοῦν ἤ νά ἀπορρίψουν αὐτές τίς προτάσεις. Τό κόμμα ἀγωνίζεται νά κερδίσει τήν ἐμπιστοσύνη τῆς ἐργατικῆς τάξης, καί, πάνω ἀπ' ὅλα, τοῦ τμήματος ἐκείνου πού εἶναι ὀργανωμένο στά συνδικάτα.

Ποιά εἶναι ἡ σημασία τῶν ἀποσπασμάτων ἀπό τόν Μάρξ πού παραθέτει ὁ σύντροφος Λουζόν; Εἶναι γεγονός ὅτι ὁ Μάρξ ἔγραψε στά 1868 ὅτι τό ἐργατικό κόμμα θά ἀναδυθεῖ μέσα ἀπό τά συνδικάτα. Ὅταν τό ἔγραφε αὐτό σκεφτόταν κυρίως τήν Ἀγγλία, πού ἐκείνη τήν ἐποχή, εἴταν ἡ μόνη ἀναπτυγμένη καπιταλιστική χώρα πού ἤδη εἶχε πλατιές ἐργατικές ὀργανώσεις. Ἀπό τότε ἔχει περάσει μισός αἰώνας. Ἡ ἱστορική ἐμπειρία ἔχει γενικά ἐπιβεβαιώσει τίς προοπτικές τοῦ Μάρξ σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τήν Ἀγγλία.

Τό ἀγγλικό Ἐργατικό Κόμμα ἔχει πραγματικά χτισθεῖ πάνω στά θεμέλια τῶν συνδικάτων. Ἀλλά ὁ σύντροφος Λουζόν σκέφτεται πραγματικά ὅτι τό ἀγγλικό Ἐργατικό Κόμμα, ὅπως εἶναι σήμερα, μέ ἡγεσία του τούς Χέντερσον καί Κλάινς, μπορεῖ νά ἰδωθεῖ σάν ἀντιπροσωπευτικό τῶν συμφερόντων ὁλόκληρου τοῦ προλεταριάτου; Λέμε κατηγορηματικά, ὄχι. Τό ἀγγλικό Ἐργατικό Κόμμα προδίδει τά συμφέροντα τοῦ προλεταριάτου ἀμέσως μόλις τά προδόσει ἡ συνδικαλιστική γραφειοκρατία, ἄν καί στήν Ἀγγλία τά

συνδικάτα βρίσκονται πιό κοντά, ἀπό ὁποιαδήποτε ἄλλη χώρα, στό νά ἀγκαλιάσουν ὁλόκληρη τήν ἐργατική τάξη. Ἀπό τήν ἄλλη μεριά, δέν ἀμφιβάλουμε ὅτι ἡ κομμουνιστική μας ἐπιρροή θά ἀναπτυχθεῖ στό ἀγγλικό αὐτό Ἐργατικό Κόμμα πού ἀναδύθηκε ἀπό τά συνδικάτα, καί ὅτι αὐτό θά συμβάλει στό νά κάνουμε πιό ὀξεία τήν πάλη τῶν μαζῶν καί τῶν ἡγετῶν μέσα στά συνδικάτα μέχρι πού οἱ προδότες γραφειοκράτες νά πεταχτοῦν τελικά ἔξω καί τό κόμμα νά μετασχηματισθεῖ καί νά ἀνανεωθεῖ πλήρως. Καί μεῖς, ὅπως ὁ σύντροφος Λουζόν, ἀνήκουμε σέ μιά Διεθνή, πού περιλαβαίνει καί τό μικρό Κομμουνιστικό Κόμμα τῆς Ἀγγλίας, πού τήν παλεύει ἡ Δεύτερη Διεθνής ὑποστηριζόμενη ἀπό τό ἀγγλικό Ἐργατικό Κόμμα πού ἔχει τήν καταγωγή του στά συνδικάτα.

Στή Ρωσία —καί σ' ὅτι ἀφορᾶ τούς νόμους καπιταλιστικῆς ἀνάπτυξης, ἡ Ρωσία εἶναι ἀκριβῶς ὁ ἀντίποδας τῆς Ἀγγλίας— τό Κομμουνιστικό Κόμμα, τό ἄλλοτε Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα, εἶναι πιό παλιό ἀπό τά συνδικάτα καί δημιούργησε τά συνδικάτα. Σήμερα, τά συνδικάτα καί τό ἐργατικό κράτος στή Ρωσία, εἶναι πέρα γιά πέρα κάτω ἀπό τήν ἐπίδραση τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος, πού ὄχι μόνο δέν ἔχει τήν καταγωγή του στά συνδικάτα, ἀλλά, ἀντίθετα, τά δημιούργησε καί τά ἐκπαίδευσε. Θά ὑποστήριζε μήπως ὁ σύντροφος Λουζόν, ὅτι ἡ Ρωσία ἀναπτύχθηκε σέ ἀντίθεση μέ τό μαρξισμό; Δέν θά εἴταν πιό ἁπλό νά ποῦμε ὅτι ἡ ἀντίληψη τοῦ Μάρξ σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τήν προέλευση τοῦ κόμματος ἀπό τά συνδικάτα ἀποδείχθηκε ἀπό τήν πεῖρα σωστή γιά τήν Ἀγγλία (καί κεῖ ὄχι ἑκατό τά ἑκατό σωστή), ἀλλά ὅτι ὁ Μάρξ ποτέ δέν εἶχε τήν παραμικρή πρόθεση νά παραιτηθεῖ ἀπ' αὐτό πού ὁ ἴδιος προσδιόρισε ἄλλοτε περιφρονητικά σάν ἕνα ***«ὑπεριστορικό νόμο»;***

Ὅλες οἱ ἄλλες χῶρες τῆς Εὐρώπης καί δῶ περιλαβαίνετα καί ἡ Γαλλία, στέκονται ἀνάμεσα στήν Ἀγγλία καί τή Ρωσία ὁσοναφορᾶ αὐτό τό ζήτημα. Σέ μερικές χῶρες τά συνδικάτα εἶναι πιό παλιά ἀπό τό κόμμα, σ' ἄλλες ἔχουμε τήν ἀντίθετη περίπτωση, ἀλλά πουθενά, ἄν ἐξαιρέσουμε τήν Ἀγγλία καί ὡς ἕνα μέρος τό Βέλγιο, τό κόμμα τοῦ προλεταριάτου δέν βγῆκε ἀπό τά συνδικάτα. Ὅπως καί νά 'χει, κανένα κομμουνιστικό κόμμα δέν ἔχει ἀναπτυχθεῖ ὀργανικά ἔξω ἀπό τά συνδικάτα. Ἀλλά ἀπό αὐτό μποροῦμε νά βγάλουμε τό συμπέρασμα ὅτι ἡ Κομμουνιστική Διεθνής εἴταν ἀπό τό ξεκίνημά της λάθος;

Ὅταν τά ἀγγλικά συνδικάτα ὑποστήριζαν πότε τούς Συντηρητικούς πότε τούς Φιλελεύθερους καί *ἀντιπροσώπευαν*, σ' ἕνα ὁρισμένο βαθμό, τό ἐργατικό συμπλήρωμα σ' αὐτά τά κόμματα, ὅταν ἡ πολιτική ὀργάνωση τῶν γερμανῶν ἐργατῶν δέν εἴταν τίποτε περισσότερο ἀπό τήν ἀριστερή πτέρυγα τοῦ Δημοκρατικοῦ Κόμματος, ὅταν οἱ ὑποστηρικτές τῶν Λασάλ καί Ἄιζεναχ φιλονικοῦσαν μεταξύ τους —ὁ Μάρξ ἀπαιτοῦσε τήν ἀνεξαρτησία

τῶν συνδικάτων ἀπό ὅλα τά κόμματα. Ἡ φόρμουλα αὐτή ὑπαγορεύτηκε ἀπό τήν ἐπιθυμία του νά ἀντιπαρατάξει τίς ἐργατικές ὀργανώσεις σέ ὅλα τά ἀστικά κόμματα καί νά ἐμποδίσει τή στενή σύνδεσή τους μέ τίς σοσιαλιστικές αἱρέσεις. Ἀλλά ὁ σύντροφος Λουζόν μπορεῖ ἴσως νά θυμηθεῖ ὅτι εἴταν ὁ Μάρξ πού ἵδρυσε τήν Πρώτη Διεθνή ἐπίσης —τό ἐργαλεῖο μέ τό ὁποῖο μποροῦσε νά ὁδηγήσει τό ἐργατικό κίνημα σέ ὅλες τίς χῶρες, ἀπό κάθε ἄποψη, καί νά τό καταστήσει καρποφόρο.Αὐτό ἔγινε στά 1864, ἀλλά **ἡ Διεθνής πού ἵδρυσε ὁ Μάρξ εἴταν ἕνα κόμμα.** Ὁ Μάρξ ἀρνήθηκε νά περιμένει μέχρι πού τό παγκόσμιο κόμμα τῆς ἐργατικῆς τάξης, νά σχηματιστεῖ, κατά κάποιο τρόπο, μόνο του ἔξω ἀπό τά συνδικάτα. Ἔκανε ὅτι μποροῦσε γιά νά ἐνισχύσει τήν ἐπιρροή τοῦ ἐπιστημονικοῦ σοσιαλισμοῦ στά συνδικάτα —ὅπως γιά πρώτη φορά τόν διατύπωσε στά 1847 στό Κομμουνιστικό Μανιφέστο. Ὅταν ὁ Μάρξ ἀπαιτοῦσε τήν πλήρη ἀνεξαρτησία τῶν συνδικάτων, ἀπό τά κόμματα καί τίς φράξιες τῆς μπουρζουαζίας καί τῶν μικροαστῶν, τό ἔκανε γιά νά διευκολύνει τόν ἐπιστημονικό σοσιαλισμό νά κυριαρχήσει στά συνδικάτα. Ὁ Μάρξ δέν εἶδε ποτέ τό κόμμα τοῦ ἐπιστημονικοῦ σοσιαλισμοῦ σάν ἕνα ἀπό τά συνηθισμένα *κοινοβουλευτικά δημοκρατικά πολιτικά κόμματα*. Γιά τόν Μάρξ, ἡ Διεθνής εἴταν ἡ ταξική συνείδηση τῆς ἐργατικῆς τάξης, πού ἀντιπροσωπευόταν ἐκείνη τήν ἐποχή ἀπό μιά πραγματικά πολύ μικρή πρωτοπορία.

Ἄν ὁ σύντροφος Λουζόν ἐπιμένει στά μεταφυσικά συνδικάτα του καί στή δική του ἑρμηνεία σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τόν Μάρξ, θά μποροῦσε νά πεῖ: ἄς ἀπαρνηθοῦμε τό Κομμουνιστικό Κόμμα, κι ἄς περιμένουμε μέχρι νά φυτρώσει ἕνα τέτιο κόμμα ἔξω ἀπό τά συνδικάτα. Γιά τήν ὥρα τά γαλλικά συνδικάτα μποροῦν νά ξανακερδίσουν τήν ἑνότητά τους καί νά ἀναπτύξουν μιά ἀποφασιστική ἐπιρροή πάνω στίς μάζες, μόνο ἄν τά καλύτερα στοιχεῖα τους συγκροτήσουν τήν ταξικά συνειδητή ἐπαναστατική πρωτοπορία τοῦ προλεταριάτου, δηλαδή, ἕνα κομμουνιστικό κόμμα. Ὁ Μάρξ δέν ἀπάντησε ὁριστικά στό ζήτημα τῶν σχέσεων ἀνάμεσα στό κόμμα καί τά συνδικάτα καί ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι δέν μποροῦσε νά τό κάνει. Γιατί αὐτές οἱ σχέσεις ἐξαρτῶνται ἀπό τίς διαφορετικές συνθῆκες κάθε ἰδιαίτερης περίπτωσης. Ἄν τό κόμμα καί ἡ συνομοσπονδία τῶν συνδικάτων ἀντιπροσωπεύονται ἀμοιβαῖα στίς κεντρικές τους ἐπιτροπές ἤ ἄν, στήν ἀνάγκη, σχηματίζουν ἑνωμένες ἐπιτροπές δράσης, αὐτά δέν εἶναι ζητήματα ἀποφασιστικῆς σημασίας. Οἱ μορφές τῆς ὀργάνωσης μποροῦν νά ἀλλάξουν, ἀλλά ὁ ἀποφασιστικός ρόλος πού παίζει τό κόμμα εἶναι ἀμετάβλητος. Τό κόμμα, ἄν ἀξίζει αὐτό τό ὄνομα, περιλαβαίνει ὁλόκληρη τήν πρωτοπορία τῆς ἐργατικῆς τάξης, καί χρησιμοποιεῖ τίς ἰδεολογικές του ἐμπειρίες γιά νά καταστήσει κάθε τομέα τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος καρποφόρο, ἰδιαίτερα τό συνδικαλιστικό

κίνημα. Τά συνδικάτα, ὅμως, γιά νά εἶναι ἄξια τοῦ ὀνόματός τους, πρέπει νά περιλαβαίνουν μιά ὅλο καί πιό μεγάλη μάζα ἐργατῶν, καί ἀνάμεσά τους πολλά καθυστερημένα στοιχεῖα. Ἀλλά μποροῦν νά ἐκπληρώσουν τά καθήκοντά τους μόνον ὅταν καθοδηγοῦνται συνειδητά πάνω στή βάση σταθερά ἐγκαθιδρυμένων ἀρχῶν. Καί μποροῦν νά ἔχουν αὐτή τήν ἡγεσία μόνον ὅταν τά καλύτερά της στοιχεῖα εἶναι ἑνωμένα στό κόμμα τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης.

Ἡ κάθαρση, ἀπό τή μιά μεριά, τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος Γαλλίας πού, ἔτσι ἀπαλλάσσεται ἀπό τούς κλαψιάρηδες μικροαστούς, τούς ἥρωες τοῦ σαλονιοῦ, τούς πολιτικούς Ἄμλετ καί τούς σιχαμερούς καρριερίστες, καί ἡ ἄμεση, πραχτική **προσέγγιση,** ἀπό τήν ἄλλη, τῶν κομμουνιστῶν μέ τούς ἐπαναστάτες συνδικαλιστές, σημαίνει ἕνα μεγάλο βῆμα μπροστά στή δημιουργία ἁρμονικῶν σχέσεων ἀνάμεσα στίς συνδικαλιστικές ὀργανώσεις καί στήν πολιτική ὀργάνωση, καί αὐτό μέ τή σειρά του εἶναι ἕνα τεράστιο προχώρημα γιά τήν ἐπανάσταση.

ΠΑΛΙ
ΟΙ ΑΝΑΡΧΟ-ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ!

Τό νέο ἄρθρο τοῦ συντρόφου Λουζόν περιλαβαίνει περισσότερα λάθη ἀπό ὅ,τι τά προηγούμενα ἄρθρα του, ἄν καί τώρα ἡ κύρια γραμμή τῶν ἐπιχειρημάτων του εἶναι τελείως διαφορετική.

Στά προηγούμενα ἄρθρα του, ὁ σύντροφος Λουζόν ξεκινοῦσε ἀπό ἀφηρημένες ἔννοιες, πού καταλήγανε στό συμπέρασμα ὅτι τά συνδικάτα ἀντιπροσώπευαν τήν ***«ἐργατική τάξη σά σύνολο».***

Στήν ἀπάντησή μου ἔθετα τό ἐρώτημα:

«Ποῦ γράφει ὁ σύντροφος Λουζόν τά ἄρθρα του στή Γαλλία ἤ στό Σείριο;».

Στό τελευταῖο του ἄρθρο ὁ σύντροφος Λουζόν ἐγκαταλείπει τά σάπια θεμέλια τῶν καθολικῶν νόμων, καί προσπαθεῖ νά σταθεῖ πάνω στό ἐθνικό ἔδαφος τοῦ γαλλικοῦ συνδικαλισμοῦ. Ναί, ἀπαντάει, στά γαλλικά συνδικάτα δέ βρίσκεται, πραγματικά, ὁλόκληρη ἡ ἐργατική τάξη, ἀλλά μόνο ἡ δραστήρια μειοψηφία της. Δηλαδή, ὁ σύντροφος Λουζόν ἀναγνωρίζει ὅτι τά συνδικάτα σχηματίζουν ἕνα εἶδος ἐπαναστατικοῦ κόμματος. Ἀλλά τό συνδικαλιστικό αὐτό κόμμα διακρίνεται ἀπό τόν καθαρά προλεταριακό χαραχτήρα του: ἐδῶ βρίσκεται τό φοβερό πλεονέχτημά του σέ σχέση μέ τό Κομμουνιστικό Κόμμα. Αὐτό ὅμως δέν ἀρκεῖ. Τό συνδικαλιστικό κόμμα ἔχει ἕνα, ἀκόμα, πλεονέχτημα: ἀπορρίπτει κατηγορηματικά τούς ἀστικούς κρατικούς θεσμούς, δέν ***«ἀναγνωρίζει»*** τή δημοκρατία, καί ἔτσι δέ συμμετέχει στούς κοινοβουλευτικούς ἀγῶνες.

Ὁ σύντροφος Λουζόν δέν κουράζεται ποτέ νά ἐπαναλαβαίνει ὅτι ἔχουμε νά κάνουμε μέ τίς ἰδιομορφίες τῆς γαλλικῆς ἀνάπτυξης, καί μόνο μ' αὐτές. Ἀρχίζοντας μέ μιά πλατιά γενίκευση πού στήν πορεία της μεταμόρφωσε τόν Μάρξ σέ συνδικαλιστή, ὁ Λουζόν ἐγκαταλείπει τώρα τήν Ἀγγλία, τή Ρωσία καί τή Γερμανία. Δέν ἀπαντᾶ στό ἐρώτημά μας: γιατί ὁ ἴδιος ἀνήκει στήν Κομμουνιστική Διεθνή μαζί μέ τό μικρό Κομμουνιστικό Κόμμα Ἀγγλίας, καί ὄχι στή Δεύτερη Διεθνή μαζί μέ τά ἀγγλικά συνδικάτα καί τό Ἀγγλικό Ἐργατικό Κόμμα πού ὑποστηρίζεται ἀπ' αὐτά. Ὁ Λουζόν, ἄρχισε μ' ἕναν ***«ὑπεριστορικό»*** νόμο γιά ὅλες τίς χῶρες, καί τέλειωσε ἀπαιτώντας ἕναν εἰδικό νόμο γιά τή Γαλλία. Στή νέα αὐτή μορφή ἡ θεωρία τοῦ Λουζόν γεννάει ἕναν καθαρά ἐθνικό χαραχτήρα. Κι ὄχι μόνο αὐτό: ὁ οὐσιώδης χαραχτήρας της ἀποκλείει τή δυνατότητα μιᾶς Διεθνοῦς — πῶς μπορεῖς νά μιλήσεις γιά κοινή τακτική ἄν δέν ὑπάρχουν κοινές θεμελιακές προϋποθέσεις; Εἶναι, βέβαια, πολύ δύσκολο νά καταλάβεις γιατί ὁ σύντροφος Λουζόν ἀνήκει στήν Κομμουνιστική Διεθνή. Δέν εἶναι λιγότερο δύσκολο νά καταλάβεις γιατί ἀνήκει στό Κομμουνιστικό Κόμμα Γαλλίας, ἀφοῦ ὑπάρχει ἕνα ἄλλο κόμμα πού διαθέτει ὅλα τά πλεονεχτήματα τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος, καί καθόλου τά μειονεχτήματά του.

Ἀλλά ἄν καί ὁ σύντροφος Λουζόν ἀποχαιρετάει τή διεθνή ὁμάδα χάρη στήν ἐθνική, ἀγνοεῖ συστηματικά ὅτι τό ***«ἐθνικό»*** ζήτημα τόν φέρνει στό προηγούμενο ἄρθρο μας: **ποιός** εἴταν ὁ ρόλος πού ἔπαιξε ἡ Γ.Σ.Ε. στή διάρκεια τοῦ πολέμου; Ὁ ρόλος πού ἔπαιξε ὁ Ζουό δέν εἴταν μέ κανένα τρόπο λιγότερο προδοτικός καί λιγότερο ποταπός ἀπό τό ρόλο πού ἔπαιξε ὁ Ρενοντέλ. Ἡ μόνη διαφορά βρίσκεται στό γεγονός ὅτι τό σοσιαλ-πατριωτικό Κόμμα προσαρμόζει τή ζωή καί τή δράση του σέ ἕνα ὁρισμένο σύστημα, σέ τρισάθλιους καί ἠλίθιους αὐτοσχεδιασμούς. Σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τήν πατριωτική προδοσία, μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι τό Σοσιαλιστικό Κόμμα, μέ τόν καθορισμένο χαρακτήρα του, ξεπέρασε τό μισοκαθορισμένο συνδικαλιστικό κόμμα. Στό βάθος ὁ Ζουό εἴταν τό ἴδιο πράγμα μέ τόν Ρενοντέλ.

Καί τί γίνεται σήμερα; Ἐπιθυμεῖ μήπως ὁ Λουζόν τήν ἕνωση τῶν δύο συνομοσπονδιῶν; Ἐμεῖς τήν ἐπιθυμοῦμε. Ἡ Διεθνής τήν κρίνει ἀναγκαία. Δέ θά μᾶς φόβιζε ἀκόμα κι ἄν αὐτή ἡ ἕνωση ἔδινε τήν πλειοψηφία στόν Ζουό. Φυσικά δέ θά λέγαμε —ὅπως τό κάνει ὁ σύντροφος Λουζόν— ὅτι ὁ συνδικαλισμός, ἄν καί ἔχει ἐπικεφαλῆς του τούς Ζουό, Ντιμουλέν καί τούς ὁμοιούς τους, εἶναι ἡ πιό καθαρή μορφή ὀργάνωσης τοῦ προλεταριάτου, ὅτι ἐνσωματώνει ***«τήν ἐργατική τάξη σά σύνολο»*** κλπ. κλπ., — μιά τέτια ἄποψη θά εἴταν μιά παρωδία τῆς πραγματικότητας. Θά πρέπει νά θεωροῦμε τό σχηματισμό μιᾶς πλατιᾶς συνδικαλιστικῆς ὀργάνωσης, δηλαδή τή συγκέντρωση μεγάλων προλεταριακῶν μαζῶν, πού θά

σχηματίζουν ἕνα εὐρύτερο πεδίο γιά τήν πάλη τῶν ἰδεῶν καί τῆς ταχτικῆς τοῦ κομμουνισμοῦ, σά μιά μεγάλη νίκη γιά τήν ἐπανάσταση. Αὐτό, ὅμως, προϋποθέτει, σάν ἀδήριτη ἀναγκαιότητα, οἱ ἰδέες καί ἡ ταχτική τοῦ κομμουνισμοῦ νά μή μένουν στόν ἀέρα, ἀλλά νά ἀποχτοῦν ὑλική ὑπόσταση μέ τή μορφή ἑνός κόμματος. Ὅσοναφορᾶ τό σύντροφο Λουζόν, αὐτός δέν τραβάει μέχρι τό τέλος τίς σκέψεις του, ἀλλά τό λογικό του συμπέρασμα εἶναι ἡ ὑποκατάσταση τοῦ κόμματος ἀπό τή συνδικαλιστική ὀργάνωση τῆς ***«δραστήριας μειοψηφίας»***. Τό ἀναπόφευχτο ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς σκέψης εἶναι ἕνα ὑποκατάστατο τοῦ κόμματος καί ἕνα ὑποκατάστατο τῶν συνδικάτων, γιατί τά συνδικάτα αὐτά πού ζητάει ὁ σύντροφος Λουζόν εἶναι πάρα πολύ ἀκαθόριστα γιά νά παίξουν τόν ρόλο τοῦ κόμματος, καί πάρα πολύ μικρά γιά νά παίξουν τό ρόλο τῶν συνδικάτων.

Στήν πραγματικότητα, τά ἐπιχειρήματα τοῦ συντρόφου Λουζόν ὅτι τά συνδικάτα δέ χρειάζεται νά λερώνουν τά δάχτυλά τους σέ μιά ἐπαφή μέ τά ὄργανα τῆς ἀστικῆς δημοκρατίας, ἀποτελοῦν κιόλας ἕναν ἀδύνατο ἀντίλαλο τοῦ ἀναρχισμοῦ. Μποροῦμε νά ὑποθέτουμε ὅτι ἡ πλειοψηφία τῶν ἐργατῶν πού εἶναι ὀργανωμένοι στήν ΕΓΣΕ θά ψηφίσουν στίς ἐκλογές τό Κομμουνιστικό Κόμμα (τό λιγότερο, ἐλπίζουμε ὅτι ὁ σύντροφος Λουζόν, σά μέλος τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος, θά τούς καλέσει νά τό ψηφίσουν), ἐνῶ ἡ πλειοψηφία τῶν μελῶν τῆς κίτρινης συνομοσπονδίας θά ψηφίσει τό Κόμμα τῶν Μπλούμ-Ρενοντέλ. Τά συνδικάτα, σά μιά μορφή ὀργάνωσης, δέν προσαρμόζονται στούς ἀντιπροσώπους τοῦ κοινοβούλιου. Αὐτό, εἶναι ἁπλᾶ μιά περίπτωση χωρισμοῦ τῶν ἐργατῶν πάνω σέ μιά ταξική βάση ἤ εἶναι μήπως ἕνα δεῖγμα ἀδιαφορίας τῶν γάλλων ἐργατῶν γι' αὐτά πού συμβαίνουν στό κοινοβούλιο; Οἱ ἐργάτες δέ σκέπτονται ἔτσι. Πολλές φορές, τά συνδικάτα ἀντιδροῦν στό νομοθετικό ἔργο τοῦ κοινοβούλιου, καί θά συνεχίσουν νά τό κάνουν καί στό μέλλον. Μά ἄν, τήν ἴδια στιγμή, ὑπάρχουν κομμουνιστές βουλευτές στό ἴδιο αὐτό κοινοβούλιο πού δουλεύουν χέρι χέρι μέ τά ἐπαναστατικά συνδικάτα ἐνάντια στίς πράξεις βίας καί τά χτυπήματα τῆς ἰμπεριαλιστικῆς «δημοκρατίας», αὐτό φυσικά εἶναι κάτι τό θετικό. Ἡ γαλλική «παράδοση» λέει ὅτι οἱ βουλευτές εἶναι προδότες. Ἀλλά τό Κομμουνιστικό Κόμμα ἱδρύθηκε καί ὑπάρχει γιά νά ἐκφράσει συνειδητά τό σπάσιμο ἀπ' ὅλη αὐτή τήν παράδοση. Θά πρέπει κάθε βουλευτής νά σκέπτεται ὅτι ἄν ὑποχωρήσει ἀπό τήν ταξική γραμμή, θά πεταχτεῖ ἔξω ἀπό τό Κόμμα. Τό **Κόμμα** μας στή Γαλλία ἔχει μάθει πῶς γίνεται αὐτό, καί ὅλη ἡ ἀνεμπιστοσύνη ἀπέναντί του εἶναι ἐντελῶς ἀβάσιμη.

Ἀλλά ὁ Λουζόν παραπονεῖται ὅτι στό Κόμμα ὑπάρχουν πολλοί μικροαστοί διανοούμενοι. Αὐτό εἶναι ἀλήθεια. Ἀλλά τό Τέταρτο Συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς τό ἀναγνώρισε αὐτό καί

πῆρε ἀποφάσεις ὅπως ἡ προηγούμενη. Καί οἱ ἀποφάσεις αὐτές δέν υἱοθετήθηκαν χωρίς ἀποτέλεσμα. Χρειάζεται, βέβαια, πολύ δούλιά γιά νά ἐδραιωθεῖ ὁ προλεταριακός χαραχτήρας τοῦ Κόμματός μας. Ἀλλά δέ θά τό πετύχουμε αὐτό μέ τή βοήθεια τῆς αὐτο-αντιφατικῆς συνδικαλιστικῆς μεταφυσικῆς τοῦ συντρόφου Λουζόν, μά μέ μιά συστηματική κομματική δουλιά στά συνδικάτα, δηλαδή, στό κύριο πεδίο, καί σέ κάθε ἄλλο πεδίο τῆς προλεταριακῆς πάλης. Ἤδη ὑπάρχει ἕνας σημαντικός ἀριθμός ἀπό ἐργάτες στήν Κεντρική Ἐπιτροπή τοῦ Κόμματός μας στή Γαλλία. Αὐτό ἔχει ἀντανακλαστεῖ σ' ὁλόκληρο τό Κόμμα. . Αὐτό γίνεται πάνω στή βάση τῶν ἀποφάσεων τοῦ Τέταρτου Συνέδριου γιά τίς κοινοβουλευτικές καί δημοτικές ἐκλογές. Μ' αὐτό τόν τρόπο τό Κόμμα θά κερδίσει τήν ἐμπιστοσύνη τοῦ ἐπαναστατικοῦ προλεταριάτου. Καί αὐτό σημαίνει ὅτι τό Κόμμα θά ἀποκτᾶ ὁλοένα καί μεγαλύτερη ἱκανότητα γιά προλεταριακή δραστηριότητα καταλαμβάνοντας τά πιό σπουδαῖα καί ὑπεύθυνα ἐπαναστατικά πόστα. Φοβᾶμαι πολύ ὅτι οἱ ἀπόψεις τοῦ συντρόφου Λουζόν θά ἀσκήσουν, πιθανότατα, μιά ἐπιβραδυντική ἐπίδραση πάνω στή βαθιά αὐτή προοδευτική ἐξέλιξη τῆς πρωτοπορίας τῆς γαλλικῆς ἐργατικῆς τάξης. Δέν ἔχω, ὅμως, καμιά ἀμφιβολία ὅτι ὁ κομμουνισμός θά κατορθώσει νά ὑπερνικήσει καί αὐτό τό ἐμπόδιο.

Μόσχα, 8 τοῦ Μάη 1923

ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΣ

Τό ζήτημα τῶν συνδικάτων εἶναι ἕνα ἀπό τά πιό σημαντικά ζητήματα γιά τό ἐργατικό κίνημα καί, κατά συνέπεια, γιά τήν Ἀντιπολίτευση. Χωρίς μιά συγκεκριμένη θέση πάνω στό ζήτημα τῶν συνδικάτων, ἡ Ἀντιπολίτευση θά σταθεῖ ἀνίκανη νά κερδίσει μιά πραγματική ἐπιρροή πάνω στήν ἐργατική τάξη. Γι' αὐτό, εἶναι, πιστεύω, ἀναγκαῖο νά βάλω ἐδῶ γιά **συζήτηση** ὁρισμένες ἀπόψεις πάνω στό ζήτημα τῶν συνδικάτων.

Τό Κόμμα καί τά Συνδικάτα

1. **Τό κομμουνιστικό κόμμα εἶναι τό θεμελειῶδες ὅπλο τῆς ἐπαναστατικῆς δράσης τοῦ προλεταριάτου, ἡ μαχητική ὀργάνωση** τῆς πρωτοπορίας του πού πρέπει νά κερδίσει τό ρόλο τοῦ ἡγέτη τῆς ἐργατικῆς τάξης σ' ὅλες, χωρίς ἐξαίρεση, τίς σφαῖρες τῆς πάλης της καί, κατά συνέπεια, στό πεδίο τῶν συνδικάτων.

2. Ἐκεῖνοι πού, ἀπό ἄποψη ἀρχῶν, ἀντιπαραθέτουν τήν αὐτονομία τῶν συνδικάτων στήν ἡγεσία τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος, ἀντιπαραθέτουν μ' αὐτό —εἴτε τό θέλουν εἴτε ὄχι— τό πιό καθυστερημένο τμῆμα τοῦ προλεταριάτου στήν πρωτοπορία τῆς ἐργατικῆς τάξης, τήν πάλη γιά ἄμεσες διεκδικήσεις στήν πάλη γιά τήν πλήρη ἀπελευθέρωση τῶν ἐργατῶν, τό ρεφορμισμό στόν κομμουνισμό, τόν ὀπορτουνισμό στόν ἐπαναστατικό μαρξισμό.

Ἐπαναστατικός Συνδικαλισμός καί Κομμουνισμός

3. Παλεύοντας γιά τήν αὐτονομία τῶν συνδικάτων τήν ἐποχή τῆς ἀνόδου καί ἐπέχτασής του, ὁ προπολεμικός γαλλικός συνδικαλισμός, στήν πραγματικότητα πάλευε γιά τήν ἀνεξαρτησία του ἀπό τήν ἀστική κυβέρνηση καί τά ἀστικά κόμματα, καί δῶ **περιλαβαίνεται καί ὁ ρεφορμιστικός-κοινοβουλευτικός σοσιαλισμός.** Αὐτή εἴταν μιά πάλη ἐνάντια στόν ὀπορτουνισμό — γιά ἕναν ἐπαναστατικό δρόμο.

Σ' αὐτή του τήν πάλη, ὁ ἐπαναστατικός συνδικαλισμός δέν ἔκανε φετίχ τήν αὐτονομία τῶν μαζικῶν ὀργανώσεων. Ἀντίθετα, κατανόησε καί διακήρυξε τόν ἡγετικό ρόλο τῆς ἐπαναστατικῆς μειοψηφίας σέ σχέση μέ τίς μαζικές ὀργανώσεις, πού ἀντανακλοῦν τήν ἐργατική τάξη μέ ὅλες της τίς ἀντιθέσεις, μέ τήν καθυστέρηση καί τίς ἀδυναμίες της.

4. Ἡ θεωρία τῆς δραστήριας μειοψηφίας εἴταν, στήν οὐσία της, μιά ἀνολοκλήρωτη θεωρία τοῦ προλεταριακοῦ κόμματος. Ὁ ἐπαναστατικός συνδικαλισμός εἴταν, σ' ὅλη του τήν πραχτική, τό ἔμβρυο τοῦ ἐπαναστατικοῦ κόμματος σέ σύγκρουση μέ τόν ὀπορτουνισμό, δηλαδή μιά ἀξιόλογη σκιαγράφηση τοῦ ἐπαναστατικοῦ κομμουνισμοῦ.

5. Ἡ ἀδυναμία τοῦ ἀναρχοσυνδικαλισμοῦ, ἀκόμα καί στήν κλασσική του περίοδο, εἴταν ἡ ἀπουσία ἑνός σωστοῦ θεωρητικοῦ θεμέλιου καί, σάν ἀποτέλεσμα, ἡ λαθεμένη κατανόηση τῆς φύσης τοῦ κράτους καί τοῦ ρόλου του στήν πάλη τῶν τάξεων, μιά ἀνολοκλήρωτη, ὄχι ἐντελῶς ἀναπτυγμένη καί, κατά συνέπεια, μιά λαθεμένη ἀντίληψη τοῦ ρόλου τῆς ἐπαναστατικῆς μειοψηφίας, δηλαδή τοῦ κόμματος. Ἀπό δῶ ἀπορρέουν καί τά λάθη του στήν ταχτική, ὅπως εἶναι ὁ φετιχισμός τῆς γενικῆς ἀπεργίας, ἡ ἀγνόηση τῆς σχέσης ἀνάμεσα στήν ἐξέγερση καί τήν κατάχτηση τῆς ἐξουσίας, κλπ.

6. Μετά τόν πόλεμο, ὁ γαλλικός συνδικαλισμός βάσισε ὄχι μόνο **τήν ἀνασκευή του ἀλλά καί τήν ἀνάπτυξη καί τήν ὁλοκλήρωσή του στόν κομμουνισμό. Οἱ ἀπόπειρες γιά τήν ἀναβίωση τοῦ ἐπαναστατικοῦ** συνδικαλισμοῦ τώρα, δέν εἶναι παρά προσπάθειες νά γυρίσουν πρός τά πίσω τόν τροχό τῆς ἱστορίας. Γιά τό ἐργατικό κίνημα, τέτιου εἴδους προσπάθειες μόνο ἀντιδραστική σημασία μποροῦν νά 'χουν.

Οἱ Ἐπίγονοι τοῦ Συνδικαλισμοῦ

7. Οἱ ἐπίγονοι τοῦ συνδικαλισμοῦ μεταμορφώνουν (στά λόγια) τήν ἀνεξαρτησία τῶν συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων ἀπό τήν μπουρζουαζία καί τούς ρεφορμιστές σοσιαλιστές σέ **ἀνεξαρτησία γενικά, σέ ἀπόλυτη** ἀνεξαρτησία ἀπ' ὅλα τά κόμματα, καί δῶ **περιλαβαίνεται καί τό κομμουνιστικό κόμμα.**

Ἄν στήν περίοδο τῆς ἀνάπτυξης, ὁ συνδικαλισμός θεωροῦσε τόν ἑαυτό του πρωτοπορία, καί πάλευε γιά τόν ἡγετικό ρόλο τῆς πρωτοπόρας μειοψηφίας μέσα στίς καθυστερημένες μάζες, οἱ ἐπίγονοι τοῦ συνδικαλισμοῦ παλεύουν τώρα ἐνάντια στίς ἴδιες **ἐπιθυμίες τῆς κομμουνιστικῆς πρωτοπορίας, ἐπιχειρώντας —ἄν καί** χωρίς ἐπιτυχία ἀκόμα— νά στηριχτοῦν πάνω στήν ἔλλειψη ἀνάπτυξης καί τίς προλήψεις τῶν πιό καθυστερημένων τμημάτων τῆς ἐργατικῆς τάξης.

8. Ἡ ἀνεξαρτησία ἀπό τήν ἐπιρροή τῆς μπουρζουαζίας δέν μπορεῖ νά εἶναι μιά παθητική κατάσταση. Μπορεῖ νά ἐκφραστεῖ μόνο μέ πολιτικές πράξεις, δηλαδή μέ τήν πάλη ἐνάντια στήν **μπουρζουαζία. Ἡ πάλη αὐτή πρέπει νά ἐμπνέεται ἀπό ἕνα συγ**κεκριμένο πρόγραμμα, πού ἀπαιτεῖ ὀργάνωση καί ταχτική γιά τήν ἐφαρμογή του. Εἶναι ἡ ἑνότητα τοῦ προγράμματος, τῆς ὀργάνωσης καί τῆς ταχτικῆς πού ἀπαρτίζει τό κόμμα. Μ' αὐτή τήν ἔννοια, ἡ πραγματική ἀνεξαρτησία τοῦ προλεταριάτου ἀπό τήν ἀστική κυβέρνηση δέν μπορεῖ νά πραγματοποιηθεῖ παρά μόνο ἄν τό προλεταριάτο διεξάγει τήν πάλη του κάτω ἀπό τήν ἡγεσία ἑνός ἐπαναστατικοῦ καί ὄχι ἑνός ὀπορτουνιστικοῦ κόμματος.

9. Οἱ ἐπίγονοι τοῦ συνδικαλισμοῦ θέλουν νά πιστεύουν ὅτι τά συνδικάτα εἶναι ἀπό μόνα τους αὐτάρκη. Θεωρητικά, αὐτό δέ σημαίνει τίποτε, στήν πράξη ὅμως σημαίνει τή διάλυση τῆς ἐπαναστατικῆς πρωτοπορίας μέσα στίς καθυστερημένες μάζες, δη**λαδή, μέσα στά συνδικάτα.**

Ὅσο πιό πλατιά εἶναι ἡ μάζα πού ἀγκαλιάζουν τά συνδικάτα, τόσο πιό ἱκανά εἶναι νά ἐκπληρώσουν τήν ἀποστολή τους. Ἀντίθετα, ἕνα προλεταριακό κόμμα εἶναι ἀντάξιο τοῦ ὀνόματός του μόνο ἄν εἶναι ἰδεολογικά ὁμοιογενές, μιά ἑνότητα δράσης καί **ὀργάνωσης.** Τό νά παρουσιάζεις τά συνδικάτα σάν αὐτάρκη ἐπειδή τό προλεταριάτο ἔχει ἤδη πετύχει σ' αὐτά τήν «πλειοψηφία» του, εἶναι σά νά κολακεύεις τό προλεταριάτο, εἶναι σά νά τό παρουσιάζεις **διαφορετικά** ἀπ' ὅτι εἶναι καί μπορεῖ νά εἶναι κάτω ἀπό τόν καπιταλισμό, πού κρατάει στήν ἄγνοια καί τήν καθυστέρηση τεράστιες μάζες ἐργατῶν, ἀφήνοντας στήν πρωτοπορία μόνο τοῦ προλεταριάτου τή δυνατότητα νά ξεπεράσει ὅλες τίς δυσκολίες καί νά φτάσει σέ μιά καθαρή κατανόηση τῶν καθηκόντων τῆς τάξης της σά σύνολο.

Ἡ Πραγματική Αὐτονομία τῶν Συνδικάτων δέν Παραβιάζεται ἀπό τήν Ἡγεσία τοῦ Κόμματος

10. Ἡ πραγματική, ἔμπραχτη καί ὄχι μεταφυσική αὐτονομία τῶν

συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων δέ διαταράσσεται στά ἐλάχιστο οὔτε περιορίζεται ἀπό τήν πάλη πού διεξάγει τό κομμουνιστικό κόμμα γιά νά κερδίσει ἐπιρροή. Κάθε μέλος τῶν συνδικάτων ἔχει τό δικαίωμα νά ψηφίσει ὅπως νομίζει, καί νά ἐκλέξει ἐκεῖνον πού τοῦ φαίνεται ὁ πιό ἄξιος. Οἱ κομμουνιστές ἔχουν αὐτό τό δικαίωμα ὅπως καί ὅλοι οἱ ἄλλοι.

Ἡ κατάχτηση τῆς πλειοψηφίας τῶν ἡγετικῶν ὀργάνων ἀπό τούς κομμουνιστές βρίσκεται σέ πλήρη συμφωνία μέ τήν ἀρχή τῆς αὐτονομίας, δηλαδή μέ τήν αὐτοδιοίκηση τῶν συνδικάτων. Ἀπό τήν ἄλλη πλευρά, τό καταστατικό τῶν συνδικάτων δέν μπορεῖ νά ἐμποδίσει ἤ νά ἀποτρέψει τό κόμμα ἀπό τό νά ἐκλέξει στήν Κεντρική Ἐπιτροπή του τό Γενικό Γραμματέα τῆς Συνομοσπονδίας Ἐργατῶν, γιατί ἐδῶ πιά βρισκόμαστε ἐξολοκλήρου μέσα στά πλαίσια τῆς αὐτονομίας τοῦ κόμματος.

11. Στά συνδικάτα, οἱ κομμουνιστές, βέβαια, ὑποτάσσονται στήν πειθαρχία τοῦ κόμματος, ἀνεξάρτητα ἀπό τά πόστα πού κατέχουν. Αὐτό δέν ἀποκλείει ἀλλά προϋποθέτει τήν ὑποταγή τους στήν πειθαρχία τῶν συνδικάτων. Μέ ἄλλα λόγια, τό κόμμα δέν τούς ἐπιβάλλει μιά γραμμή πού ἔρχεται σέ ἀντίθεση μέ τή διάθεση ἤ τή γνώμη τῆς πλειοψηφίας τῶν μελῶν τῶν συνδικάτων. Σέ ἐντελῶς ἐξαιρετικές περιπτώσεις, ὅταν τό κόμμα θεωρεῖ ἀδύνατη τήν ὑποταγή τῶν μελῶν του σέ ὁρισμένες **ἀντιδραστικές** ἀποφάσεις τοῦ συνδικάτου, ὑποδείχνει ἀνοιχτά στά μέλη του τίς συνέπειες πού ἀπορρέουν ἀπ' αὐτό, δηλαδή, ἀπομακρύνσεις ἀπό τά πόστα τοῦ συνδικάτου, διαγραφές, κ.ο.κ.

Μέ νομικίστικες φόρμουλες σ' αὐτά τά ζητήματα —καί ἡ αὐτονομία εἶναι μιά καθαρά νομικίστικη φόρμουλα— δέν μπορεῖς νά πᾶς πουθενά. Τό ζήτημα πρέπει νά μπεῖ ἀπό τήν ἄποψη τῆς οὐσίας του, δηλαδή, στό ἐπίπεδο τῆς **πολιτικῆς** τῶν συνδικάτων. Μιά σωστή πολιτική πρέπει νά ἀντιπαρατεθεῖ σέ μιά λαθεμένη πολιτική.

Ὁ Χαραχτήρας τῆς Ἡγεσίας τοῦ Κόμματος Ἐξαρτᾶται ἀπό Εἰδικές Συνθῆκες

12. Ὁ χαραχτήρας τῆς ἡγεσίας τοῦ κόμματος, οἱ μέθοδες καί οἱ μορφές της, μπορεῖ νά διαφέρουν βαθιά, ἀνάλογα μέ τίς γενικές συνθῆκες μιᾶς δοσμένης χώρας ἤ μέ τήν περίοδο τῆς ἀνάπτυξής της.

Στίς καπιταλιστικές χῶρες, ὅπου τό κομμουνιστικό κόμμα δέν κατέχει κανένα μέσο πίεσης, εἶναι φανερό ὅτι μπορεῖ νά δόσει ἡγεσία μόνο διαμέσου τῶν κομμουνιστῶν πού βρίσκονται στά συνδικάτα σά μέλη τῆς βάσης ἤ σά στελέχη.

Ὁ ἀριθμός τῶν κομμουνιστῶν στά ἡγετικά πόστα τῶν συνδικάτων εἶναι μόνο ἕνα μέσο γιά νά μετρηθεῖ ὁ ρόλος τοῦ κόμματος στά συνδικάτα. Ἡ πιό σημαντική μέτρηση εἶναι τό ποσοστό τῶν κομμουνιστῶν στή βάση τῶν συνδικάτων σέ σχέση μέ τό σύνολο τῆς ὀργανωμένης μάζας. Ἀλλά τό πρωταρχικό κριτήριο εἶναι ἡ γενική ἐπιρροή τοῦ κόμματος πάνω στήν ἐργατική τάξη, πού μετριέται μέ τήν κυκλοφορία τοῦ κομμουνιστικοῦ τύπου, μέ τήν παρακολούθηση τῶν συγκεντρώσεων τοῦ κόμματος, μέ τόν ἀριθμό τῶν ψήφων στίς ἐκλογές καί, αὐτό πού εἶναι ἰδιαίτερα σημαντικό, μέ τόν ἀριθμό τῶν ἐργαζόμενων ἀνδρῶν καί γυναικῶν πού ἀνταποκρίνονται ἐνεργητικά στίς ἐκκλήσεις τοῦ κόμματος γιά ἀγώνα.

13. Εἶναι καθαρό ὅτι ἡ ἐπιρρόη γενικά τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος, μαζί καί στά συνδικάτα, θά μεγαλώνει ὅσο ἡ κατάσταση γίνεται πιό ἐπαναστατική.

Αὐτοί οἱ ὅροι ἐπιτρέπουν μιά ἐχτίμηση τοῦ βαθμοῦ καί τῆς μορφῆς τῆς ἀληθινῆς, τῆς πραγματικῆς καί ὄχι τῆς μεταφυσικῆς αὐτονομίας τῶν συνδικάτων. Σέ καιρό «εἰρήνης», ὅπου οἱ πιό μαχητικές μορφές τῆς συνδικαλιστικῆς δράσης εἶναι οἱ ἀπομονωμένες οἰκονομικές ἀπεργίες, ὁ **ἄμεσος** ρόλος τοῦ κόμματος στή συνδικαλιστική δράση περνάει σέ δεύτερη μοίρα. Κατά γενικό κανόνα, τό κόμμα δέν παίρνει σέ κάθε ἀπομονωμένη ἀπεργία καί μιά ἀπόφαση. **Βοηθάει** τό συνδικάτο, μέ τήν πολιτική καί οἰκονομική πληροφόρηση καί τίς συμβουλές πού τοῦ δίνει, νά ἀποφασίσει ἄν τό συμφέρει ἤ ὄχι ἡ ἀπεργία. **Ὑπηρετεῖ** τήν ἀπεργία μέ τήν ἀγκιτάτσια του, κλπ. Τόν πρῶτο λόγο σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τήν ἀπεργία, τόν ἔχει, φυσικά, τό συνδικάτο.

Ἡ κατάσταση ἀλλάζει ριζικά ὅταν τό κίνημα ἀνυψώνεται στό ἐπίπεδο τῆς γενικῆς ἀπεργίας καί ἀκόμα περισσότερο σέ ἄμεση πάλη γιά τήν ἐξουσία. Σ' αὐτές τίς συνθῆκες, ὁ ἡγετικός ρόλος τοῦ κόμματος γίνεται ἀποφασιστικός: πρέπει νά ἐπέμβει κατευθείαν, ἀνοιχτά καί ἄμεσα. Τά συνδικάτα —ὄχι φυσικά ἐκεῖνα πού περνᾶνε στήν ἄλλη πλευρά τοῦ ὁδοφράγματος— γίνονται οἱ ὀργανωτικοί μηχανισμοί τοῦ κόμματος πού, μπροστά σ' ὁλόκληρη τήν τάξη, στέκεται σάν ὁ ἡγέτης τῆς ἐπανάστασης, παίρνοντας πάνω του ὅλη τήν εὐθύνη.

Στό φάσμα πού ἐκτείνεται ἀνάμεσα στή μερική οἰκονομική ἀπεργία καί τήν ἐπαναστατική ταξική ἐξέγερση, ὑπάρχουν ὅλες οἱ δυνατές μορφές ἀμοιβαίων σχέσεων μεταξύ τοῦ κόμματος καί τῶν συνδικάτων, οἱ διάφοροι βαθμοί τῆς κατευθείαν καί ἄμεσης καθοδήγησης, κλπ.

Ἀλλά κάτω ἀπ' ὅλες τίς συνθῆκες, τό κόμμα ἐπιδιώκει νά κερδίσει, γενικά τήν ἡγεσία, βασισμένο στήν πραγματική αὐτονομία τῶν συνδικάτων πού, σάν ὀργανώσεις —δέ χρειάζεται νά τό ποῦμε— δέν «ὑποτάσσονται» σ' αὐτό.

Ἡ Πολιτική Ἀνεξαρτησία τῶν Συνδικάτων εἶναι ἕνας Μύθος

14. Τά γεγονότα δείχνουν ὅτι πολιτικά «ἀνεξάρτητα» συνδικάτα δέν ὑπάρχουν πουθενά. Δέν ἔχουν ποτέ ὑπάρξει. Καί ἡ πεῖρα καί ἡ θεωρία λένε ὅτι δέ θά ὑπάρξουν ποτέ. Στίς ΕΠΑ, τά συνδικάτα, εἶναι διαμέσου τοῦ μηχανισμοῦ τους, ἀπευθείας δεμένα μέ τό γενικό ἐπιτελεῖο τῆς βιομηχανίας καί τῶν ἀστικῶν κομμάτων. Στήν Ἀγγλία, τά συνδικάτα πού, στό παρελθόν, ὑποστήριζαν κυρίως τούς φιλελεύθερους, ἀποτελοῦν τώρα τήν ὑλική βάση τοῦ Ἐργατικοῦ Κόμματος. Στή Γερμανία, τά συνδικάτα βαδίζουν κάτω ἀπό τή σημαία τῆς Σοσιαλδημοκρατίας. Στή Σοβιετική Δημοκρατία, ἡ ἡγεσία τους ἀνήκει στούς Μπολσεβίκους. Στή Γαλλία, μιά ἀπό τίς συνδικαλιστικές ὀργανώσεις ἀκολουθεῖ τούς Σοσιαλιστές καί μιά ἄλλη τούς Κομμουνιστές. Στή Φιλανδία, τά συνδικάτα σπάσανε στά δυό πρίν ἀπό λίγο, τείνοντας τό ἕνα μέρος πρός τή Σοσιαλδημοκρατία καί τό ἄλλο πρός τόν Κομμουνισμό. Αὐτό συμβαίνει παντοῦ.

Οἱ θεωρητικοί τῆς «ἀνεξαρτησίας» τοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος δέν κάνουν τόν κόπο νά σκεφτοῦν τώρα γιατί τό σύνθημά τους ὄχι μόνο δέν πλησιάζει πουθενά τήν ὑλοποίησή του στήν πράξη ἀλλά, ἀντίθετα, ἡ ἐξάρτηση τῶν συνδικάτων ἀπό τήν ἡγεσία ἑνός κόμματος γίνεται παντοῦ, χωρίς καμιά ἐξαίρεση, ὅλο καί περισσότερο ἀνοιχτή καί φανερή. Κι ἀκόμα, αὐτό ἀνταποκρίνεται πέρα γιά πέρα στό χαραχτήρα τῆς ἰμπεριαλιστικῆς ἐποχῆς, πού ξεγυμνώνει ὅλες τίς ταξικές σχέσεις καί πού, ἀκόμα καί μέσα στό προλεταριάτο, ὀξύνει τίς ἀντιθέσεις ἀνάμεσα στήν ἀριστοκρατία του καί τά πιό ἐκμεταλευόμενα τμήματά του.

Ἡ Συνδικαλιστική Λίγκα, Ἔμβρυο τοῦ Κόμματος

15. Ἡ τελειότερη ἔκφραση τοῦ ξεπερασμένου συνδικαλισμοῦ εἶναι ἡ λεγόμενη Συνδικαλιστική Λίγκα. Ἀπό ὅλα τά χαραχτηριστικά της, παρουσιάζεται σά μιά πολιτική ὀργάνωση πού ἐπιδιώκει νά ὑποτάξει τό συνδικαλιστικό κίνημα στήν ἐπιρροή της. Στήν πραγματικότητα, ἡ Λίγκα στρατολογεῖ τά μέλη της ὄχι σύμφωνα μέ τίς συνδικαλιστικές ἀρχές, ἀλλά σύμφωνα μέ τίς ἀρχές τῶν πολιτικῶν ὁμάδων. Ἔχει τήν πλατφόρμα της, ἄν ὄχι τό πρόγραμμά της, καί τό ὑπερασπίζεται στά ἔντυπά της. Ἔχει τή δικιά της ἐσωτερική πειθαρχία μέσα στό συνδικαλιστικό κίνημα. Στά συνέδρια τῶν Συνομοσπονδιῶν, οἱ ὀπαδοί της δροῦν σά μιά πολιτική φράξια μέ τόν ἴδιο τρόπο πού δρᾶ καί ἡ κομμουνιστική φράξια. Ἄν δέ θέλουμε νά χαθοῦμε στά λόγια, πρέπει νά ποῦμε ὅτι ἡ τάση τῆς Συνδικαλιστικῆς Λίγκας περιορίζεται σέ μιά πάλη γιά τήν ἀπελευθέρωση τῶν δύο Συνομοσπονδιῶν ἀπό τήν ἡγεσία τῶν Σοσιαλιστῶν καί Κομμουνιστῶν καί τήν ἐνοποίησή τους κάτω ἀπό τή διεύθυνση τῆς ὁμάδας τοῦ Μονάτ.

Ἡ Λίγκα δέ δρᾶ ἀνοιχτά στό ὄνομα τῆς ἀνάγκης καί τοῦ δικαιώματος μιᾶς προχωρημένης μειοψηφίας, νά παλέψει γιά νά ἐπεχτείνει τήν ἐπιρροή της πάνω στίς πιό καθυστερημένες μάζες. Ἐμφανίζεται μέ μιά μάσκα πού τήν ἀποκαλεῖ «ἀνεξαρτησία» τῶν συνδικάτων. Ἀπ' αὐτή τήν ἄποψη, ἡ Λίγκα πλησιάζει τό Σοσιαλιστικό Κόμμα πού καί κεῖνο ἀσκεῖ τήν ἡγεσία καλυμμένο κάτω ἀπό τή φράση ***«ἀνεξαρτησία τοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος»***. Τό Κομμουνιστικό Κόμμα, ἀντίθετα, λέει ἀνοιχτά στήν ἐργατική τάξη: αὐτό εἶναι τό πρόγραμμά μου, αὐτή εἶναι ἡ ταχτική καί ἡ πολιτική πού προτείνω στά συνδικάτα.

Τό προλεταριάτο δέν πρέπει ποτέ νά πιστεύει ὁτιδήποτε στά τυφλά. Πρέπει νά κρίνει κάθε κόμμα, κάθε ὀργάνωση ἀπό τή δουλιά τους. Ἀλλά οἱ ἐργάτες πρέπει νά ἔχουν διπλή καί τριπλή δυσπιστία πρός τούς ὑποκριτές ἐκείνους ἡγέτες πού δροῦνε **ἰγκόγνιτο**, κάτω ἀπό μιά μάσκα, πού κάνει τό προλεταριάτο νά πιστεύει ὅτι δέν ὑπάρχει καμιά ἀνάγκη γιά ἡγεσία γενικά.

Τό Προλεταριάτο δέ Χρειάζεται τήν «Αὐτονομία» τῶν Συνδικάτων ἀλλά μιά Σωστή Ἡγεσία

16. Δέν πρέπει νά ἀρνιόμαστε τό δικαίωμα ἑνός πολιτικοῦ κόμματος νά παλεύει γιά νά κερδίσει τά συνδικάτα στήν ἐπιρροή του. Τό ζήτημα, ὅμως, αὐτό πρέπει νά μπαίνει ἔτσι: Στό ὄνομα τίνος προγράμματος καί ποιᾶς ταχτικῆς παλεύει αὐτή ἡ ὀργάνωση; Ἀπό αὐτή τήν ἄποψη, ἡ Συνδικαλιστική Λίγκα δέ δίνει τίς ἀναγκαίες ἐγγυήσεις. Τό πρόγραμμά της εἶναι τελείως ἄμορφο, ὅπως εἶναι καί ἡ ταχτική της. Στίς πολιτικές ἐκτιμήσεις της ἐνεργεῖ μόνο ἀπό γεγονός σέ γεγονός. Ἀναγνωρίζοντας τήν προλεταριακή ἐπανάσταση, ἀκόμα καί τή δικτατορία τοῦ προλεταριάτου, ἀγνοεῖ τό κόμμα καί παλεύει ἐνάντια στήν κομμουνιστική ἡγεσία, πού χωρίς αὐτήν ἡ προλεταριακή ἐπανάσταση θά κινδύνευε πάντα νά μείνει μιά φράση χωρίς περιεχόμενο.

17. Ἡ ἰδεολογία τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν συνδικάτων δέν ἔχει τίποτε τό κοινό μέ τίς ἰδέες καί τά αἰσθήματα τοῦ προλεταριάτου σάν τάξης. Ἄν τό κόμμα, μέ τήν ἡγεσία του, εἶναι ἱκανό νά ἐξασφαλίσει μιά σωστή, καθαρή καί σταθερή πολιτική στά συνδικάτα, τότε οὔτε ἕνας ἐργάτης δέν θά ἔχει τή διάθεση νά ξεσηκωθεῖ ἐνάντια στήν ἡγεσία τοῦ κόμματος. Ἡ ἱστορική ἐμπειρία τῶν μπολσεβίκων τό ἔχει ἀποδείξει αὐτό.

Αὐτό ἰσχύει καί γιά τή Γαλλία, ὅπου οἱ κομμουνιστές συγκέντρωσαν στίς ἐκλογές 1.200.000 ψῆφους ἐνῶ ἡ Ἑνωτική Γενική

Συνομοσπονδία Ἐργασίας (ἡ κεντρική ὀργάνωση τῶν Κόκκινων Συνδικάτων) ἔχει σά μέλη της τό ἕνα τέταρτο ἤ τό ἕνα τρίτο μόνο αὐτοῦ τοῦ ἀριθμοῦ. Εἶναι καθαρό ὅτι τό ἀφηρημένο σύνθημα τῆς ἀνεξαρτησίας δέν μπορεῖ κάτω ἀπό ὁποιεσδήποτε συνθῆκες νά προέλθει ἀπό τίς μάζες. Ἡ γραφειοκρατία τῶν συνδικάτων εἶναι κάτι τό ἐντελῶς διαφορετικό. Ὄχι μόνο βλέπει σάν ἐπαγγελματικό ἀνταγωνιστή της τήν κομματική γραφειοκρατία, ἀλλά καί τείνει νά καταστεῖ ἀνεξέλεχτη ἀπό τήν πρωτοπορία τοῦ προλεταριάτου. Τό σύνθημα τῆς ἀνεξαρτησίας εἶναι, ἀπό τήν ἴδια του τή βάση, ἕνα γραφειοκρατικό καί ὄχι ταξικό σύνθημα.

Ὁ Φετιχισμός τῆς Ἑνότητας τῶν Συνδικάτων

18. Ὕστερα ἀπό τό φετιχισμό, τῆς «ἀνεξαρτησίας», ἡ Συνδικαλιστική Λίγκα μεταμορφώνει τό ζήτημα τῆς **ἑνότητας τῶν συνδικάτων** σέ ἕνα φετίχ.

Δέ χρειάζεται νά ποῦμε ὅτι ἡ διατήρηση τῆς ἑνότητας τῶν συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων ἔχει τεράστια πλεονεχτήματα ἀπό τήν ἄποψη τῶν καθημερινῶν καθηκόντων τοῦ προλεταριάτου ὅπως καί ἀπό τήν ἄποψη τῆς πάλης τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος νά ἐπεχτείνει τήν ἐπιρροή του πάνω στίς μάζες. Ἀλλά τά γεγονότα ἀποδείχνουν ὅτι μέ τήν πρώτη ἐπιτυχία τῆς ἐπαναστατικῆς πτέρυγας στά συνδικάτα, οἱ ὀππορτουνιστές παίρνουν ἐσκεμμένα τό δρόμο τῆς διάσπασης. Οἱ εἰρηνικές σχέσεις μέ τήν μπουρζουαζία τούς ἔλκουν περισσότερο ἀπ' ὅτι ἡ ἑνότητα τοῦ προλεταριάτου. Αὐτό εἶναι τό ἀδιαμφησβήτητο συμπέρασμα τῆς μεταπολεμικῆς ἐμπειρίας.

Ἐμεῖς οἱ κομμουνιστές ἐνδιαφερόμαστε πάντα νά δείχνουμε στούς ἐργάτες ὅτι ἡ εὐθύνη γιά τή διάσπαση τῶν συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων πέφτει ὁλοκληρωτικά πάνω στή σοσιαλδημοκρατία. Ἀλλά αὐτό δέ σημαίνει καθόλου ὅτι ἡ κενή φόρμουλα τῆς ἑνότητας εἶναι γιά μᾶς πιό σημαντική ἀπό τά ἐπαναστατικά καθήκοντα τῆς ἐργατικῆς τάξης.

19. Ἔχουν περάσει ὀχτώ χρόνια ἀπό τότε πού τά συνδικάτα διασπάστηκαν στή Γαλλία. Σ' αὐτό τό διάστημα, οἱ δυό ὀργανώσεις προσδέθηκαν ὁριστικά μέ δυό, θανάσιμα ἐχθρικά, πολιτικά κόμματα. Κάτω ἀπ' αὐτές τίς συνθῆκες, τό νά σκεφτόμαστε ὅτι μποροῦμε νά ἑνοποιήσουμε τό συνδικαλιστικό κίνημα μέ τό ἁπλό κήρυγμα τῆς ἑνότητας αὐτό σημαίνει ὅτι καλλιεργοῦμε αὐταπάτες. Τό νά δηλώνουμε ὅτι χωρίς τήν ἑνοποίηση πρῶτα τῶν δύο συνδικαλιστικῶν ὀργανώσεων εἶναι ἀδύνατο νά γίνει ὄχι μόνο ἡ προλεταριακή ἐπανάσταση ἀλλά ἀκόμα καί μιά σοβαρή ταξική πάλη, σημαίνει ὅτι τό μέλλον τῆς ἐπανάστασης ἐξαρτᾶται ἀπό τή διεφθαρμένη κλίκα τῶν ρεφορμιστῶν συνδικαλιστῶν.

Στήν πραγματικότητα, τό μέλλον τῆς ἐπανάστασης δέν ἐξαρτᾶται ἀπό τή συγχώνευση τῶν δύο συνδικαλιστικῶν μηχανισμῶν, ἀλλά ἀπό τήν ἑνοποίηση τῆς πλειοψηφίας τῆς ἐργατικῆς τάξης γύρω ἀπό τά ἐπαναστατικά συνθήματα καί τίς ἐπαναστατικές μέθοδες πάλης.

Γιά τήν ὥρα, ἡ ἑνοποίηση τῆς ἐργατικῆς τάξης εἶναι δυνατή μόνο μέ τήν πάλη ἐνάντια στούς ὁπαδούς τῆς συνεργασίας τῶν τάξεων (τσύς ὁπαδούς τοῦ συνασπισμοῦ), πού δέ βρίσκονται μόνο στά πολιτικά κόμματα ἀλλά καί στά συνδικάτα.

20. Ὁ πραγματικός δρόμος πρός τήν ἐπαναστατική ἑνότητα τοῦ προλεταριάτου βρίσκεται στήν ἀνάπτυξη, τή διόρθωση, τή διεύρυνση καί τή σταθεροποίηση τῆς ἐπαναστατικῆς Ἑνωτικῆς ΓΣΕ καί στήν ἐξασθένηση τῆς ρεφορμιστικῆς ΓΣΕ.

Ὄχι μόνο δέν ἀποκλείεται, ἀλλά, ἀντίθετα, εἶναι πολύ πιθανό, τόν καιρό τῆς ἐπανάστασής του, τό γαλλικό προλεταριάτο νά μπεῖ στήν πάλη μέ δύο Συνομοσπονδίες: πίσω ἀπό τή μιά θά βρίσκονται οἱ μάζες καί πίσω ἀπό τήν ἄλλη ἡ ἐργατική ἀριστοκρατία καί ἡ γραφειοκρατία.

Ὁ Χαραχτήρας τῆς Συνδικαλιστικῆς Ἀντιπολίτευσης

21. Ἡ νέα συνδικαλιστική ἀντιπολίτευση δέ θέλει νά πάρει τό δρόμο τοῦ συνδικαλισμοῦ. Τήν ἴδια στιγμή, σπάει ἀπό τό Ι κόμμα —ὄχι ἀπό μιά ὁρισμένη ἡγεσία, ἀλλά ἀπό τό κόμμα γενικά. Αὐτό σημαίνει πολύ ἁπλᾶ ὅτι ἰδεολογικά ἀφοπλίζει ὁριστικά τόν ἑαυτό της καί κατρακυλάει σέ θέσεις ἐπαγγελματικές ἤ τρεντγιουνιονιστικές.

22. Ἡ συνδικαλιστική ἀντιπολίτευση σά σύνολο εἶναι πολύ ἀνομοιογενής. Ἀλλά διακρίνεται ἀπό μερικά κοινά χαραχτηριστικά πού δέν τήν φέρνουν κοντύτερα πρός τήν Ἀριστερή Κομμουνιστική Ἀντιπολίτευση, ἀλλά, ἀντίθετα, τήν ἀποξενώνουν καί τήν ἀντιτάσσουν σ' αὐτήν.

Ἡ συνδικαλιστική ἀντιπολίτευση δέν παλεύει ἐνάντια στίς ἀπερίσκεπτες πράξεις καί τίς λαθεμένες μέθοδες τῆς κομμουνιστικῆς ἡγεσίας, ἀλλά ἐνάντια στήν ἐπίδραση τοῦ κομμουνισμοῦ πάνω στήν ἐργατική τάξη.

Ἡ συνδικαλιστική ἀντιπολίτευση δέν παλεύει ἐνάντια στήν ὑπεραριστερή ἐκτίμηση μιᾶς δοσμένης κατάστασης καί τοῦ ρυθμοῦ ἀνάπτυξής της, ἀλλά, στήν πραγματικότητα, δρᾶ ἐνάντια στίς ἐπαναστατικές προοπτικές γενικά.

Ἡ συνδικαλιστική ἀντιπολίτευση δέν παλεύει ἐνάντια στίς γελοῖες μέθοδες τοῦ ἀντιμιλιταρισμοῦ, ἀλλά προωθεῖ ἕναν πατσιφιστικό προσανατολισμό. Μέ ἄλλα λόγια, ἡ συνδικαλιστική ἀντι-

πολίτευση ἀναπτύσσεται ἔκδηλα πρός ἕνα ρεφορμιστικό πνεῦμα.

23. Εἶναι πέρα γιά πέρα λάθος τό νά βεβαιώνουμε ὅτι τά τελευταῖα αὐτά χρόνια —ἀντίθετα ἀπ' ὅτι συνέβη στή Γερμανία, τήν Τσεχοσλοβακία καί σ' ἄλλες χῶρες— στή Γαλλία δέν ἔχει ἐμφανιστεῖ μιά δεξιά ὁμάδα μέσα στό ἐπαναστατικό στρατόπεδο. Τό κύριο σημεῖο εἶναι ὅτι ἡ δεξιά ἀντιπολίτευση στή Γαλλία, ἐγκαταλείποντας τήν ἐπαναστατική πολιτική τοῦ κομμουνισμοῦ, ἔχει, σέ συμφωνία μέ τίς παραδόσεις τοῦ γαλλικοῦ ἐργατικοῦ κινήματος, ἀποχτήσει ἕνα συνδικαλιστικό χαραχτήρα, κρύβοντας ἔτσι τήν πολιτική της φυσιογνωμία. Τελικά, ἡ πλειοψηφία τῆς συνδικαλιστικῆς ἀντιπολίτευσης, ἀντιπροσωπεύει τή δεξιά πτέρυγα, ὅπως ἀκριβῶς ἡ ὁμάδα Μπράντλερ στή Γερμανία, οἱ Τσέχοι συνδικαλιστές πού, ὕστερα ἀπό τή διάσπαση, ἔχουν πάρει μιά καθαρή ρεφορμιστική θέση, κλπ.

Ἡ Πολιτική τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος

24. Μπορεῖ κανείς νά ἀντιτείνει ὅτι ὅλες οἱ προηγούμενες σκέψεις θά εἴταν σωστές μόνο μέ τόν ὅρο ὅτι τό κομμουνιστικό κόμμα ἔχει μιά σωστή πολιτική. Ἀλλά αὐτή ἡ ἀντίρρηση δέν εἶναι θεμελιωμένη. Τό ζήτημα τῶν σχέσεων ἀνάμεσα στό κόμμα, πού ἀντιπροσωπεύει τό προλεταριάτο ἔτσι ὅπως θά 'πρεπε νά εἶναι, καί τά συνδικάτα πού ἀντιπροσωπεύουν τό προλεταριάτο ἔτσι ὅπως εἶναι, εἶναι τό πιό θεμελιώδες ζήτημα τοῦ ἐπαναστατικοῦ μαρξισμοῦ. Θά εἴταν πραγματική αὐτοχτονία νά ἀπορρίψουμε τή μόνη δυνατή, ἀπό ἄποψη ἀρχῶν, ἀπάντηση πάνω σ' αὐτό τό ζήτημα μόνο καί μόνο ἐπειδή τό κομμουνιστικό κόμμα, κάτω ἀπό τήν ἐπίδραση ἀντικειμενικῶν καί ὑποκειμενικῶν λόγων, γιά τούς ὁποίους ἔχουμε μιλήσει περισσότερες ἀπό μιά φορά, ἀκολουθεῖ τώρα μιά λαθεμένη πολιτική ἀπέναντι στά συνδικάτα, ὅπως καί σέ ἄλλους τομεῖς. Μιά σωστή πολιτική πρέπει νά ἀντιπαρατίθεται σέ μιά λαθεμένη πολιτική. Μ' αὐτόν τό σκοπό, ἡ Ἀριστερή Ἀντιπολίτευση ἔχει συγκροτηθεῖ σέ φράξια. Ἄν θεωροῦμε ὅτι τό Γαλλικό Κομμουνιστικό Κόμμα στό σύνολό του βρίσκεται σέ μιά ὁλοκληρωτικά ἀθεράπευτη ἤ ἀπελπιστική κατάσταση —κάτι πού οὔτε κάν τό σκεφτόμαστε— τότε πρέπει νά τοῦ ἀντιπαρατάξουμε ἕνα ἄλλο κόμμα. Ἀλλά τό ζήτημα τῶν σχέσεων τοῦ κόμματος μέ τήν τάξη δέν ἀλλάζει, ἀπ' αὐτό τό γεγονός, οὔτε κατά ἕνα γιῶτα.

Ἡ Ἀριστερή Ἀντιπολίτευση πιστεύει ὅτι γιά νά ἐπηρεάσει τό συνδικαλιστικό κίνημα, γιά νά βοηθήσει στό σωστό προσανατολισμό του, γιά νά τό διαποτίσει μέ σωστά συνθήματα, δέν μπορεῖ νά τό κάνει παρά μόνο σάν κομμουνιστικό κόμμα (ἤ σά φράξια γιά τήν ὥρα) πού, παρόλα τά ἄλλα του γνωρίσματα, εἶναι τό κεντρικό ἰδεολογικό ἐργαστήρι τῆς ἐργατικῆς τάξης.

25. Τό σωστά κατανοημένο καθῆκον τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος δέν συνίσταται ἁπλά στό νά κερδίσει ἐπιρροή πάνω στά συνδικάτα, ἔτσι ὅπως αὐτά εἶναι, ἀλλά στό νά ἐπιδράσει, διαμέσου τῶν συνδικάτων, πάνω στήν πλειοψηφία τῆς ἐργατικῆς τάξης. Αὐτό εἶναι δυνατό μόνο ἄν οἱ μέθοδες πού χρησιμοποιοῦνται ἀπό τό κόμμα στά συνδικάτα ἀνταποκρίνονται στή φύση καί τά καθήκοντά του. Ἡ πάλη γιά ἐπιρροή τοῦ κόμματος στά συνδικάτα βρίσκει τήν ἀντικειμενική της ἐπιβεβαίωση στό ἄν ἀκμάζουν ἤ ὄχι τά συνδικάτα, στό ἄν ὁ ἀριθμός τῶν μελῶν τους αὐξάνει, ὅπως ἐπίσης καί στίς σχέσεις τους μέ τίς πλατύτερες μάζες. Ἄν τό κόμμα πληρώνει τήν ἐπιρροή του στά συνδικάτα μέ τήν τιμή τοῦ στενέματος καί τοῦ φατριασμοῦ τους —μετατρέποντάς τα σέ βοηθούς τοῦ κόμματος γιά στιγμιαίους σκοπούς καί ἐμποδίζοντάς τα νά γίνουν γνήσιες μαζικές ὀργανώσεις— τότε οἱ σχέσεις ἀνάμεσα στό κόμμα καί τήν τάξη εἶναι λαθεμένες. Δέν εἶναι ἀναγκαῖο νά σταθοῦμε ἐδῶ στίς αἰτίες μιᾶς τέτιας κατάστασης. Τό ἔχουμε κάνει περισσότερο ἀπό μιά φορά καί τό κάνουμε κάθε μέρα. Ἡ εὐκολία μέ τήν ὁποία ἀλλάζει ἡ ἐπίσημη κομμουνιστική πολιτική ἀντανακλᾶ τίς τυχοδιωχτικές τάσεις της νά κάνει τόν ἑαυτό της κύριο τῆς ἐργατικῆς τάξης στό συντομότερο χρονικό διάστημα μέ τά μέσα τῶν θεατρινισμῶν, τῶν ἐφευρέσεων, τῆς ὑπερφίαλης ἀγκιτάτσιας, κλπ.

Ἡ διέξοδος ἀπό αὐτή τήν κατάσταση δέ βρίσκεται, ὡστόσο, στό νά ἀντιπαραθέσουμε τά συνδικάτα στό κόμμα (ἤ στή φράξια) ἀλλά στήν ἀδιάλλαχτη πάλη γιά νά ἀλλάξουμε ὁλόκληρη τήν πολιτική τοῦ κόμματος, ὅπως καί τήν πολιτική τῶν συνδικάτων.

Τά Καθήκοντα τῆς Κομμουνιστικῆς Ἀριστερᾶς

26. Ἡ Ἀριστερή Ἀντιπολίτευση πρέπει νά βάλει τά ζητήματα τοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος σέ ἀδιαχώριστη σχέση μέ τά ζητήματα τῆς πολιτικῆς πάλης τοῦ προλεταριάτου. Πρέπει νά δόσει μιά συγκεκριμένη ἀνάλυση τοῦ σημερινοῦ σταδίου ἀνάπτυξης τοῦ γαλλικοῦ ἐργατικοῦ κινήματος. Πρέπει νά δόσει μιά ἐχτίμηση, ποσοτική ὅπως καί ποιοτική, τοῦ σημερινοῦ ἀπεργιακοῦ κινήματος καί τῶν προοπτικῶν του σέ σχέση μέ τίς προοπτικές τῆς οἰκονομικῆς ἐξέλιξης τῆς Γαλλίας. Εἶναι ἀναγκαῖο νά πεῖ ὅτι ἀπορρίπτει πέρα γιά πέρα τήν προοπτική τῆς καπιταλιστικῆς σταθεροποίησης καί τοῦ πατσιφισμοῦ γιά δεκαετίες. Καί νά κάνει μιά ἐχτίμηση τῆς ἐποχῆς μας σάν ἐποχῆς ἐπαναστατικῆς, ἐχτίμηση πού ἀπορρέει ἀπό τήν ἀναγκαιότητα μιᾶς ἐπίκαιρης προπαρασκευῆς τοῦ πρωτοπόρου προλεταριάτου μπροστά στίς ἀπότομες στροφές πού δέν εἶναι μόνο πιθανές ἀλλά καί ἀναπόφευχτες. Ὅσο πιό σταθερή καί πιό ἀδυσώπητη εἶναι ἡ δράση της ἐνάντια στούς

ὑποτιθέμενους ἐπαναστατικούς κομπασμούς τῆς κεντριστικῆς γραφειοκρατίας, ἐνάντια στήν πολιτική ὑστερία πού δέν παίρνει ὑπόψη της τίς συνθῆκες, πού μπερδεύει τό σήμερα μέ τό χτές ἤ τό αὔριο, τόσο πιό σταθερά καί ἀποφασιστικά πρέπει νά τοποθετεῖται ἐνάντια στά στοιχεῖα τῆς δεξιᾶς πού ἀντιγράφουν τήν κριτική της, κρύβονται πίσω ἀπ' αὐτήν γιά νά εἰσάγουν τίς τάσεις τους μέσα στόν ἐπαναστατικό μαρξισμό.

27. Καινούργιες ὁριοθετήσεις; Νέες πολεμικές; Νέες διασπάσεις; Αὐτός εἶναι ὁ θρῆνος τῶν καλῶν ἀλλά κουρασμένων ψυχῶν, πού θά 'θελαν νά μεταμορφώσουν τήν 'Αντιπολίτευση σέ ἕνα γαλήνιο ἄσυλο ὅπου ὁ καθένας θά μποροῦσε νά ξεκουραστεῖ ἀπό τά μεγάλα καθήκοντα καί ταυτόχρονα νά διατηρήσει ἄθιχτο τό ὄνομα τοῦ ἐπαναστάτη «τῆς ἀριστερᾶς». Ὄχι! Στίς κουρασμένες αὐτές ψυχές λέμε: Εἶναι βέβαιο ὅτι δέν προχωροῦμε στόν ἴδιο δρόμο. Ἡ ἀλήθεια δέν ἔχει γίνει ποτέ μέχρι τώρα ἀπό τό ἄθροισμα τῶν μικρῶν λαθῶν. Μιά ἐπαναστατική ὀργάνωση δέν ἔχει ποτέ μέχρι τώρα συντεθεῖ ἀπό μικρές συντηρητικές ὁμάδες πού πρῶτα πρῶτα ζητᾶνε νά διακρίνονται ἡ μιά ἀπό τήν ἄλλη. Ὑπάρχουν ἐποχές ὅπου ἡ ἐπαναστατική τάση περιορίζεται σέ μιά μικρή μειοψηφία μέσα στό ἐργατικό κίνημα. Ἀλλά αὐτές οἱ ἐποχές ἀπαιτοῦν ὄχι διακανονισμούς ἀνάμεσα στίς μικρές ὁμάδες μέ ἀμοιβαῖο κρύψιμο τῶν ἁμαρτιῶν τους, ἀλλά ἀντίθετα, ἕνα διπλά ἀδυσώπητο ἀγώνα γιά μιά σωστή προοπτική καί ἐκπαίδευση τῶν στελεχῶν στό πνεῦμα τοῦ αὐθεντικοῦ μαρξισμοῦ. Ἡ νίκη εἶναι δυνατή μόνο ἀπό αὐτόν τό δρόμο.

28. Στό βαθμό πού αὐτές οἱ γραμμές ἀφοροῦν προσωπικά τόν συγγραφέα τους, πρέπει νά δεχθεῖ ὅτι ἡ γνώμη πού εἶχε διαμορφώσει γιά τήν ὁμάδα Μονάτ, ὅταν ὁ ἴδιος ἐξορίστηκε ἀπό τή Σοβιετική Ἕνωση, ἀποδείχτηκε ὅτι εἴταν πολύ αἰσιόδοξη καί γι' αὐτό λαθεμένη. Γιά πολλά χρόνια, ὁ συγγραφέας δέν εἶχε τή δυνατότητα νά παρακολουθήσει τή δράση αὐτῆς τῆς ὁμάδας. Τήν ἔκρινε ἀπό παλιές ἀναμνήσεις. Οἱ διαφορές ἀποκαλύφτηκαν στήν πραγματικότητα ὄχι μόνο πιό βαθιές, ἀλλά καί πιό ὀξυμένες ἀπό ὅτι θά μποροῦσε κανείς νά ὑποθέσει. Τά τελευταῖα γεγονότα ἔχουν ἀποδείξει πέρα ἀπό κάθε ἀμφιβολία ὅτι χωρίς μιά ξεκάθαρη καί συγκεκριμένη ἰδεολογική ὁριοθέτηση ἀπό τή γραμμή τοῦ συνδικαλισμοῦ, ἡ Κομμουνιστική 'Αντιπολίτευση στή Γαλλία δέ θά πάει μπροστά. Οἱ θέσεις πού προτείνουμε ἀντιπροσωπεύουν ἀπό μόνες τους τό πρῶτο βῆμα στό δρόμο τῆς ὁριοθέτησης πού εἶναι τό πρελούντιο στόν ἐπιτυχή ἀγώνα ἐνάντια στίς ἐπαναστατικές φλυαρίες καί τήν ὀπορτουνιστική οὐσία τῶν Κασέν, Μονμουσό καί σία.

14 τοῦ 'Οχτώβρη 1929 — Λεόν Τρότσκι

ΤΑ ΛΑΘΗ ΑΡΧΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΜΟΥ

Γιά νά Χρησιμέψουν στή Συζήτηση μέ τόν Μονάτ καί τούς Φίλους του

Ὅταν ἔφτασα στή Γαλλία τόν 'Οχτώβρη τοῦ 1914, βρῆκα τό γαλλικό σοσιαλιστικό καί συνδικαλιστικό κίνημα σέ κατάσταση βαθιᾶς σωβινιστικῆς κατάπτωσης. Ψάχνοντας γιά ἐπαναστάτες μέ τό κερί στό χέρι, γνώρισα τους Μονάτ καί Ροσμέρ. Δέν εἶχαν ὑποταχθεῖ στό σωβινισμό. Ἔτσι ξεκίνησε ἡ φιλία μας. 'Ο Μονάτ, παρότι βρισκόταν ἄπειρα πιό κοντά σέ μένα παρά στούς γάλλους γκεντιστές, πού ἔπαιζαν ἕναν ἀσήμαντο καί αἰσχρό ρόλο, θεωροῦσε τόν ἑαυτό του ἀναρχοσυνδικαλιστή. 'Εκείνη τήν ἐποχή, οἱ Κασέν ἐξοικειώνονταν μέ τήν δουλική εἴσοδό τους στά ὑπουργεῖα τῆς Τρίτης Δημοκρατίας καί τίς πρεσβεῖες τῶν Συμμάχων. Στά 1915, ὁ Μονάτ ἐγκατάλειψε τήν κεντρική ἐπιτροπή τῆς Γ.Σ.Ε., χτυπώντας τήν πόρτα πίσω του. Ἡ ἀποχώρησή του ἀπό τό κέντρο τοῦ συνδικαλισμοῦ, στήν οὐσία δέν εἴταν παρά ἕνα σχίσμα. Τότε, ὡστόσο, ὁ Μονάτ πίστευε —καί πολύ σωστά— ὅτι τά θεμελιώδη ἱστορικά καθήκοντα τοῦ προλεταριάτου βρίσκονταν πάνω ἀπό τήν ἑνότητα μέ τούς σωβινιστές καί τούς λακέδες τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Γι' αὐτό, ὁ Μονάτ εἴταν ἀφοσιωμένος στίς καλύτερες παραδόσεις τοῦ ἐπαναστατικοῦ συνδικαλισμοῦ.

'Ο Μονάτ εἴταν ἕνας ἀπό τούς πρώτους φίλους τῆς 'Οχτωβριανῆς Ἐπανάστασης. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι, ἀντίθετα ἀπό τόν Ροσμέρ, εἶχε κρατηθεῖ σέ ἀπόσταση γιά πολύ καιρό. Αὐτό, βρισκόταν σέ ἁρμονία μέ τόν χαραχτήρα τοῦ Μονάτ, ὅπως διαπίστωσα ἀργότερα —τοῦ ἄρεσε νά κάθεται παράμερα, νά περιμένει, καί νά κριτικάρει. Ὑπάρχουν στιγμές πού αὐτό εἶναι ἐντελῶς ἀνα-

πόφευχτο. Ἀλλά σά **βασική** γραμμή συμπεριφορᾶς, μετατρέπεται σέ σεχταρισμό πού ἔχει μιά στενή συγγένεια μέ τόν προυντονισμό, ἀλλά τίποτε τό κοινό μέ τό μαρξισμό.

Ὅταν τό Σοσιαλιστικό Κόμμα Γαλλίας ἔγινε Κομμουνιστικό Κόμμα, εἶχα, συχνά τήν εὐκαιρία νά συζητήσω μέ τόν Λένιν τή βαριά κληρονομιά πού ἀναλάβαινε ἡ Διεθνής στά πρόσωπα ἡγετῶν σάν τούς Κασέν, Φροσάρ καί τούς ἄλλους ἥρωες τῆς Ἕνωσης Δικαιωμάτων τοῦ Ἀνθρώπου, τῶν Μασόνων, τῶν κοινοβουλευτικῶν, τῶν καριεριστῶν καί τῶν φαφλατάδων. Μιά ἀπ' αὐτές τίς συζητήσεις —πού ἄν δέν κάνω λάθος τήν ἔχω ἤδη δημοσιεύσει στόν τύπο— περιέχει τά ἑξῆς:

«Θά εἴταν καλό», μοῦ ἔλεγε ὁ Λένιν, ***«νά διώξουμε ὅλες αὐτές τίς ἀνεμοδοῦρες, καί νά βάλουμε στό Κόμμα ἐπαναστάτες συνδικαλιστές, στρατευμένους ἐργάτες, ἀνθρώπους πού εἶναι πραγματικά ἀφοσιωμένοι στήν ὑπόθεση τῆς ἐργατικῆς τάξης... Καί ὁ Μονάτ;...».***

«Ὁ Μονάτ, ἀπάντησα, θά εἴταν φυσικά δέκα φορές καλύτερος ἀπό τόν Κασέν καί τούς ὁμοιούς του. Ἀλλά ὁ Μονάτ ὄχι μόνο συνεχίζει νά ἀπορρίπτει τόν κοινοβουλευτισμό, μά καί σήμερα ἀκόμα δέν ἔχει συλλάβει τή σημασία τοῦ κόμματος».

Ὁ Λένιν ἔμεινε κατάπληχτος: ***«Ἀδύνατο! Δέν ἔχει συλλάβει τή σημασία τοῦ κόμματος μετά ἀπό τήν Ὀχτωβριανή Ἐπανάσταση; Αὐτό εἶναι ἕνα πολύ ἐπικίνδυνο σύμπτωμα».***

Μέ τόν Μονάτ ἀλληλογραφοῦσα. Συνέχισα τήν ἀλληλογραφία καί τόν προσκάλεσα στή Μόσχα. Προσπάθησε νά τό ἀποφύγει. Πιστός στόν ἑαυτό του, προτίμησε καί σ' αὐτήν τήν περίπτωση νά σταθεῖ παράμερα καί νά περιμένει. Ἐπιπλέον, τό ἴδιο τό Κομμουνιστικό Κόμμα δέν τοῦ ἔκανε. Καί σ' αὐτό εἶχε δίκιο. Ἀλλά ἀντί νά βοηθήσει γιά νά τό μεταμορφώσουμε, περίμενε στήν ἄκρη. Στό Τέταρτο Συνέδριο κάναμε τό πρῶτο βῆμα μπροστά, καθαρίζοντας τό Κομμουνιστικό Κόμμα Γαλλίας ἀπό τούς μασόνους, τούς πατσιφιστές καί τούς γραφειοκράτες. Ὁ Μονάτ μπῆκε στό Κόμμα. Ἀλλά εἶναι ἀναγκαῖο νά τονίσει κανείς τό γεγονός ὅτι γιά μᾶς αὐτό δέ σήμαινε ὅτι ὁ Μονάτ υἱοθέτησε τίς μαρξιστικές ἀπόψεις. Καθόλου. Στίς 23 τοῦ Μάρτη 1923, ἔγραφα στήν «Πράβντα»:

«Ἡ προσχώρηση τοῦ παλιοῦ μας φίλου, Μονάτ, στό Κομμουνιστικό Κόμμα εἴταν μιά πολύ μεγάλη μέρα γιά μᾶς. Ἡ ἐπανάσταση χρειάζεται ἀνθρώπους αὐτοῦ τοῦ εἴδους. Ἀλλά θά εἴταν λάθος νά πληρώνουμε μιά προσχώρηση στήν τιμή μιᾶς ἰδεολογικῆς σύγχυσης».

Σ' αὐτό τό ἄρθρο, ἔκανα κριτική στό σχολαστικισμό τοῦ Λουζόν σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τίς σχέσεις ἀνάμεσα στήν τάξη, τά συνδικάτα καί τό κόμμα. Ἰδιαίτερα, ἐξηγοῦσα ὅτι ὁ προπολεμικός συνδικαλισμός ὑπῆρξε τό ἔμβρυο τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος, ὅτι

αὐτό τό ἔμβρυο εἶχε γίνει ἕνα παιδί, καί ὅτι ἄν αὐτό τό παιδί ὑπόφερε ἀπό ἰλαρά ἤ ραχίτιδα, ἔπρεπε νά τό ταΐσεις καί νά τό θεραπεύσεις, θά εἴταν, ὅμως, παράλογο τό νά φανταστεῖς ὅτι θά μποροῦσε νά ξαναγυρίσει στήν κοιλιά τῆς μάνας του. Ἄς μοῦ ἐπιτραπεῖ, σέ σχέση μέ αὐτά, νά πῶ ὅτι τά ἐπιχειρήματά μου τοῦ 1923, παραμορφωμένα, ἀποτελοῦν σήμερα, στά χέρια τοῦ Μονμουσό καί τῶν ἄλλων ἐχθρῶν τοῦ τροτσκισμοῦ, τό κύριο ὅπλο ἐνάντια στόν Μονάτ.

Ὁ Μονάτ μπῆκε στό Κόμμα. Ἀλλά πρίν προλάβει νά κοιτάξει γύρω του καί νά προσαρμοστεῖ σ' ἕνα χῶρο πολύ πιό μεγάλο ἀπό τό μικρομάγαζό του στήν Γκέ ντέ Ζεμάπ, ἔπεσε πάνω του τό πραξικόπημα: ὁ Λένιν ἀρρώστησε, ὁ ἀγώνας ἐνάντια στόν «Τροτσκισμό» καί τόν Ζινοβιεφικό «Μπολσεβικισμό», ἄρχισε. Ὁ Μονάτ δέν μποροῦσε νά ὑποκύψει στούς καριερίστες πού, στηριγμένοι στό γενικό ἐπιτελεῖο τῶν ἐπιγόνων, στή Μόσχα, καί διαθέτοντας ἀπεριόριστα μέσα, συνέχιζαν νά μηχανορραφοῦν καί νά συκοφαντοῦν. Ὁ Μονάτ διώχτηκε ἀπό τό Κόμμα. Αὐτό τό ἐπεισόδιο, σημαντικό, ἀλλά γιά τήν ὥρα μόνο ἐπεισόδιο, εἴταν ἀποφασιστικῆς σημασίας γιά τήν πολιτική ἀνάπτυξη τοῦ Μονάτ. Συμπέρανε ὅτι ἡ μικρή του ἐμπειρία στό κόμμα ἐπιβεβαίωσε πλήρως τίς ἀναρχοσυνδικαλιστικές προκαταλήψεις του ἐνάντια στό κόμμα γενικά. Ὁ Μονάτ ἄρχισε μετά συστηματικά νά ἀκολουθεῖ τά ἴχνη του πρός τίς παλιές ἐγκαταλελειμένες θέσεις του. Ἄρχισε νά ζητάει ξανά τή Χάρτα* τῆς Ἀμιέν. Γιά ὅλα αὐτά ἔπρεπε νά στρέψει τό πρόσωπό του στό παρελθόν. Ἡ πείρα τοῦ πολέμου, τῆς Ρώσικης Ἐπανάστασης, καί τοῦ παγκόσμιου συνδικαλιστικοῦ κινήματος πέρασαν πάνω ἀπ' αὐτόν ἀφήνοντας ἀμυδρά ἴχνη. Γι' ἄλλη μιά φορά ὁ Μονάτ στάθηκε παράμερα καί περίμενε. Γιά ποιό πράγμα; Γιά ἕνα καινούργιο Συνέδριο στήν Ἀμιέν. Τά τελευταῖα χρόνια δέν εἶχα, δυστυχῶς, τή δυνατότητα νά παρακολουθήσω τήν ἀντίστροφη ἐξέλιξη τοῦ Μονάτ: ἡ Ρώσικη Ἀντιπολίτευση ζοῦσε σ' ἕναν ἀποκλεισμένο κύκλο.

Ἀπό ὁλόκληρο τό θησαυρό τῆς θεωρίας καί τῆς πράξης τῆς παγκόσμιας πάλης τοῦ προλεταριάτου, ὁ Μονάτ ἔχει ἀποσπάσει δύο ἰδέες: **τήν αὐτονομία** καί **τήν ἑνότητα τῶν συνδικάτων.** Ἔχει ἀνεβάσει τίς δύο αὐτές καθαρές ἀρχές πάνω ἀπό τήν ἀμαρτωλή πραγματικότητα. Ἔχει βασίσει τήν ἐφημερίδα καί τή Συνδικαλιστική Ἕνωσή του πάνω στήν ἑνότητα τῶν συνδικάτων. Δυστυχῶς, οἱ δύο αὐτές ἰδέες εἶναι κούφιες καί ἡ καθεμιά ἀπ' αὐτές μοιάζει μέ τρύπα δαχτυλιδιοῦ. Ἄν τό δαχτυλίδι εἶναι φτιαγμένο ἀπό σί-

(*). Η Χαρτα πού υιοθέτησε, κάτω ἀπό τήν ἐπιρροή τῶν συνδικαλιστῶν, τό Συνέδριο τῆς Γενικῆς Συνομοσπονδίας Ἐργασίας στά 1906, στήν Ἀμιέν, πού ἔθετε τό συνδικαλιστικό κίνημα πάνω ἀπό τις πολιτικές ὁμάδες καί τά κόμματα καί πού ἀπαιτοῦσε τήν πλήρη αὐτονομία καί τήν ἀπόλυτη ἀνεξαρτησία τῶν συνδικάτων, (Λ. Τ.).

δερο, ἀσήμι ἤ χρυσό, τόν Μονάτ δέν τόν ἐνδιαφέρει. Τό δαχτυλίδι, βλέπετε, ἐμποδίζει πάντα τήν κινητοποίηση τῶν συνδικάτων. Ὁ Μονάτ ἐνδιαφέρεται μόνο γιά τήν τρύπα τῆς αὐτονομίας.

Ὄχι λιγότερο κούφια εἶναι καί ἡ ἄλλη ἱερή ἀρχή: ἡ **ἑνότητα.** Στό ὄνομά της, ὁ Μονάτ στάθηκε ἐντελῶς ἀντίθετος μέ τό σπάσιμο τῆς Ἀγγλο—Ρωσικῆς Ἐπιτροπῆς, ἄν καί τό Γενικό Συμβούλιο τῶν βρετανικῶν συνδικάτων εἶχε προδόσει τή γενική ἀπεργία. Τό γεγονός ὅτι οἱ Στάλιν, Μπουχάριν, Κασέν, Μονμουσό καί ἄλλοι ὑποστήριζαν τό μπλόκ μέ τούς ἀπεργοσπάστες μέχρι τή στιγμή πού αὐτοί τούς πέταξαν ἔξω, αὐτό δέ μειώνει καθόλου τό σφάλμα τοῦ Μονάτ. Μετά ἀπό τήν ἄφιξή μου στό ἐξωτερικό, ἔκανα μιά προσπάθεια νά ἐξηγήσω στούς ἀναγνῶστες τῆς «Προλεταριακῆς Ἐπανάστασης» τόν ἐγκληματικό χαραχτήρα αὐτοῦ τοῦ μπλόκ, πού τίς συνέπειές του τίς αἰσθάνεται ἀκόμα τό ἐργατικό κίνημα. Ὁ Μονάτ δέν ἤθελε νά δημοσιέψει τό ἄρθρο μου. Καί πῶς μποροῦσε νά γίνει ἀλλοιῶς, ἀφοῦ εἶχα κάνει μιά ἐπίθεση ἐνάντια στήν ἱερή ἑνότητα τῶν συνδικάτων, πού λύνει ὅλα τά ζητήματα καί συμφιλιώνει ὅλες τίς ἀντιφάσεις;...

Ὅταν οἱ ἀπεργοί συναντοῦν μιά ὁμάδα ἀπεργοσπαστῶν στό δρόμο τους, τούς παραμερίζουν χωρίς νά λυποῦνται τά χτυπήματα. Ἄν οἱ ἀπεργοσπάστες εἶναι μέλη τοῦ συνδικάτου, τούς πετᾶνε ἀμέσως ἔξω, χωρίς νά στεναχωρηθοῦν γιά τίς ἱερές ἀρχές τῆς ἑνότητας τῶν συνδικάτων. Ὁ Μονάτ βέβαια δέν ἀντιτίθεται καθόλου σ' αὐτό. Μά τό ζήτημα εἶναι ἐντελῶς διαφορετικό ὅταν πρόκειται γιά τή συνδικαλιστική γραφειοκρατία καί τούς ἡγέτες της. Τό Γενικό Συμβούλιο δέν ἀποτελεῖται ἀπό πεινασμένους καί καθυστερημένους ἀπεργοσπάστες. Ὄχι, εἶναι καλοθρεμένοι καί ἔμπειροι προδότες πού, σέ μιά ὁρισμένη στιγμή, θεώρησαν ἀναγκαῖο νά μποῦν ἐπικεφαλῆς τῆς γενικῆς ἀπεργίας γιά νά τήν ἀποκεφαλίσουν ὅσο τό δυνατό πιό γρήγορα καί πιό σίγουρα. Ἐργάστηκαν χέρι χέρι μέ τήν κυβέρνηση, τά ἀφεντικά καί τούς πατέρες τῆς ἐκκλησίας. Θά νόμιζε κανείς ὅτι οἱ ἡγέτες τῶν ρώσικων συνδικάτων, πού βρίσκονταν σ' ἕνα πολιτικό μπλόκ μέ τό Γενικό Συμβούλιο, θά ἔσπαζαν ἄμεσα, ἀνοιχτά καί χωρίς δισταγμούς ἀπ' αὐτό, ἐκείνη ἀκριβῶς τή στιγμή καί μπροστά στίς μάζες πού τό Συμβούλιο ἐξαπατοῦσε καί πρόδιδε. Ἀλλά ὁ Μονάτ πετάχτηκε ἀγριεμένος: Εἶναι ἀπαράδεχτο νά διαταράσσεται ἡ ἑνότητα τῶν συνδικάτων. Μέ καταπληχτικό τρόπο ξεχνάει ὅτι ὁ ἴδιος διατάραξε αὐτή τήν ἑνότητα στά 1915, ἐγκαταλείποντας τό σωβινιστικό Γενικό Συμβούλιο τῆς Γενικῆς Συνομοσπονδίας Ἐργασίας.

Πρέπει νά ποῦμε ἀμέσως: ἀνάμεσα στόν Μονάτ τοῦ 1915 καί στόν Μονάτ τοῦ 1929, ὑπάρχει μιά ἄβυσσος. Ὁ Μονάτ νομίζει ὅτι παραμένει πέρα γιά πέρα πιστός στόν ἑαυτό του. Τυπικά αὐτό

εἶναι ἀλήθεια, μέχρι ἕνα σημεῖο. Ὁ Μονάτ ἐπαναλαβαίνει μερικές παλιές φόρμουλες, ἀλλά ἀφήνει στήν ἄκρη τίς ἐμπειρίες τῶν τελευταίων δεκαπέντε χρόνων — πιό πλούσιες σέ μαθήματα ἀπό ὅλη τήν προηγούμενη ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας. Στήν προσπάθειά του νά γυρίσει στίς προηγούμενες θέσεις του, ὁ Μονάτ δέ βλέπει ὅτι ἔχουν πρίν ἀπό καιρό ἐξαφανιστεῖ. Ὅποιο ζήτημα κι ἄν μπαίνει, ὁ Μονάτ κοιτάζει πρός τά πίσω. Αὐτό μπορεῖ νά τό δεῖ κανείς πιό καθαρά στό ζήτημα τοῦ κόμματος καί τοῦ κράτους.

Πρίν λίγο καιρό, ὁ Μονάτ μέ κατηγόρησε ὅτι ὑποτιμάω τούς ***«κινδύνους»*** τῆς κρατικῆς ἐξουσίας («Προλεταριακή Ἐπανάσταση» Νο 79, 1η τοῦ Μάη 1929, σελ. 2). Αὐτή ἡ μομφή δέν εἶναι καινούργια. Ἔχει τήν προέλευσή της στήν πάλη τοῦ Μπακούνιν ἐνάντια στόν Μάρξ καί δείχνει μιά ψεύτικη, ἀντιφατική καί, οὐσιαστικά, μή προλεταριακή ἀντίληψη τοῦ κράτους.

Ἄν ἐξαιρέσουμε μιά χώρα, ἡ κρατική μηχανή σ' ὁλόκληρο τόν κόσμο βρίσκεται στά χέρια τῆς μπουρζουαζίας. **Σ' αὐτό ἀκριβῶς τό σημεῖο, καί μόνο σ' αὐτό, βρίσκεται, σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τό προλεταριάτο, ὁ κίνδυνος τοῦ κράτους.** Τό ἱστορικό καθῆκον τοῦ προλεταριάτου εἶναι νά ἀποσπάσει τό ἰσχυρότατο αὐτό ὄργανο καταπίεσης ἀπό τά χέρια τῆς μπουρζουαζίας. Οἱ κομμουνιστές δέν ἀρνοῦνται τίς δυσκολίες, τούς κινδύνους πού εἶναι δεμένοι μέ τή διχτατορία τοῦ προλεταριάτου. Ἀλλά μπορεῖ αὐτό νά μειώσει ἔστω καί κατά ἕνα γιῶτα τήν ἀναγκαιότητα τῆς κατάληψης τῆς ἐξουσίας; Ἄν τό προλεταριάτο σά σύνολο τραβιόταν ἀπό μιά ἀκατανίκητη δύναμη στήν κατάληψη τῆς ἐξουσίας ἤ ἄν τήν εἶχε ἤδη καταλάβει, θά μποροῦσε κανείς, κυριολεχτῶντας, νά κατανοήσει αὐτή ἤ τήν ἄλλη προειδοποίηση τῶν συνδικαλιστῶν. Ὁ Λένιν στή διαθήκη του προειδοποίησε, ὅπως εἶναι γνωστό, γιά τήν κατάχρηση τῆς ἐπαναστατικῆς ἐξουσίας. Ἡ πάλη ἐνάντια στίς παραμορφώσεις τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου ἔχει ἀναληφθεῖ ἀπό τήν Ἀντιπολίτευση ἀπό τότε πού ἱδρύθηκε καί χωρίς νά ὑπάρξει ἀνάγκη νά δανειστεῖ ὁ,τιδήποτε ἀπό τό ὁπλοστάσιο τοῦ ἀναρχισμοῦ.

Ἀλλά στίς ἀστικές χῶρες, τό ἀτύχημα βρίσκεται στό γεγονός ὅτι ἡ συντριπτική πλειοψηφία τοῦ προλεταριάτου δέν καταλαβαίνει ὅπως θά 'πρεπε τούς κινδύνους τοῦ **ἀστικοῦ κράτους.** Μέ τόν τρόπο πού χειρίζονται τό ζήτημα οἱ συνδικαλιστές, συνεισφέρουν, φυσικά ἐνάντια στίς προθέσεις τους, στήν παθητική συνδιαλλαγή τῶν ἐργατῶν μέ τό καπιταλιστικό κράτος. Ὅταν οἱ συνδικαλιστές πετοῦν στούς ἐργάτες, πού καταπιέζονται ἀπό τήν ἀστική ἐξουσία, τίς συμβουλές τους ἐνάντια στούς ***«κινδύνους»*** τοῦ προλεταριακοῦ κράτους, παίζουν ἕνα καθαρά ἀντιδραστικό ρόλο. Ὁ μπουρζουάς θά ἐπαναλάβει ἀμέσως στούς ἐργάτες: ***«Μήν ἀγγίζετε τό κράτος γιατί εἶναι μιά παγίδα γεμάτη κινδύνους γιά σᾶς».*** Ὁ κομμουνιστής θά πεῖ στούς ἐργάτες: ***«Τίς δυσκολίες***

καί τούς κινδύνους πού τό προλεταριάτο ἀντιμετωπίζει ἀμέσως μετά τήν κατάληψη τῆς ἐξουσίας — θά μάθουμε νά τά ξεπερνᾶμε στή βάση τῆς ἐμπειρίας. Ἀλλά, γιά τήν ὥρα, οἱ πιό ἀπειλητικοί κίνδυνοι βρίσκονται στό γεγονός ὅτι ὁ ταξικός μας ἐχθρός κρατάει τά ἡνία τῆς ἐξουσίας στά χέρια του καί τήν κατευθύνει ἐνάντιά μας».

Στή σύγχρονη κοινωνία, ὑπάρχουν δυό μόνο τάξεις ἱκανές νά κρατήσουν τήν ἐξουσία στά χέρια τους: ἡ καπιταλιστική μπουρζουαζία καί τό ἐπαναστατικό προλεταριάτο. Οἱ μικροαστοί ἔχουν ἀπό πολύ καιρό χάσει τίς οἰκονομικές δυνατότητες νά κατευθύνουν τά πεπρωμένα τῆς σύγχρονης κοινωνίας. Πότε πότε, σέ παροξυσμούς ἀπελπισίας, ξεσηκώνονται γιά τήν κατάχτηση τῆς ἐξουσίας, ἀκόμα καί μέ τό ὅπλο στό χέρι, ὅπως ἔγινε στήν Ἰταλία, τήν Πολωνία, καί σέ ἄλλες χῶρες. Ἀλλά οἱ φασιστικές ἐξεγέρσεις καταλήγουν μόνο στό ἑξῆς ἀποτέλεσμα: ἡ νέα ἐξουσία γίνεται τό ὄργανο τοῦ χρηματιστικοῦ κεφάλαιου κάτω ἀπό μιά πολύ πιό γυμνή καί πολύ πιό χτηνώδικη μορφή. Νά γιατί οἱ πιό ἀντιπροσωπευτικοί ἰδεολόγοι τῶν μικροαστῶν φοβοῦνται τήν κρατική ἐξουσία σάν τέτια. Οἱ μικροαστοί φοβοῦνται τήν ἐξουσία ὅταν βρίσκεται στά χέρια τῆς μεγαλομπουρζουαζίας γιατί ἡ τελευταία τούς πνίγει καί τούς καταστρέφει. Ἐπίσης φοβοῦνται τήν ἐξουσία ὅταν εἶναι στά χέρια τοῦ προλεταριάτου, γιατί τό τελευταῖο ὑπονομεύει ὅλους τούς ὅρους τῆς καθημερινῆς τους ὕπαρξης. Τελικά, φοβοῦνται τήν ἐξουσία ὅταν πέσει στά δικά τους τά χέρια, γιατί πρέπει ἀναπόφευχτα νά περάσει ἀπό τά ἀνίσχυρα χέρια τους στά χέρια τοῦ χρηματιστικοῦ κεφάλαιου ἤ στά χέρια τοῦ προλεταριάτου. Νά γιατί οἱ ἀναρχικοί δέ βλέπουν τά ἐπαναστατικά προβλήματα τῆς κρατικῆς ἐξουσίας, τόν ἱστορικό της ρόλο, καί βλέπουν μόνο τούς ***«κινδύνους»*** τῆς κρατικῆς ἐξουσίας. Οἱ ἀντι-ἐξουσιαστές ἀναρχικοί εἶναι, κατά συνέπεια, οἱ πιό λογικοί, καί γι' αὐτό τό λόγο, οἱ πιό ἀπελπισμένοι ἀντιπρόσωποι τῶν μικροαστῶν στό ἀδιέξοδό τους.

Ναί, οἱ κίνδυνοι τῆς κρατικῆς ἐξουσίας ὑπάρχουν ἐπίσης καί κάτω ἀπό τό καθεστώς τῆς διχτατορίας τοῦ προλεταριάτου, ἀλλά ἡ οὐσία αὐτῶν τῶν κινδύνων βρίσκεται στό γεγονός ὅτι ἡ ἐξουσία μπορεῖ πραγματικά νά ξαναγυρίσει στά χέρια τῆς μπουρζουαζίας.

Ὁ πιό γνωστός καί ὁ πιό φανερός κίνδυνος τοῦ κράτους εἶναι ἡ **γραφειοκρατικοποίηση.** Ἀλλά ποιά εἶναι ἡ οὐσία της; Ἄν ἡ φωτισμένη ἐργατική γραφειοκρατία μποροῦσε νά ὁδηγήσει τήν κοινωνία στό σοσιαλισμό, δηλαδή, στή διάλυση τοῦ κράτους, θά συμβιβαζόμασταν μέ μιά τέτια γραφειοκρατία. Ἀλλά ἔχει ἕναν ἐντελῶς ἀντίθετο **χαραχτήρα:** ξεχωρίζοντας ἀπό τό προλεταριάτο καί ἀνεβαίνοντας πάνω ἀπ' αὐτό, ἡ γραφειοκρατία πέφτει στήν ἐπιρροή τῶν μικροαστικῶν στρωμάτων καί μπορεῖ μ' αὐτό τό γεγονός νά διευκολύνει τήν ἐπιστροφή τῆς ἐξουσίας στά χέρια

τῆς μπουρζουαζίας. Μ' ἄλλα λόγια, οἱ κίνδυνοι τοῦ κράτους γιά τούς ἐργάτες, κάτω ἀπό τή διχτατορία τοῦ προλεταριάτου, σέ τελική ἀνάλυση, δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά ὁ κίνδυνος τῆς παλινόρθωσης τῆς ἐξουσίας τῆς μπουρζουαζίας.

Τό ζήτημα τῆς **πηγῆς** τοῦ γραφειοκρατικοῦ κινδύνου δέν εἶναι μικρότερης σημασίας. Θά εἶταν ριζικά λαθεμένο τό νά σκεφτεῖ κανείς ὅτι ἡ γραφειοκρατικοποίηση ξεπηδάει ἀποκλειστικά ἀπό τό γεγονός τῆς κατάληψης τῆς ἐξουσίας ἀπό τό προλεταριάτο. Ὄχι, δέ συμβαίνει κάτι τέτιο. Στά καπιταλιστικά κράτη, οἱ πιό τερατώδεις μορφές γραφειοκρατικοποίησης παρατηροῦνται ἀκριβῶς στά συνδικάτα. Εἶναι ἀρκετό νά κοιτάξουμε τήν Ἀμερική, τήν Ἀγγλία καί τή Γερμανία. Τό Ἀμστερνταμ εἶναι ἡ πιό ἰσχυρή διεθνής ὀργάνωση τῆς συνδικαλιστικῆς γραφειοκρατίας. Εἶναι χάρη σ' αὐτήν πού ὁλόκληρη ἡ δομή τοῦ καπιταλισμοῦ σήμερα στέκεται ὄρθια, πάνω ἀπ' ὅλα στήν Εὐρώπη καί ἰδιαίτερα στήν Ἀγγλία. Ἄν δέν ὑπῆρχε γραφειοκρατία στά συνδικάτα, τότε ἡ ἀστυνομία, ὁ στρατός, τά δικαστήρια, οἱ λόρδοι καί ἡ μοναρχία θά φαινόντουσαν στίς προλεταριακές μάζες σάν οἰκτρά καί γελοῖα κατασκευάσματα. Ἡ γραφειοκρατία τῶν συνδικάτων εἶναι ἡ σπονδυλική στήλη τοῦ βρετανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Μέσα ἀπ' αὐτή τή γραφειοκρατία ὑπάρχει ἡ μπουρζουαζία, ὄχι μόνο στή μητρόπολη, μά καί στήν Ἰνδία, τήν Αἴγυπτο καί τίς ἄλλες ἀποικίες. Θά 'πρεπε νά εἶναι κανείς ἐντελῶς τυφλός γιά νά πεῖ στούς ἐγγλέζους ἐργάτες: ***«Νά βρίσκεστε σέ ἐπαγρύπνηση ἐνάντια στήν κατάληψη τῆς ἐξουσίας καί πάντα νά θυμᾶστε ὅτι τά συνδικάτα σας εἶναι τό ἀντίδοτο στούς κινδύνους τοῦ κράτους».*** Ὁ μαρξιστής θά πεῖ στούς ἐγγλέζους ἐργάτες: ***«Ἡ γραφειοκρατία τῶν συνδικάτων εἶναι τό κύριο ὄργανο γιά τήν καταπίεσή σας ἀπό τό ἀστικό κράτος. Ἡ ἐξουσία πρέπει νά παρθεῖ ἀπό τά χέρια τῆς μπουρζουαζίας, καί γι' αὐτό ὁ κύριος πράχτοράς της, ἡ γραφειοκρατία τῶν συνδικάτων, πρέπει νά ἀνατραπεῖ».*** Παρενθετικά θά μπορούσαμε νά ποῦμε ὅτι εἶναι εἰδικά γι' αὐτό τό λόγο πού ὁ συνασπισμός τοῦ Στάλιν μέ τούς ἀπεργοσπάστες εἶταν τόσο ἐγκληματικός.

Ἀπό τό παράδειγμα τῆς Ἀγγλίας βλέπει κανείς πολύ καθαρά πόσο παράλογο εἶναι τό νά εἶναι κανείς ἀντίθετος στήν ὀργάνωση τῶν συνδικάτων, βλέποντάς τα σά μιά διαφορετική ἀρχή. Στήν Ἀγγλία, περισσότερο ἀπό ὁπουδήποτε ἀλλοῦ, τό κράτος στηρίζεται στήν πλάτη τῆς ἐργατικῆς τάξης πού ἀποτελεῖ τή συντριπτική πλειοψηφία τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας. Ὁ μηχανισμός εἶναι τέτιος πού ἡ γραφειοκρατία βασίζεται **ἄμεσα** στούς ἐργάτες, ἐνῶ τό κράτος ἔμμεσα, ***διαμέσου*** τῆς γραφειοκρατίας τῶν συνδικάτων.

Μέχρι τώρα δέν ἔχουμε ἀναφερθεῖ στό Ἐργατικό Κόμμα πού, στήν Ἀγγλία, στήν κλασσική αὐτή χώρα τῶν συνδικάτων, ἀποτελεῖ μόνο μιά πολιτική παραλλαγή τῆς ἴδιας τῆς γραφειοκρατίας τῶν

συνδικάτων. Οἱ ἴδιοι οἱ ἡγέτες πού ἡγοῦνται στά συνδικάτα, προδίνουν τή γενική ἀπεργία, καθοδηγοῦν τήν ἐκλογική καμπάνια καί ἀργότερα κάθονται στά ὑπουργεῖα. Τό Ἐργατικό **Κόμμα** καί τά συνδικάτα — δέν εἶναι δύο χωριστά πράγματα, εἶναι ἕνας τεχνικός καταμερισμός ἐργασίας. Τά δυό μαζί εἶναι τά βασικά στηρίγματα τῆς κυριαρχίας τῆς ἐγγλέζικης μπουρζουαζίας. Ἡ τελευταία δέν μπορεῖ νά ἀνατραπεῖ χωρίς τήν ἀνατροπή τῆς γραφειοκρατίας τῶν Ἐργατικῶν. Καί δέν μπορεῖ νά κατορθωθεῖ αὐτή ἡ ἀνατροπή μέ τήν ἀντίθεση τῶν συνδικάτων, σάν τέτιων, στό κράτος σάν τέτιο, μά μέ τήν ἐνεργητική ἀντίθεση τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος στή γραφειοκρατία τῶν Ἐργατικῶν, σ' ὅλα τά ἐπίπεδα τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Στά συνδικάτα, στίς ἀπεργίες, στήν ἐκλογική καμπάνια, στό κοινοβούλιο καί στήν ἐξουσία. Τό κύριο καθῆκον ἑνός πραγματικοῦ προλεταριακοῦ κόμματος εἶναι νά μπεῖ ἐπικεφαλῆς τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν, ὀργανωμένων ἤ ὄχι στά συνδικάτα, γιά νά ἀποσπάσει τήν ἐξουσία ἀπό τή μπουρζουαζία καί νά καταφέρει ἕνα θανάσιμο χτύπημα στούς ***«κινδύνους τοῦ κράτους»***.

Κωνσταντινούπολη, Ὀχτώβρης τοῦ 1929

Ο ΜΟΝΑΤ ΠΕΡΝΑΕΙ ΤΟΝ ΡΟΥΒΙΚΩΝΑ

Εἶναι γελοῖο καί παράλογο τό νά μιλάει κανείς γιά κοινή δράση μέ τή Συνδικαλιστική Ἕνωση ἤ μέ τήν Ἐπιτροπή γιά τήν Ἀνεξαρτησία τοῦ Συνδικαλισμοῦ. Ὁ Μονάτ ἔχει διαθεῖ τόν Ρουβίκωνα. Ἔχει εὐθυγραμμιστεῖ μέ τόν Ντιμουλέν ἐνάντια στόν κομμουνισμό, ἐνάντια στήν προλεταριακή ἐπανάσταση γενικά. Γιατί ὁ Ντιμουλέν ἀνήκει στό στρατόπεδο τῶν ἰδιαίτερα ἐπικίνδυνων καί ὕπουλων ἐχθρῶν τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης. Αὐτό τό ἔχει ἀποδείξει στήν πράξη μέ τόν πιό ἀπεχθῆ τρόπο. Γιά πολύ καιρό περιφερόταν γύρω ἀπό τήν Ἀριστερά μόνο καί μόνο γιά νά πάει στήν ἀποφασιστική στιγμή μέ τόν Ζουό, δηλαδή μέ τόν πιό δουλικό καί τόν πιό διεφθαρμένο πράχτορα τοῦ κεφάλαιου. Τό καθῆκον τοῦ τίμιου ἐπαναστάτη, πάνω ἀπ' ὅλα στή Γαλλία ὅπου οἱ ἀτιμώρητες προδοσίες εἶναι ἀναρίθμητες, εἶναι νά ὑπενθυμίζει στούς ἐργάτες τίς ἐμπειρίες τοῦ παρελθόντος, νά ἐκπαιδεύει τή νεολαία στήν ἀδιαλλαξία, ἤ νά ἀφηγεῖται ἀκούραστα τήν ἱστορία τῆς προδοσίας τῆς Δεύτερης Διεθνοῦς καί τοῦ γαλλικοῦ συνδικαλισμοῦ, νά ξεσκεπάζει τόν ἐπαίσχυντο ρόλο πού ἔπαιξαν **ὄχι** μόνο ὁ Ζουό καί ἡ παρέα του, ἀλλά πάνω ἀπ' ὅλα οἱ γάλλοι συνδικαλιστές τῆς «ἀριστερᾶς» σάν τόν Μερχάιμ καί τόν Ντιμουλέν. Ὅποιος δέ φέρνει σέ πέρας αὐτό τό στοιχειῶδες καθῆκον πρός τή νέα γενιά, στερεῖ τόν ἑαυτό του γιά πάντα ἀπό τό δικαίωμα τῆς ἐπαναστατικῆς ἐμπιστοσύνης. Μπορεῖ κανείς, γιά παράδειγμα, νά διατηρήσει ἔστω καί ἕνα ἴχνος ἐχτίμησης γιά τούς ξεδοντιάρηδες γάλλους ἀναρχικούς ὅταν πάλι παρουσιάζουν σάν «ἀντιμιλιταριστή» τόν γέρο ἐκεῖνο παλιάτσο, τόν Σεμπαστιάν Φόρ, πού τήν περίοδο τῆς εἰρήνης πούλαγε πατσιφιστικές φράσεις καί μόλις ξέσπασε ὁ πόλεμος ἔπεσε στήν ἀγκαλιά τοῦ Μαλβί, δηλαδή στήν ἀγκαλιά τοῦ γαλλικοῦ χρηματιστήριου; Ὅποιος προσπαθεῖ νά ντύσει αὐτά τά γεγονότα μέ τόν μανδύα τῆς λησμονιᾶς, ὅποιος χορηγεῖ ἀμνηστία στούς πολιτικούς προδότες, μόνο ἀδιόρθωτο ἐχθρό μποροῦμε νά τόν χαραχτηρίσουμε.

Ὁ Μονάτ ἔχει περάσει τόν Ρουβίκωνα. Ἀπό ἕνας ἀβέβαιος σύμμαχος ἔγινε ἀρχικά δισταχτικός πολέμιος, γιά νά μετατραπεῖ ἀργότερα, σέ ἄμεσο ἐχθρό. Πρέπει νά τό ποῦμε αὐτό στούς ἐργάτες, δυνατά, καθαρά καί ἀδίσταχτα.

Στούς ἁπλούς ἀνθρώπους, ὅπως καί σέ μερικούς ἀπατεῶνες πού παίρνουν ἕνα ἀθῶο ὕφος, ἡ κρίση μας θά φανεῖ ὑπερβολική καί ***«ἄδικη».*** Γιατί ὁ Μονάτ ἑνώνεται μέ τόν Ντιμουλέν **μόνο** γιά τήν ἐπανεγκαθίδρυση τῆς ἑνότητας τοῦ «συνδικαλιστικοῦ» κινήματος! Μόνο γι' αὐτό! Τά συνδικάτα, βλέπετε, δέν εἶναι οὔτε κόμμα, οὔτε μιά «σέχτα». Τά συνδικάτα, βλέπετε, πρέπει νά ἀγκαλιάζουν ὁλόκληρη τήν ἐργατική τάξη, ὅλες τίς τάσεις της. Καί γι' αὐτό μπορεῖ κανείς νά δουλέψει στό χῶρο τῶν συνδικάτων, στό πλευρό τοῦ Ντιμουλέν, χωρίς νά ἀναλαβαίνει καμιά εὐθύνη οὔτε γιά τό παρελθόν του οὔτε γιά τό μέλλον του. Τέτιες σκέψεις ἀποτελοῦν ἕνα κομπολόϊ ἀπό κεῖνες τίς φτηνές σοφιστίες μέ τίς ὁποῖες οἱ γάλλοι συνδικαλιστές καί σοσιαλιστές ἀγαποῦν νά παίζουν ὅταν θέλουν νά καλύψουν μιά βρωμοδουλιά.

Ἄν ὑπῆρχαν στή Γαλλία ἑνωμένα συνδικάτα, οἱ ἐπαναστάτες δέ θά 'φευγαν προφανῶς ἀπό τήν ὀργάνωση ἀπαφορμή τήν παρουσία τῶν προδοτῶν, τῶν καταδοτῶν καί τῶν ἐντεταλμένων πραχτόρων τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Οἱ ἐπαναστάτες δέ θά ἔπαιρναν ποτέ τήν πρωτοβουλία γιά τό σχίσμα. Ἀλλά προσχωρώντας ἤ παραμένοντας σ' αὐτά τά συνδικάτα, θά συγκέντρωναν ὅλες τους τίς προσπάθειες στό **νά ξεσκεπάσουν τούς προδότες μπροστά στίς μάζες σάν προδότες,** γιά νά τούς κάνουν ἀνυπόληπτους πάνω στή βάση **τῆς ἐμπειρίας** τῶν μαζῶν, γιά νά τούς ἀπομονώσουν, γιά νά τούς **ἀφαιρέσουν** τήν ἐμπιστοσύνη πού ἀπολαμβάνουν, καί τελικά, νά βοηθήσουν τίς μάζες νά τούς πετάξουν ἔξω. Αὐτό καί μόνο μπορεῖ νά δικαιώσει τή συμμετοχή τῶν ἐπαναστατῶν στά ρεφορμιστικά συνδικάτα.

Ἀλλά ὁ Μονάτ δέ δουλεύει πλάι-πλάι μέ τόν Ντιμουλέν μέσα στά συνδικάτα, ὅπως ἀναγκάζονταν νά κάνουν συχνά οἱ μπολσεβίκοι μέ τούς μενσεβίκους ἐνῶ διεξάγανε μιά συστηματική πάλη ἐνάντιά τους. Ὄχι, ὁ Μονάτ **ἔχει ἑνωθεῖ μέ τόν Ντιμουλέν σέ μιά συμμαχία** πάνω σέ κοινή πλατφόρμα, δημιουργώντας μαζί του μιά πολιτική φράξια ἤ μιά «σέχτα» πού μιλάει τή γλώσσα τοῦ γαλλικοῦ συνδικαλισμοῦ, γιά νά ἡγηθεῖ ἀργότερα μιᾶς πολιτικῆς σταυροφορίας γιά τήν κατάχτηση τοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος. Ὁ Μονάτ δέν παλεύει ἐνάντια στούς προδότες στό χῶρο τῶν συνδικάτων. Ἀντίθετα, ἔχει συνδέσει τόν ἑαυτό του μέ τόν Ντιμουλέν καί τόν παίρνει κάτω ἀπό τήν προστασία του, παρουσιάζοντάς τον στίς μάζες σάν τόν δάσκαλό του. Ὁ Μονάτ λέει στούς ἐργάτες ὅτι μπορεῖ κανείς νά προχωράει πλάι-πλάι μέ τόν Ντιμουλέν ἐνάντια στούς κομμουνιστές, ἐνάντια στήν Κόκκινη Διεθνή τῶν Ἐργατικῶν Ἑνώσεων, ἐνάντια στήν Ὀχτωβριανή. Ἐπανάσταση, καί κατά συνέπεια, ἐνάντια στήν προλεταριακή ἐπανάσταση γενικά. Αὐτή εἶναι ἡ γυμνή ἀλήθεια πού πρέπει νά ποῦμε ἀνοιχτά στούς ἐργάτες.

Ὅταν κάποτε χαραχτηρίσαμε τόν Μονάτ σάν **κεντριστή πού γλιστράει πρός τά δεξιά,** ὁ Σαμπελάν προσπάθησε νά μετατρέψει τόν ἀπόλυτα σωστό αὐτό ἐπιστημονικό προσδιορισμό σέ ἕνα ἄνοστο ἀστεῖο, κι ἀκόμα νά ρίξει σέ μᾶς αὐτόν τό χαραχτηρισμό τοῦ κεντριστῆ, ὅπως ὁ ποδοσφαιριστής γυρνάει τή μπάλα μέ μιά **κεφαλιά.** Ἀλλοίμονο, πολλές φορές, τήν πληρώνει τό κεφάλι. Ναί, ὁ Μονάτ εἴταν ἕνας κεντριστής καί στόν κεντρισμό του αὐτόν περιέχονταν ὅλα τά στοιχεῖα τοῦ σημερινοῦ ἔκδηλου ὀπορτουνισμοῦ του.

Μέ τήν εὐκαιρία τῆς ἐκτέλεσης τῶν ἐνδοκινέζων ἐπαναστατῶν, φέτος τήν ἄνοιξη, ὁ Μονάτ ἀνάπτυξε τό ἀκόλουθο πλάνο δράσης μέ ἕναν ἔμμεσο τρόπο: ***«Δέν καταλαβαίνω γιατί, σέ τέτιες περιστάσεις, τά κόμματα καί οἱ ὀργανώσεις πού διαθέτουν τά ἀπαραίτητα μέσα, δέ στέλνουν ἀπεσταλμένους καί δημοσιογράφους νά ἐρευνήσουν ἐπιτόπου. Ἀπό μιά ντουζίνα ἀντιπροσώπους τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος, καί μιά ἑκατοντάδα τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος, δέν μποροῦσαν νά ἐκλέξουν μιά ἐπιτροπή ἔρευνας πού θά ἐπιφορτιζόταν μέ τά στοιχεῖα μιᾶς καμπάνιας ἱκανῆς νά κάνει τούς ἀποικους νά ὑποχωρήσουν καί νά γλυτώσουν οἱ καταδικασμένοι;»,*** («Προλεταριακή Ἐπανάσταση», No 104).

Ὁ Μονάτ, σάν ἐκπαιδευτικός σύμβουλος, ἔδοσε μέ τίς πομπώδεις αὐτές ἐπικρίσεις στούς κομμουνιστές καί τούς σοσιαλδημοκράτες συμβουλές γιά τό πῶς νά παλαίψουν τούς ***«ἀποικιοκράτες».*** Οἱ σοσιαλπατριῶτες καί οἱ κομμουνιστές εἴταν, γιά τόν Μονάτ, πρίν ἕξι μῆνες, ἄνθρωποι **τοῦ ἴδιου στρατοπέδου,** πού γιά νά ἔχουν μιά σωστή πολιτική ἔπρεπε νά ἀκολουθήσουν τή συμβουλή του. Γιά τόν Μονάτ δέν ἔμπαινε κάν ζήτημα νά ξέρει κανείς μέ ποιόν τρόπο οἱ σοσιαλπατριῶτες μποροῦν νά πολεμήσουν τούς ***«ἀποικιοκράτες»,*** ὅταν οἱ ἴδιοι εἶναι θιασῶτες καί ἐκτελεστικά ὄργανα τῆς ἀποικιακῆς πολιτικῆς. Μποροῦν οἱ ἀποικίες, δηλαδή, τά ἔθνη, οἱ φυλές, νά κυβερνηθοῦν χωρίς νά ἐκτελοῦνται οἱ στασιαστές, οἱ ἐπαναστάτες πού ζητοῦν νά ἀπελευθερωθοῦν ἀπό τόν ἀποκρουστικό ἀποικιακό ζυγό; Οἱ κύριοι Ζιρόμσκι καί Σία δέν εἶναι ἀντίθετοι στό νά παρουσιάζουν σέ κάθε κατάλληλη εὐκαιρία μιά διαμαρτυρία σαλονιοῦ ἐνάντια στήν ἀποικιακή ***«χτηνωδία».*** Αὐτό, ὅμως, δέν τούς ἐμποδίζει νά ἀνήκουν στό σοσιαλαποικιοκρατικό κόμμα πού ἔδεσε τό γαλλικό προλεταριάτο σέ μιά σωβινιστική πορεία στή διάρκεια τοῦ πολέμου, πού ἕνας ἀπό τούς κύριους στόχους του εἶταν νά διατηρήσει καί νά ἐπεκτείνει τίς ἀποικίες πρός ὄφελος τῆς γαλλικῆς μπουρζουαζίας. Ὁ Μονάτ τά ἔχει ξεχάσει ὅλα αὐτά. Σκέφτεται σάν νά μήν εἶχαν συμβεῖ, μετά ἀπ' αὐτόν, μεγάλα ἐπαναστατικά γεγονότα σ' ἕνα ἀριθμό δυτικῶν

καί ἀνατολικῶν χωρῶν, σάν νά μήν εἶχαν ἀναθεωρηθεῖ στήν πράξη οἱ διάφορες τάσεις, καί σάν νά μήν εἶχαν γίνει καθαρές μέσα ἀπό τήν πείρα. Πρίν ἕξι μῆνες, ὁ Μονάτ ὑποκρινόταν ὅτι πρόκειται νά ξεκινήσει ἀπό τήν ἀρχή. Ἀλλά ἡ Ἱστορία τόν σημάδεψε πάλι. Ὁ Μάκ Ντόναλντ, ὁ ὁμόθρησκος τῶν γάλλων συνδικαλιστῶν, στόν ὁποῖο ὁ Λουζόν ἔδοσε τελευταῖα μερικές ἀπαράμιλλες συμβουλές, δέ στέλνει στήν Ἰνδία ἀπελευθερωτικές ἐπιτροπές ἔρευνας, ἀλλά ἔνοπλες δυνάμεις, καί καταπιάνεται μέ τούς Ἰνδούς μέ πιό ἀποκρουστικό τρόπο ἀπό ὅτι θά τό 'κανε ὁ ὁποιοσδήποτε Κέρζον. Κι ὅλοι αὐτοί οἱ ἀλῆτες τοῦ βρεταννικοῦ συνδικαλισμοῦ ἐπικροτοῦν τίς πράξεις αὐτοῦ τοῦ χασάπη. Αὐτό εἶναι τυχαῖο;

Ἀντί νά ἀπομακρυνθεῖ, κάτω ἀπό τήν ἐπίδραση τοῦ νέου μαθήματος, ἀπό τήν ὑποκριτική ***«οὐδετερότητα»*** καί ***«ἀνεξαρτησία»***, ὁ Μονάτ, ἀντίθετα, ἔχει κάνει ἕνα καινούργιο βῆμα, κι αὐτή τή φορά ἀποφασιστικό, στήν ἀγκαλιά τῶν γάλλων Μάκ Ντόναλντ καί Τόμας. Δέν ἔχουμε τίποτε πιά νά ποῦμε μέ τόν Μονάτ.

Τό μπλόκ τῶν ***«ἀνεξάρτητων»*** συνδικαλιστῶν μέ τούς δηλωμένους πράχτορες τῆς μπουρζουαζίας ἔχει μεγάλη καί συμπτωματική σημασία. Στά μάτια τῶν φιλισταίων, τά πράγματα φαίνονται σάν ἡ κάθε ἀντιπροσωπία ἀπό τά δυό στρατόπεδα νά ἔχει κάνει ἕνα βῆμα πρός τήν ἄλλη, στό ὄνομα τῆς ἑνότητας, τοῦ σταματήματος τῆς ἀδελφοκτόνου πάλης καί ἄλλων γλυκῶν φράσεων. Δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει τίποτε πιό ἀηδιαστικό, πιό ψεύτικο, ἀπ' αὐτήν τή φρασεολογία. Στήν πραγματικότητα, ἡ σημασία τοῦ μπλόκ εἶναι ἐντελῶς διαφορετική.

Στούς διάφορους κύκλους τῆς ἐργατικῆς γραφειοκρατίας, κι ὡς ἕνα σημεῖο σέ κύκλους τῶν ἴδιων τῶν ἐργατῶν, ὁ Μονάτ ἀντιπροσωπεύει ἐκεῖνα τά στοιχεῖα πού προσπάθησαν νά πλησιάσουν τήν ἐπανάσταση ἀλλά πού ἔχασαν κάθε ἐλπίδα σ' αὐτήν μέσα ἀπό τήν ἐμπειρία τῶν τελευταίων δέκα ἤ δώδεκα χρόνων. Δέ βλέπετε ὅτι ἡ ἐπανάσταση ἀναπτύσσεται μέσα ἀπό τέτιους σύνθετους καί πολύπλοκους δρόμους, ὅτι ὁδηγεῖ σέ ἐσωτερικές συγκρούσεις, σέ ὅλο καί νέα σχίσματα, καί ὕστερα ἀπό ἕνα βῆμα μπροστά κάνει μισό βῆμα, καί μερικές φορές, ἕνα ὁλόκληρο βῆμα πίσω;

Τά χρόνια τῆς ἀστικῆς σταθερότητας, τά χρόνια τῆς ἐπαναστατικῆς ἀμπώτιδας, ἔχουν συσσωρέψει ἀπόγνωση, κούραση καί ὀπορτουνιστικές διαθέσεις σέ ἕνα ὁρισμένο τμῆμα τῆς ἐργατικῆς τάξης. Ὅλα αὐτά τά αἰσθήματα μόνο τώρα ἔχουν ὡριμάσει στήν ὁμάδα τοῦ Μονάτ καί τήν ἔχουν ὁδηγήσει στό νά περάσει τελικά ἀπό τό ἕνα στρατόπεδο στό ἄλλο. Στό δρόμο, ὁ Μονάτ συναντήθηκε μέ τόν Λουί Σελιέ, πού γιά δικούς του λόγους εἶχε στρέψει τήν πλάτη του, τήν καλυμμένη μέ τήν τήβενο τοῦ δημοτικοῦ ἄρχοντα, στήν ἐπανάσταση. Ὁ Μονάτ καί ὁ Σελιέ ἐγκατάλειψαν μαζί τήν ἐπανάσταση. Στή συνάντησή τους δέν πῆγε

κανείς κατώτερος ἀπό τόν Ντιμουλέν. Αὐτό σημαίνει ὅτι τή στιγμή πού ὁ Μονάτ πήδηξε ἀπό τά Ἀριστερά στά Δεξιά, ὁ Ντιμουλέν ἔκρινε ὅτι εἴταν ἡ κατάλληλη στιγμή νά πηδήξει ὁ ἴδιος ἀπό τά Δεξιά στά Ἀριστερά. Πῶς μπορεῖ νά ἐξηγηθεῖ αὐτό; Ὁ Μονάτ, σάν ἐμπειριστής —καί οἱ κεντριστές εἶναι πάντοτε ἐμπειριστές, ἀλλοιῶς δέν θά 'ταν κεντριστές— ἔχει ἐκφράσει τά αἰσθήματά του γιά τήν περίοδο τῆς σταθεροποίησης σέ μιά στιγμή ὅπου αὐτή ἡ περίοδος **ἔχει ἀρχίσει νά μετατρέπεται σέ μιά ἄλλη, πολύ λιγότερο ἤρεμη καί πολύ λιγότερο σταθερή.**

Ἡ παγκόσμια κρίση πῆρε γιγάντιες διαστάσεις καί γιά τήν ὥρα γίνεται βαθύτερη. Κανείς δέν μπορεῖ νά προβλέψει ποῦ θά σταματήσει ἤ τί πολιτικές συνέπειες θά φέρει μαζί της. Ἡ κατάσταση στή Γερμανία ἔχει ἐνταθεῖ στό ἔπακρο. Οἱ γερμανικές ἐκλογές δημιούργησαν στοιχεῖα ὀξείας ἀναταραχῆς, ὄχι μόνο στίς ἐσωτερικές ἀλλά καί στίς διεθνεῖς σχέσεις, δείχνοντας καί πάλι πάνω σέ τί θεμέλια στηρίζεται τό οἰκοδόμημα τῶν Βερσαλλιῶν. Ἡ οἰκονομική κρίση ἔχει κατακλύσει τά σύνορα τῆς Γαλλίας, καί βλέπουμε ἤδη ἐκεῖ, μετά ἀπό ἕνα μακρόχρονο διάλειμμα, τά πρῶτα συμπτώματα τῆς ἀνεργίας. Στά χρόνια τῆς σχετικῆς εὐημερίας, οἱ γάλλοι ἐργάτες ὑπόφεραν ἀπό τήν πολιτική τῆς ὁμοσπονδιακῆς γραφειοκρατίας. Στά χρόνια τῆς κρίσης, μποροῦν νά τῆς ὑπενθυμίσουν τίς προδοσίες καί τά ἐγκλήματά της. Ὁ Ζουό δέν μπορεῖ παρά νά εἶναι ἀνήσυχος. Τοῦ χρειάζεται ὁπωσδήποτε μιά Ἀριστερή πτέρυγα. Ἴσως περισσότερο ἀπό ὅ,τι τοῦ χρειάζεται ὁ Μπλούμ. Ποιό σκοπό τότε ἐξυπηρετεῖ ὁ Ντιμουλέν; Εἶναι φανερό ὅτι δέν πρέπει νά νομίζει κανείς ὅτι ὅλα εἶναι ταχτοποιημένα, ὅπως οἱ νότες σ' ἕνα πιάνο, καί ἔχουν διατυπωθεῖ σέ μιά συζήτηση. Αὐτό δέν εἶναι ἀναγκαῖο. Ὅλοι αὐτοί οἱ ἄνθρωποι γνωρίζουν ὁ ἕνας τόν ἄλλο, γνωρίζουν τίς ἱκανότητές τους καί ἰδιαίτερα τά ὅρια πρός τά Ἀριστερά, μέχρι τά ὁποῖα μπορεῖ νά πάει ὁ καθένας τους χωρίς νά τιμωρηθεῖ ὁ ἴδιος καί τά ἀφεντικά του. (Τό γεγονός ὅτι ἡ ὁμοσπονδιακή γραφειοκρατία διατηρεῖ μιά προσεχτική καί κριτική στάση ἀπέναντι στόν Ντιμουλέν, καί μερικές φορές ἀκόμα καί μέ μιά ἀπόχρωση ἐχθρότητας, μέ κανέναν τρόπο δέν ἀνατρέπει αὐτά πού εἴπαμε πιό πάνω. Οἱ ρεφορμιστές πρέπει νά πάρουν τά μέτρα τους καί νά προσέχουν τόν Ντιμουλέν ἔτσι πού νά μήν ἀνακατευτεῖ στή δουλιά μέ τήν ὁποία τόν ἔχουν ἐπιφορτήσει οἱ ρεφορμιστές καί γιά νά μήν ξεπερνᾶ τά καθορισμένα ὅρια).

Ὁ Ντιμουλέν παίρνει τή θέση του στή γραμμή, σάν ἡ ἀριστερή πτέρυγα τοῦ Ζουό, τή στιγμή πού ὁ Μονάτ, ὁ ὁποῖος μετακινεῖται συνεχῶς πρός τά Δεξιά, ἔχει ἀποφασίσει νά διαθεῖ τόν Ρουβίκωνα. Ὁ Ντιμουλέν πρέπει νά ἐγκαθιδρύσει τουλάχιστο λίγη ὑπόληψη — μέ τή βοήθεια τοῦ Μονάτ, καί σέ βάρος του, ὁ Ζουό δέν μπορεῖ νά ἔχει ἀντίρρηση ὅταν ὁ Μονάτ συμβιβάζεται μέ τό

δικό του Ντιμουλέν. Μ' αὐτό τόν τρόπο, ὅλα ἔχουν ταχτοποιηθεῖ: ὁ Μονάτ ἔχει σπάσει ἀπό τό Ἀριστερό στρατόπεδο τή στιγμή πού ἡ ὁμοσπονδιακή γραφειοκρατία αἰσθάνθηκε τήν ἀνάγκη νά καλύψει τήν ἀκάλυπτη ἀριστερή της πλευρά.

Ἀναλύουμε τήν προσωπική αὐτή στροφή ὄχι γιά τόν Μονάτ, πού μιά φορά εἴταν φίλος μας, καί βέβαια ὄχι γιά τόν Ντιμουλέν, τόν ὁποῖο πολύ πρίν κρίναμε σάν ἕνα ἀσυμφιλίωτο ἐχθρό. Αὐτό πού μᾶς ἐνδιαφέρει εἶναι ἡ **συμπτωματική** σημασία τῶν προσωπικῶν αὐτῶν ἀνακατατάξεων πού ἀντανακλοῦν πολύ πιό βαθιά τά προτσέσα στίς ἴδιες τίς ἐργαζόμενες μάζες.

Αὐτή ἡ ριζοσπαστικοποίηση πού οἱ φωνακλάδες διακήρυξαν πρίν δυό χρόνια, ἀναμφισβήτητα πλησιάζει σήμερα. Ἡ οἰκονομική **κρίση ἔφτασε στή Γαλλία καί, εἶναι ἀλήθεια, μετά ἀπό καθυστέρηση. Δέν εἶναι ἀδύνατο νά ξεδιπλωθεῖ μέ ἕναν ἤπιο τρόπο σέ σύγκριση μέ τή Γερμανία. Αὐτό μόνο ἡ ἐμπειρία μπορεῖ νά τό δείξει.** Ἀλλά εἶναι ἀναμφισβήτητο ὅτι ἡ ἐγκαθιδρυμένη παθητικότητα μέσα στήν ὁποία ἡ γαλλική ἐργατική τάξη ζοῦσε στά χρόνια τῆς λεγόμενης ***«ριζοσπαστικοποίησης»*** θά παραχωρήσει πολύ σύντομα τή θέση της σέ μιά ὅλο καί μεγαλύτερη δραστηριότητα καί σ' ἕνα πνεῦμα μαχητικότητας. Εἶναι πρός τή νέα αὐτή περίοδο πού πρέπει νά στραφοῦν οἱ ἐπαναστάτες.

Στό κατώφλι τῆς νέας περιόδου, ὁ Μονάτ συγκεντρώνει τούς κουρασμένους, τούς ἀπογοητευμένους, τούς ἐξαντλημένους, καί τούς περνάει στό στρατόπεδο τοῦ Ζουό. Τόσο τό χειρότερο γιά τόν Μονάτ, τόσο τό καλύτερο γιά τήν ἐπανάσταση!

Ἡ περίοδος πού ἀνοίγεται μπροστά μας δέ θά εἶναι μιά περίοδος ἀνάπτυξης τῆς ψεύτικης οὐδετερότητας τῶν συνδικάτων, ἀλλά, ἀντίθετα, ἡ περίοδος τῆς ἐνίσχυσης τῶν κομμουνιστικῶν θέσεων στό ἐργατικό κίνημα. Μεγάλα καθήκοντα παρουσιάζονται γιά τήν Ἀριστερή Ἀντιπολίτευση. Κι ὅταν βλέπει σίγουρες ἐπιτυχίες νά τήν περιμένουν, τί πρέπει νά κάνει γιά νά τίς καταχτήσει;

Τίποτε ἄλλο παρά μόνο νά μείνει πιστή στόν ἑαυτό της. Ἀλλά γι' αὐτό τό ζήτημα θά μιλήσουμε τήν ἐπόμενη φορά.

Πρίγκηπος, 15 τοῦ Δεκέμβρη 1930

ΤΑ ΛΑΘΗ ΤΩΝ ΔΕΞΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΣΤΟ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

Μερικές Προκαταρκτικές Παρατηρήσεις

1. Ἄν ἡ θεωρητική δομή τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας τοῦ μαρξισμοῦ στηρίζεται ὁλοκληρωτικά πάνω στήν ἔννοια τῆς **ἀξίας** σάν ὑλοποιημένης ἐργασίας, ἡ ἐπαναστατική πολιτική τοῦ μαρξισμοῦ στηρίζεται πάνω στήν ἔννοια τοῦ κόμματος σάν πρωτοπορίας τοῦ προλεταριάτου.

Ὁποιεσδήποτε κι ἄν εἶναι οἱ κοινωνικές πηγές καί οἱ πολιτικές αἰτίες τῶν ὀπορτουνιστικῶν λαθῶν καί παρεκλίσεων, πάντα καταλήγουν ἰδεολογικά σέ μιά ἐσφαλμένη κατανόηση τοῦ ἐπαναστατικοῦ κόμματος, τῶν σχέσεών του μέ τίς ἄλλες προλεταριακές ὀργανώσεις καί μέ τήν ταξική πάλη σάν σύνολο.

2. Ἡ ἔννοια τοῦ κόμματος σάν πρωτοπορία τοῦ προλεταριάτου, προϋποθέτει τήν πλήρη καί χωρίς ὅρους ἀνεξαρτησία του ἀπό τίς ἄλλες ὀργανώσεις. Οἱ διάφορες συμφωνίες (συνασπισμοί, συμμαχίες, συμβιβασμοί) μέ ἄλλες ὀργανώσεις, ἀναπόφευχτες στήν πορεία τῆς ταξικῆς πάλης, εἶναι ἐπιτρεπτές μόνο μέ τόν ὅρο ὅτι τό κόμμα στρέφεται πάντα πρός τήν τάξη, προχωρεῖ κάτω ἀπό τή δική του σημαία, δρᾶ μέ τό δικό του ὄνομα καί ἐξηγεῖ ἀνοιχτά στίς μάζες τούς σκοπούς καί τά πλαίσια μέσα στά ὁποῖα περιλαβαίνεται ἡ δοσμένη συμφωνία.

3. Στή βάση ὅλων τῶν ταλαντεύσεων καί τῶν λαθῶν τῆς ἡγεσίας τῆς Κομιντέρν, βρίσκουμε τή λαθεμένη κατανόηση τῆς φύσης τοῦ κόμματος καί τῶν καθηκόντων του. Ἡ σταλινική θεωρία τῶν

«διταξικῶν κομμάτων» βρίσκεται σέ ἀντίθεση μέ τό ἄλφα-βῆτα τοῦ μαρξισμοῦ. Τό γεγονός ὅτι ἡ ἐπίσημη Κομμουνιστική Διεθνής εἶχε ἀνεχθεῖ αὐτή τή θεωρία γιά μιά ὁλόκληρη σειρά ἀπό χρόνια, καί σήμερα ἀκόμα δέν τήν ἔχει καταδικάσει μέ τήν ἀπαραίτητη ἀποφασιστικότητα εἶναι τό πιό ἀλάθευτο σημάδι τοῦ ψεύτικου ἐπίσημου δόγματός της.

4. Τό θεμελιῶδες ἔγκλημα τῆς κεντριστικῆς γραφειοκρατίας στήν ΕΣΣΔ εἶναι ἡ λαθεμένη σχέση σ' ὅτι ἀφορᾶ τό κόμμα. Ἡ σταλινική φράξια ζητάει νά περιλάβει διοικητικά στίς γραμμές τοῦ κόμματος ὁλόκληρη τήν ἐργατική τάξη. Τό κόμμα παύει νά εἶναι ἡ πρωτοπορία, δηλαδή, ἡ ἐθελοντική ἐπιλογή τῶν πιό προχωρημένων, τῶν πιό συνειδητῶν, τῶν πιό ἀφοσιωμένων, καί τῶν πιό δραστήριων ἐργατῶν. Τό κόμμα συγχωνεύεται μέ τήν τάξη ὅπως εἶναι καί χάνει τή δύναμη ἀντίστασής του στή γραφειοκρατική μηχανή. Ἀπό τήν ἄλλη μεριά, οἱ μπραντλεριστές καί τά ἄλλα παράσιτα τῆς κεντριστικῆς γραφειοκρατίας δικαιολογοῦν τό σταλινικό καθεστώς στό κόμμα μέ τή φιλισταϊκή ἀναφορά τους στήν ***«ἔλλειψη κουλτούρας»*** τοῦ ρώσικου προλεταριάτου, ἔτσι ταυτίζουν τό κόμμα μέ τήν τάξη, δηλαδή, διαλύουν τό κόμμα στή θεωρία ὅπως ὁ Στάλιν τό διαλύει στήν πράξη.

5. Ἡ βάση τῆς καταστροφικῆς πολιτικῆς τῆς Κομιντέρν στήν Κίνα εἴταν ἡ ἄρνηση τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ κόμματος. Οἱ πραχτικές συμφωνίες μέ τό Κουομιντάγκ εἴταν ἀναπόφευχτες σέ μιά ὁρισμένη περίοδο. Ἡ εἴσοδο τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος στό Κουομιντάγκ εἴταν ἕνα μοιραῖο λάθος. Ἡ ἀνάπτυξη αὐτοῦ τοῦ λάθους μετατράπηκε σέ ἕνα ἀπό τά μεγαλύτερα ἐγκλήματα τῆς Ἱστορίας. Τό Κομμουνιστικό Κόμμα τῆς Κίνας δημιουργήθηκε μόνο γιά νά μεταφέρει τό κύρος του στό Κουομιντάγκ. Ἀπό πρωτοπορία τοῦ προλεταριάτου, μεταμορφώθηκε σέ οὐρά τῆς μπουρζουαζίας.

6. Τό καταστροφικό πείραμα μέ τήν Ἀγγλορωσική Ἐπιτροπή βασίστηκε ἐξολοκλήρου στό τσαλαπάτημα τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ Βρεταννικοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος. Γιά νά μπορέσουν τά Σοβιέτ τῶν συνδικάτων νά διατηρήσουν τό μπλόκ τους μέ τούς ἀπεργοσπάστες τοῦ Γενικοῦ Συμβουλίου (πού ἐπικαλοῦνταν τά κρατικά συμφέροντα τῆς ΕΣΣΔ!) ἔπρεπε τό Βρεταννικό Κομμουνιστικό Κόμμα νά στερηθεῖ ἐντελῶς τήν ἀνεξαρτησία του. Αὐτό ἐπιτεύχθηκε μέ τήν πραγματική διάλυση τοῦ Κόμματος στό αὐτοαποκαλούμενο ***«κίνημα μειοψηφίας»*** δηλαδή, τήν «ἀριστερή» ἀντιπολίτευση μέσα στά συνδικάτα.

7. Ἡ ἐμπειρία τῆς Ἀγγλορωσικῆς Ἐπιτροπῆς ἀφομοιώθηκε καί κατανοήθηκε, δυστυχῶς, ἐλάχιστα ἀκόμα καί ἀπό τήν ὁμάδα τῆς Ἀριστερῆς Ἀντιπολίτευσης. Οἱ ἀπαίτηση γιά τό σπάσιμο ἀπό τούς ἀπεργοσπάστες φάνηκε ἀκόμα καί σέ ὁρισμένους μέσα στίς δικές μας τίς γραμμές σά ...σεχταρισμός. Ἰδιαίτερα γιά τόν Μονάτ, τό

προπατορικό ἁμάρτημα πού τόν ὁδήγησε στήν ἀγκαλιά τοῦ Ντιμουλέν ἐκδηλώθηκε πολύ καθαρά στό ζήτημα τῆς Ἀγγλορωσικῆς Ἐπιτροπῆς. Ὡστόσο, τό ζήτημα αὐτό ἔχει μιά τεράστια σημασία: χωρίς μιά καθαρή ἀντίληψη γι' αὐτό πού συνέβηκε στήν Ἀγγλία στά 1925-1926, οὔτε ὁ κομμουνισμός γενικά οὔτε ἡ Ἀριστερή Ἀντιπολίτευση εἰδικά θά εἶναι ἱκανοί νά μποῦν σ' ἕνα πλατύ δρόμο.

8. Οἱ Στάλιν, Μπουχάριν, Ζινόβιεφ —σ' αὐτό τό ζήτημα εἴταν ὅλοι ἀλληλέγγυοι, τουλάχιστον στήν πρώτη περίοδο— ζητοῦσαν νά ἀντικαταστήσουν τό ἀδύνατο Βρεταννικό Κομμουνιστικό Κόμμα ἀπό ἕνα ***«πλατύτερο ρεῦμα»*** πού εἶχε ἐπικεφαλῆς του, ὄχι, βέβαια, μέλη τοῦ κόμματος, ἀλλά ***«φίλους»***, σχεδόν Κομμουνιστές, σέ κάθε γραμμή, καλούς συνάδελφους καί καλές γνωριμίες. Οἱ καλοί συνάδελφοι, οἱ ***«σταθεροί ἡγέτες»*** δέ θέλουν, βέβαια, νά ὑποτάξουν τόν ἑαυτό τους στήν ἡγεσία ἑνός μικροῦ, ἀδύνατου Κομμουνιστικοῦ Κόμματος. Αὐτό εἴταν ἀπόλυτο δικαίωμά τους. Τό κόμμα δέν μπορεῖ νά ἀναγκάσει κανέναν νά ὑποταχτεῖ σ' αὐτό: οἱ συμφωνίες ἀνάμεσα στούς κομμουνιστές καί τούς «Ἀριστερούς» (Πάρσελ, Χίκς, Κούκ) στή βάση τῶν μερικῶν καθηκόντων τοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος εἴταν, φυσικά, πιθανές καί σέ ὁρισμένες περιπτώσεις ἀναπόφευχτες. Ἀλλά ὑπό ἕναν ὅρο: τό Κομμουνιστικό Κόμμα πρέπει νά διατηρήσει τήν πλήρη ἀνεξαρτησία του ἀκόμα καί μέσα στά συνδικάτα, νά δρᾶ μέ τό δικό του ὄνομα σέ ὅλα τά ζητήματα ἀρχῶν, νά κριτικάρει τούς «ἀριστερούς» συμμάχους του ὁποτεδήποτε εἶναι ἀναγκαῖο καί μ' αὐτόν τόν τρόπο, νά κερδίζει τήν ἐμπιστοσύνη τῶν μαζῶν βῆμα τό βῆμα.

Ὁ μόνος δυνατός αὐτός δρόμος φαινότανε, ὡστόσο, πολύ μακρινός καί ἀβέβαιος στούς γραφειοκράτες τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς. Αὐτοί ὑπολόγιζαν ὅτι διαμέσου τῶν προσωπικῶν ἐπιρροῶν πάνω στούς Πάρσελ, Χίκς, Κούκ καί ἄλλους (παρασκηνιακές συζητήσεις, ἀνταποκρίσεις, συμπόσια, φιλικά χτυπήματα στήν πλάτη, εὐγενικές προτροπές), θά τραβοῦσαν βαθμιαῖα καί ἀνεπαίσθητα τήν ἀριστερή ἀντιπολίτευση (***«τό πλατύ ρεῦμα»***) στό κανάλι τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς. Γιά νά ἐγγυηθοῦν μιά τέτια ἐπιτυχία μέ μεγαλύτερη ἀσφάλεια, οἱ ἀγαπητοί φίλοι (Πάρσελ, Χίκς καί Κούκ) δέν ἔπρεπε νά ἐξοργιστοῦν, ἤ νά ἀποθαρυνθοῦν, ἤ νά δυσαρεστηθοῦν ἀπό μικροστρεψοδικίες, ἤ ἀπό ἄκαιρη κριτική, ἀπό σεχταριστική ἀδιαλλαξία, κλπ... Ἀλλά μιά κι ἕνα ἀπό τά καθήκοντα τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος εἶναι ἀκριβῶς νά διαταράξει τήν εἰρήνη καί νά τρομάξει ὅλους τούς κεντριστές καί ἡμικεντριστές, αὐτοί θά ἔπρεπε νά καταφύγουν σ' ἕνα ριζικό μέτρο, γιά νά ὑποτάξουν πραγματικά τό Κομμουνιστικό Κόμμα στό ***«κίνημα μειοψηφίας»***. Στό ἐπίπεδο τοῦ συνδικάτου ἐμφανίστηκαν μόνο οἱ ἡγέτες αὐτοῦ τοῦ κινήματος. Τό Βρεταννικό

Κομμουνιστικό Κόμμα είχε πραχτικά πάψει νά ὑπάρχει γιά τίς μάζες.

9. Πάνω σ' αὐτό τό ζήτημα, τί ἀπαιτοῦσε ἡ Ρώσικη Ἀριστερή Ἀντιπολίτευση; Πρῶτα-πρῶτα, τήν ἐπανεγκαθίδρυση τῆς πλήρους ἀνεξαρτησίας τοῦ Βρεταννικοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος σέ σχέση μέ τά συνδικάτα. Βεβαιώναμε ὅτι αὐτό μπορεῖ νά γίνει μόνο κάτω ἀπό τήν ἐπιρροή τῶν ἀνεξάρτητων συνθημάτων τοῦ Κόμματος καί τῆς ἀνοιχτῆς κριτικῆς του ὅτι τό κίνημα μειοψηφίας θά μποροῦσε νά σχηματιστεῖ, νά προσδιορίσει μέ μεγαλύτερη ἀκρίβεια τά καθήκοντά του, νά ἀλλάξει τούς ἡγέτες του, νά ὀχυρωθεῖ στά συνδικάτα στερεώνοντας τή θέση τοῦ κομμουνισμοῦ.

Τί ἀπάντησαν οἱ Στάλιν, Μπουχάριν, Λοσόβσκ καί Σία στήν κριτική μας;

«Θέλετε νά σπρώξετε τό Βρεταννικό Κομμουνιστικό Κόμμα στό δρόμο τοῦ σεχταρισμοῦ. Θέλετε νά ὁδηγήσετε τούς Πάρσελ, Χίκς καί Κούκ στό στρατόπεδο τοῦ ἐχθροῦ. Θέλετε νά σπάσετε ἀπό τό κίνημα μειοψηφίας».

Τί ἀπάντησε ἡ Ἀριστερή Ἀντιπολίτευση;

«Ἄν ὁ Πάρσελ καί ὁ Χίκς σπάσουν ἀπό μᾶς, ὄχι γιατί τούς ζητᾶμε νά μεταμορφωθοῦν ἄμεσα σέ Κομμουνιστές —κανείς δέν τό ἀπαιτεῖ αὐτό!— ἀλλά γιατί ἐμεῖς θέλουμε νά παραμείνουμε Κομμουνιστές, αὐτό σημαίνει ὅτι ὁ Πάρσελ καί σία δέν εἶναι φίλοι ἀλλά καλυμμένοι ἐχθροί. Ὅσο πιό γρήγορα δείξουν τή φύση τους, τόσο τό καλύτερο γιά τίς μάζες. Δέ θέλουμε νά σπάσουμε ἀπό τό κίνημα μειοψηφίας. Ἀντίθετα, πρέπει νά δόσουμε τή μεγαλύτερη προσοχή σ' αὐτό τό κίνημα. Τό παραμικρό βῆμα πρός τά μπρός μέ τίς μάζες ἤ μέ ἕνα τμῆμα τῶν μαζῶν ἀξίζει περισσότερα ἀπό μιά ντουζίνα ἀφηρημένα προγράμματα τῶν φιλολογικῶν κύκλων, ἀλλά ἡ προσοχή πού ἔχουμε δόσει στίς μάζες δέν ἔχει τίποτε τό κοινό μέ τή συνθηκολόγηση μέ τούς περιστασιακούς ἡγέτες καί μισοηγέτες τῶν μαζῶν. Οἱ μάζες χρειάζονται ἕνα σωστό προσανατολισμό καί σωστά συνθήματα. Αὐτό ἀποκλείει κάθε θεωρητικό συμβιβασμό καί κάθε προστασία τῶν κομφουζιονιστῶν πού ἐκμεταλλεύονται τήν ὀπισθοδρομικότητα τῶν μαζῶν».

10. Ποιό εἴταν τό ἀποτέλεσμα τοῦ βρεταννικοῦ πειράματος τοῦ Στάλιν; Τό κίνημα μειοψηφίας ἀγκαλιάζοντας ἕνα σχεδόν ἑκατομμύριο ἐργάτες, φαινόταν νά ὑπόσχεται πολλά, ἀλλά κουβαλοῦσε μέσα του τό σπέρμα τῆς καταστροφῆς. Οἱ μάζες γνώριζαν σάν ἡγέτες τοῦ κινήματος μόνο τούς Πάρσελ, Χίκς καί Κούκ, τούς ὁποίους, ἐπιπλέον, ἐγγυόταν ἡ Μόσχα. Οἱ «ἀριστεροί» αὐτοί φίλοι, σέ μιά σοβαρή δοκιμασία, πρόδοσαν ἐπαίσχυντα τό προλεταριάτο. Οἱ ἐπαναστάτες ἐργάτες πέσανε σέ φοβερή σύγχυση, θυθιστήκανε στήν ἀπάθεια καί φυσικά ἐπεχτείνανε τήν ἀπογοήτευσή

τους μέχρι τό ἴδιο τό Κ.Κ. ὅπου ὑπῆρχε τό παθητικό μόνο τμῆμα ὁλόκληρου αὐτοῦ τοῦ μηχανισμοῦ προδοσίας καί κακοπιστίας. Τό κίνημα μειοψηφίας μετατράπηκε σιγά σιγά σέ μηδέν. Τό Κομμουνιστικό Κόμμα ξαναγύρισε στήν ὕπαρξη μιᾶς ἀμελητέας σέχτας. Μ' αὐτό τόν τρόπο, χάρη στή ριζικά λαθεμένη ἀντίληψη γιά τό κόμμα, τό μεγαλύτερο κίνημα τοῦ ἐγγλέζικου προλεταριάτου, πού ὁδηγήθηκε στή γενική ἀπεργία, ὄχι μόνο δέν ταρακούνησε τό μηχανισμό τῆς ἀντιδραστικῆς γραφειοκρατίας, ἀλλά, ἀντίθετα, τόν ἐνίσχυσε καί ὁδήγησε σέ μειονεχτική θέση τόν κομμουνισμό στή Μεγάλη Βρεταννία γιά πολλά χρόνια.

11. Μιά ἀπό τίς ψυχολογικές πηγές τοῦ ὀπορτουνισμοῦ εἶναι ἡ ἐπιπόλαια ἀνυπομονησία, ἡ ἔλλειψη ἐμπιστοσύνης, ἡ ἔλλειψη ἐμπιστοσύνης στή βαθμιαία ἀνάπτυξη τῆς ἐπιρροῆς τοῦ κόμματος, ἡ ἐπιθυμία νά κερδίσει τίς μάζες μέ τή βοήθεια μιᾶς ὀργανωτικῆς μανούβρας ἤ μιᾶς προσωπικῆς διπλωματίας. Ἀπ' αὐτά πηγάζει ἡ πολιτική τῆς κομπίνας στά παρασκήνια, ἡ πολιτική τῆς σιωπῆς, τοῦ καπελώματος, τῆς αὐτοαναίρεσης, τῆς προσαρμογῆς στίς ἰδέες καί τά συνθήματα τῶν ἄλλων, καί τελικά, τό πλῆρες πέρασμα στίς θέσεις τοῦ ὀπορτουνισμοῦ. Ἡ ὑποταγή τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος στό Κουομιντάγκ στήν Κίνα, ἡ δημιουργία τῶν ***«ἐργατο-αγροτικῶν»*** κομμάτων στήν Ἰνδία, ἡ ὑποταγή τοῦ Βρεταννικοῦ Κόμματος στό κίνημα μειοψηφίας κλπ. κλπ. —σέ ὅλα αὐτά τά φαινόμενα, βλέπουμε τήν ἴδια μέθοδο τῆς γραφειοκρατικῆς κομπίνας πού ἀρχίζει μέ μιά ἐπιπόλαια ἐπαναστατική ἀνυπομονησία καί τελειώνει μέ τήν ὀπορτουνιστική προδοσία*.

Εἶναι γι' αὐτό ἀκριβῶς πού ἐπιμένουμε σταθερά τά τελευταῖα αὐτά χρόνια πάνω στήν τεράστια ἐκπαιδευτική σημασία πού ἔχουν τά παραδείγματα ἀπό τή στρατηγική τῆς Κομιντέρν πού παραθέσαμε πιό πάνω. Θά ἔπρεπε νά τά μελετήσουμε καί νά τά ἐλέγξουμε ὅλα πάνω σέ κάθε νέα ἐμπειρία, ὄχι μόνο γιά νά καταδικάσουμε τά ἱστορικά λάθη καί τά ἐγκλήματα μετά τά γεγονότα, ἀλλά γιά νά μάθουμε νά ξεχωρίζουμε παρόμοια λάθη σέ μιά νέα κατάσταση ἀπό τήν ἀρχή τους καί κατά συνέπεια ὅταν θά μποροῦν ἀκόμα νά διορθωθοῦν.

(*) Οἱ ἡγέτες σύντροφοι τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν μᾶς πληροφοροῦν ὅτι στήν Ἀμερικάνικη Ἕνωση, ὁρισμένοι σύντροφοι —καί βέβαια, μόνο σάν ἄτομα (μέ τήν πραγματική ἔννοια τῆς λέξης) —μιλοῦν γιά ἕνα συνασπισμό μέ τούς Λαβστονιστές στό ὄνομα τῆς ...***«μαζικῆς δουλιᾶς»***. Εἶναι δύσκολο νά φανταστεῖς πιό γελοῖο, πιό ἀνόητο, πιό στείρο σχέδιο ἀπ' αὐτό. Γνωρίζουν αὐτοί οἱ ἄνθρωποι ἔστω καί μερικά πράγματα ἀπό τήν Ἱστορία τοῦ Μπολσεβίκικου Κόμματος; Ἔχουν διαβάσει τά ἔργα τοῦ Λένιν; Γνωρίζουν τήν ἀλληλογραφία τοῦ Μάρξ καί τοῦ Ἔγκελς; Ἤ ἔχει περάσει ἀπό πάνω τους ὁλόκληρη ἡ Ἱστορία τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος χωρίς νά ἀφήσει ἴχνη; Εὐτυχῶς, πού ἡ συντριπτική πλειοψηφία τῆς Ἀμερικάνικης Ἕνωσης δέν ἔχει τίποτε τό κοινό μ' αὐτές τίς ἰδέες. (Λ. Τ.).

12. Πρέπει νά ποῦμε καθαρά: τά λάθη μερικῶν γάλλων Ἀντιπολιτευόμενων, μελῶν τῆς Ἕνωσης, πάνω στό συνδικαλιστικό ζήτημα παρουσιάζουν καταπληχτική ὁμοιότητα μέ τό ἀξιοθρήνητο ἀγγλικό πείραμα. Μόνο πού ἡ κλίμακα τῶν λαθῶν, στή Γαλλία, εἶναι ἀκόμα πολύ μικρότερη καί δέν ἔχουν ἀναπτυχθεῖ στή βάση ἑνός μαζικοῦ κινήματος. Αὐτό ἐπιτρέπει σ' ὁρισμένους συντρόφους νά παραβλέπουν αὐτά τά λάθη ἤ νά ὑποτιμοῦν τή μεγάλη σημασία τους. Ὡστόσο, ἄν ἡ Ἕνωση ἐπρόκειτο νά ἐπιτρέψει καί στό μέλλον, ἡ συνδικαλιστική δουλιά νά γίνεται μέ τίς μέθοδες πού εἶχε καθορίσει ἡ πλειοψηφία τῆς παλιᾶς ἡγεσίας, οἱ ἰδέες καί ἡ σημαία τῆς Ἀριστερῆς Ἀντιπολίτευσης θά ἐκθέτονταν στή Γαλλία γιά ἕνα μεγάλο διάστημα.

Θά εἴταν ἐγκληματικό τό νά κλείνει κανείς τά μάτια σ' αὐτό. Ἀφοῦ δέν ὑπάρχει καμιά ἐπιτυχία στήν ἐπανόρθωση αὐτῶν τῶν λαθῶν στό πρῶτο τους στάδιο, διαμέσου ἰδιαίτερων συμβουλῶν καί προειδοποιήσεων, τότε δέ μένει παρά νά κατονομάσουμε ἀνοιχτά τά λάθη καί τούς ὑπεύθυνους γιά νά διορθώσουμε τήν πολιτική μας διαμέσου συλλογικῶν προσπαθειῶν.

13. Ἀρχίζοντας τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1930, ἡ Ἕνωση, στήν πραγματικότητα ἐγκατάλειψε τήν ἀνεξάρτητη δουλιά στά συνδικάτα πρός ὄφελος τῆς Ἑνωμένης Ἀντιπολίτευσης πού, ἀπό τή μεριά της, παλεύει νά ἔχει τή δική της πλατφόρμα, τήν ἡγεσία της, τήν πολιτική της. Μέσα σ' αὐτά τά ὅρια, ἔχουμε μιά χτυπητή ἀναλογία μέ τό πείραμα τοῦ κινήματος μειοψηφίας στήν Ἀγγλία. Πρέπει, ὡστόσο, νά ποῦμε ὅτι στίς γαλλικές συνθῆκες ὑπάρχουν ὁρισμένα χαραχτηριστικά πού, ἀπό πολύ νωρίς, κάνουν αὐτό τό πείραμα ἀκόμα πιό ἐπικίνδυνο. Στήν Ἀγγλία, τό κίνημα μειοψηφίας σά σύνολο εἴταν πολύ πιό ἀριστερά ἀπό τήν ἐπίσημη ἡγεσία τῶν συνδικάτων.

Μπορεῖ νά τό πεῖ κανείς αὐτό γιά τήν Ἑνωμένη Ἀντιπολίτευση; Ὄχι. Στίς γραμμές τῆς τελευταίας ὑπάρχουν στοιχεῖα πού τείνουν φανερά πρός τή Δεξιά Ἀντιπολίτευση, δηλαδή, πρός τόν ρεφορμισμό. Τό εἰδικό βάρος τους δέ μᾶς εἶναι καθαρό.

Ἡ βασική δύναμη τῆς Ἐνιαίας Ἀντιπολίτευσης εἶναι ἡ Ὁμοσπονδία τῶν Δασκάλων. Στή Γαλλία, οἱ δάσκαλοι παίζουν πάντα ἕνα σοβαρό ρόλο γιά τό σοσιαλισμό, γιά τό συνδικαλισμό καί τόν κομμουνισμό. Μέσα στούς δασκάλους θά βροῦμε χωρίς ἀμφιβολία πολλούς φίλους. Παρόλα αὐτά ἡ Ὁμοσπονδία σά σύνολο δέν εἶναι μιά προλεταριακή Ὁμοσπονδία. Λόγω τῆς κοινωνικῆς της σύνθεσης, ἡ Ὁμοσπονδία τῶν Δασκάλων μπορεῖ νά προσφέρει πολύ καλούς ἀγκιτάτορες, δημοσιογράφους, καί ἁπλούς ἐπαναστάτες, ἀλλά δέν μπορεῖ νά ἀποτελέσει τή βάση τοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος. Ὅλα τά ντοκουμέντα της παρουσιάζουν μιά ἀνεπάρκεια στήν καθαρότητα τῆς πολιτικῆς σκέψης. Τό συ-

νέδριο τῆς Ὁμοσπονδίας στή Μασσαλία ἔδειξε ὅτι τά μέλη της ταλαντεύονται ἀνάμεσα σέ τρεῖς ἀπόψεις —μεταξύ τῆς ἐπίσημης πορείας, τῆς Ἀριστερῆς Ἀντιπολίτευσης καί τῆς Δεξιᾶς Ἀντιπολίτευσης. Θά προσφέραμε τίς χειρότερες ὑπηρεσίες στά μέλη τῆς Ὁμοσπονδίας, ὅπως καί σ' ὁλόκληρο τό προλεταριακό κίνημα, ἐάν καλύπταμε τελείως τά σφάλματά τους, τίς ταλαντεύσεις τους, τήν ἔλλειψη καθαρότητάς τους. Δυστυχῶς, μέχρι πρίν λίγες μέρες, αὐτή εἴταν ἡ πολιτική τῆς Συνταχτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς «**Ἀλήθειας**» (La Verité) —μιά πολιτική σιωπῆς— καί αὐτό ὄχι τυχαῖα.

14. Τότε θέλετε νά σπάσετε ἀπό τήν Ἐνιαία Ἀντιπολίτευση; Ὁποιοσδήποτε θέτει τό ζήτημα μ' αὐτό τόν τρόπο, μ' αὐτό καί μόνο λέει πώς οἱ κομμουνιστές, **σάν κομμουνιστές,** δέν μποροῦν νά συμμετέχουν στήν δουλιά τῆς Ἐνιαίας Ἀντιπολίτευσης. Ἀλλά ἄν ἔτσι εἴχαν τά πράγματα, θά δήλωναν ἐντελῶς ἁπλᾶ ὅτι ἡ Ἐνιαία Ἀντιπολίτευση εἶναι μιά ὀργάνωση καλυμένων ἐχθρῶν τοῦ κομμουνισμοῦ. Εὐτυχῶς, δέν εἶναι ἔτσι. Ἡ Ἐνιαία Ἀντιπολίτευση σά σύνολο δέν εἶναι οὔτε κομμουνιστική οὔτε ἀντικομμουνιστική ὀργάνωση ἐπειδή εἶναι ἀνομοιογενής. Ὑποχρεωθήκαμε νά λάβουμε τήν ἀνομοιογένεια αὐτή ὑπόψη μας στήν πρακτική μας δράση. Μποροῦμε καί πρέπει νά ἐπιδείξουμε τήν μεγαλύτερη προσοχή μπροστά στίς διάφορες ὁμάδες καί ἀκόμα μπροστά στίς προσωπικότητες πού ἐξελίσσονται πρός τό μαρξισμό. Ἀλλά ὅλα αὐτά ὑπό ἕναν ὅρο: ὅτι ὅταν ἐμφανιζόμαστε μπροστά στούς ἐργάτες στά συνδικάτα, ἐνεργοῦμε στό ὄνομα τῆς Κομμουνιστικῆς Ἕνωσης δίχως νά δεχόμαστε καμιά λογοκρισία τῆς δράσης μας πέρα ἀπό τόν ἔλεγχο τῆς ἴδιας τῆς Ἕνωσης (ἤ ὁλόκληρου τοῦ Κόμματος μετά τήν ἐπανεγκαθίδρυση τῆς ἑνότητας στίς γραμμές τῶν κομμουνιστῶν).

15. Στίς γραμμές τῆς Ἐνιαίας Ἀντιπολίτευσης ὑπάρχουν τό δίχως ἄλλο πολλά στοιχεῖα πού συμπαθοῦν πολύ τήν Ἀριστερή Ἀντιπολίτευση δίχως νά εἶναι μέλη τῆς Ἕνωσης: αὐτοί πρέπει νά συγκεντρωθοῦν κάτω ἀπό τή σημαία μας. Ὑπάρχουν ἀκαθόριστα στοιχεῖα πού γενικά ἀγωνίζονται μέ ὅλες τους τίς δυνάμεις γιά νά παραμείνουν σ' αὐτή τή θέση, μεταμορφώνοντάς την στή βάση μιᾶς «πλατφόρμας». Μέ αὐτά τά στοιχεῖα, μποροῦμε νά κλείνουμε τακτικές συμφωνίες πάνω σέ μιά καθορισμένη βάση, διατηρώντας τήν πλήρη ἐλευθερία τῆς ἀμοιβαίας κριτικῆς. Τελικά, στίς γραμμές τῆς Ἐνιαίας Ἀντιπολίτευσης ὑπάρχουν ἐπίσης, ἀναπόφευχτα ξένα στοιχεῖα, πού περιπλανῶνται ἐδῶ τυχαῖα, ἤ πού διεισδύουν σά στρατολογημένοι πράχτορες τοῦ ρεφορμισμοῦ. ...Αὐτοί χρησιμοποιοῦν τό σκοτάδι γιά νά φέρουν τή διάλυση μέσα στίς γραμμές της. Ὅσο πιό γρήγορα ἀποκαλύπτονται καί ἀποβάλλονται, τόσο τό καλύτερο γιά τήν ὑπόθεσή μας.

16. Ἀλλά δέ συνεργαζόμαστε στά συνδικάτα μέ τούς ἐργάτες πέρα καί ξέχωρα ἀπό τίς πολιτικές καί φιλοσοφικές τους ἀπόψεις; Μά ἡ Ἑνιαία Ἀντιπολίτευση δέν εἶναι μιά συνδικαλιστική ὀργάνωση ἀλλά μιά πολιτική φράξια πού ἔχει ἐπίσης τό καθῆκον νά ἐπηρεάσει τό συνδικαλιστικό κίνημα. Ἄς ἀφήσουμε τόν Μονάτ καί τούς φίλους του, τούς Ποπιστές (Popists)* νά ἐνεργοῦν καλυμμένα. Οἱ ἐπαναστάτες δροῦν ἀνοιχτά μπροστά στούς ἐργάτες. Στήν Ἑνιαία Ἀντιπολίτευση μποροῦμε νά δουλέψουμε μόνο μέ ἐκείνους πού προχωροῦν χέρι χέρι μαζί μας, πρός τήν ἴδια κατεύθυνση, ἄν καί ὄχι μέχρι τό τέλος τοῦ δρόμου μας.

17. Ὁρισμένοι σύντροφοι ἐπιμένουν πάνω ἀπ' ὅλα ὅτι οἱ κομμουνιστές πρέπει νά παλεύουν γιά τήν ἐπιρροή τους μέσα στά συνδικάτα διαμέσου τῶν ἰδεῶν καί ὄχι μέ μηχανικά μέσα. Αὐτή ἡ σκέψη πού ἴσως νά φαίνεται ἀδιαφιλονίκητη, συχνά μετατρέπεται σέ μιά ἄδεια κοινοτυπία. Ἡ κεντριστική γραφειοκρατία ἐπίσης δηλώνει πολύ συχνά καί πολύ ἀληθινά ὅτι τό καθῆκον της εἶναι νά ἐπηρεάσει μέ τίς ἰδέες καί ὄχι νά ἀσκήσει μηχανικές πιέσεις.

Σέ τελευταία ἀνάλυση, ὁλόκληρο τό ζήτημα, περιορίζεται στόν πολιτικό καί οἰκονομικό προσανατολισμό, στά συνθήματα καί στό πρόγραμμα δράσης. Ἄν ὁ προσανατολισμός εἶναι σωστός, ἄν τά συνθήματα ἀνταποκρίνονται στίς ἀνάγκες τοῦ κινήματος, τότε ἡ ἐμπειρία τῶν μαζῶν στά συνδικάτα δέν εἶναι ***«καταναγκασμός»***. Ἀντίθετα, ἄν ὁ προσανατολισμός εἶναι λαθεμένος, ἄν ἡ πολιτική τῆς ἐπαναστατικῆς ἀνόδου διακηρύσσεται σέ στιγμές πολιτικῆς ἀμπώτιδας, καί ἀντίστροφα, τότε οἱ μάζες ἀναπόφευχτα θεωροῦν αὐτή τήν ἡγεσία σά μιά μηχανική πίεση πάνω τους. Τό ζήτημα, κατά συνέπεια, περιορίζεται στό ἄν οἱ θεωρητικές προβλέψεις τῆς Ἀριστερῆς Ἀντιπολίτευσης εἶναι ἀρκετά σοβαρές καί βαθιές, ἄν τά στελέχη της εἶναι ἀρκετά ἐκπαιδευμένα ὥστε νά ἐκτιμοῦν τήν κατάσταση σωστά καί νά προωθοῦν τά ἀντίστοιχα συνθήματα. Ὅλα αὐτά πρέπει νά δοκιμαστοῦν στήν πράξη. Εἶναι, ἐπομένως, ὅλο καί περισσότερο ἀνεπίτρεπτο γιά μᾶς νά περνοῦμε στά μουγγά ἤ νά ὑποτιμοῦμε τά ἁμαρτήματα καί τά λάθη τόσο τῶν προσωρινῶν μας συμμάχων ὅσο καί τά δικά μας.

18. Ὁρισμένα μέλη τῆς Ἕνωσης, ὅσο ἀπίστευτο κι ἄν φαίνεται, διαμαρτύρονται ἐνάντια στίς προθέσεις τοῦ ἑνός ἤ τοῦ ἄλλου νά ὑποτάξει τήν Ἑνιαία Ἀντιπολίτευση στήν Ἕνωση.

(*) Ὀπαδοί τοῦ Ἐργατο—Ἀγροτικοῦ Κόμματος, πού εἶχε σάν ἡγέτες του τούς Σελιέ, Ζελί, καί ἄλλους πρώην ἡγέτες τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος πού διαγράφτηκαν μετά τό Ἕχτο Συνέδριο τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς. Ἡ δεξιά αὐτή ὁμάδα εἶταν μιά πιστή ἀντιγραφή στή Γαλλία τῆς ὁμάδας τοῦ Λάβστοουν τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν ἤ τοῦ Μπράντλερ τῆς Γερμανίας. Οἱ ὁμάδες αὐτές, ἀπομακρύνθηκαν, τελικά, στό ἑπόμενο βῆμα, ἀπό τόν κομμουνισμό προσχωρώντας στή «2 1/2 Διεθνή»μέ τήν ὁποία συνδέθηκε καί μιά Ἰταλική ὁμάδα μέ τήν Μπαλαμπάνοβα, (Λ. Τ.).

Δίχως νά τό ἀντιλαμβάνονται, βασίζονται πάνω στό ἴδιο ἄθλιο ἐπιχείρημα πού χρησιμοποίησε ὁ Μονάτ ἐνάντια στόν κομμουνισμό γενικά. Στήν πράξη, αὐτό σημαίνει ὅτι μερικοί σύντροφοι, πού δουλεύουν στά συνδικάτα, ἀπαιτοῦν **γιά τόν ἑαυτό τους** τήν πλήρη ἀνεξαρτησία τους ἀπό τήν Ἕνωση. Σκέπτονται ὅτι μέ τίς μανοῦβρες τους, τίς παραινέσεις καί τήν προσωπική διακριτικότητά τους θά πετύχουν ἀποτελέσματα στά ὁποῖα ἡ Ἕνωση δέν μπορεῖ νά φθάσει μέ τή συλλογική δουλιά. Ἄλλοι, πάλι, σύντροφοι, πού θά τούς ἄρεσε μιά παρόμοια ἀνεξαρτησία γιά τόν ἑαυτό τους σ' ὅ,τι ἀφορᾶ τόν τύπο, καλωσορίζουν αὐτές τίς τάσεις. Τό ζήτημα πού μπαίνει εἶναι: γιατί αὐτοί οἱ σύντροφοι προσχώρησαν στήν Ἕνωση ἄν δέν τῆς ἔχουν καμιά ἐμπιστοσύνη;

19. **Τί εἶναι αὐτή ἡ «ὑποταγή» τῆς Ἑνιαίας Ἀντιπολίτευσης; Τό βασικό αὐτό ἐρώτημα εἶναι λαθεμένο. Ἡ Ἕνωση ὑποτάσσει** στόν ἑαυτό της μόνο τά μέλη της. **Ἐφόσον ἡ πλειοψηφία τῆς Ἑνιαίας Ἀντιπολίτευσης δέ βρίσκεται στήν Ἕνωση, αὐτό εἶναι ἕνα** ζήτημα πειθοῦς, συμβιβασμοῦ ἤ μπλόκ, ἀλλά σίγουρα ὄχι ὑποταγῆς. Στήν πραγματικότητα, οἱ ἀντίπαλοι τῆς λεγόμενης ὑποταγῆς τῆς Ἑνιαίας Ἀντιπολίτευσης στήν Ἕνωση ἀπαιτοῦν τήν πραγματική ὑποταγή τῆς Ἕνωσης στήν Ἑνιαία Ἀντιπολίτευση. Αὐτή εἴταν ἀκριβῶς ἡ κατάσταση μέχρι σήμερα. Στήν πιό σημαντική της δουλιά, στή συνδικαλιστική της, λόγου χάρη, δουλιά, ἡ Ἕνωση εἶναι ὑποταγμένη στήν Ἑνιαία Ἀντιπολίτευση καί γιά χάρη της ἔχει ἀπαρνηθεῖ κάθε ἀνεξαρτησία. Οἱ μαρξιστές δέν μποροῦν καί δέν πρέπει νά ἀνέχονται μιά τέτια πολιτική οὔτε γιά μιά μέρα.

20. Ὁρισμένοι ἡγετικοί σύντροφοι πού μέχρι χθές πάλευαν ἀνοιχτά καί καθαρά γιά μιά πολιτική συνθηκολόγησης, τώρα δηλώνουν ὅτι βρίσκονται σέ ***«πλήρη συμφωνία»*** μέ τήν ἀναγκαιότητα τῆς ἀλλαγῆς τῆς Ἑνιαίας Ἀντιπολίτευσης σά σύνολο. Στήν πραγματικότητα, θέλουν μιά ἀλλαγή μόνο στό ὄνομα. Ὅσο γρηγορότερα βρίσκονται ***«σέ συμφωνία»*** μέ τή μαρξιστική κριτική, τόσο περισσότερο, στήν πραγματικότητα, ἡγοῦνται μιᾶς πάλης γιά νά μήν ἀλλάξει τίποτα.

Ἁπλούστατα, θέλουν νά χρησιμοποιήσουν τή φρασεολογία τῆς μαρξιστικῆς κριτικῆς γιά νά καλύψουν τήν παλιά πολιτική. Αὐτές εἶναι οἱ παλιές μέθοδες, καί τό πέρασμα τοῦ χρόνου δέν τίς ἔκανε περισσότερο ἐλκυστικές. Μιά ἐπαναστατική ὀργάνωση θά ὁδηγοῦνταν στή διαφθορά γιά πολύ καιρό, ἄν ὄχι γιά πάντα, ἀπό τό δηλητήριο τῆς διπροσωπίας καί τῆς ψευτιᾶς, ἄν ἐπέτρεπε μιά ἐπαναστατική φρασεολογία νά καλύπτει μιά ὀπορτουνιστική πολιτική.

Σταθερά ἐλπίζουμε ὅτι ἡ Ἕνωση δέ θά τό κάνει αὐτό.

Πρίγκηπος 4 τοῦ Γενάρη 1931 — Λ. Τ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΜΠΛΟΥΜ ΛΕΟΝ (Blum Léon — 1872-1950): Γάλλος Δεξιός Σοσιαλδημοκράτης. Ἀντίπαλος τῆς προσχώρησης στήν Κομιντέρν τό 1920. Πρόεδρος τῆς Κυβέρνησης τοῦ Λαϊκοῦ Μετώπου τό 1936.

ΚΑΣΕΝ ΜΑΡΣΕΛ (Cachin Marcel — 1869-1958): Γάλλος Σταλινικός ἡγέτης. Σοσιαλπατριώτης στή διάρκεια τοῦ Πρώτου Παγκόσμιου Πολέμου καί κατόπιν κεντριστής. Ἔλαβε μέρος στήν ἵδρυση τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος. Ἀργότερα διακρίθηκε γιά τή δουλικότητά του ἀπέναντι στόν Στάλιν.

ΝΤΙΜΟΥΛΕΝ ΖΟΡΖ (Dumoulin Georges — 1877-1963): Γάλλος μεταλλωρύχος. Κεντριστής στή διάρκεια τοῦ Πρώτου Παγκόσμιου Πολέμου. Ἀργότερα ἐνώθηκε μέ τόν Ζουό καί τή δεξιά πτέρυγα. Κατέλαβε διάφορα συνδικαλιστικά πόστα πρίν ἀπό τό Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Συνεργάστηκε μέ τήν κυβέρνηση τοῦ Βισί.

ΦΡΟΣΑΡ ΛΟΥΪ-ΟΛΙΒΙΕ (Frossard Louis-Olivier — 1889-1946): Γάλλος καθηγητής. Κεντριστής στόν Πρῶτο Παγκόσμιο Πόλεμο. Γενικός γραμματέας τοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος στά 1918. Ἕνας ἀπό τούς ἡγέτες τοῦ Κ.Κ.Γ. μετά τό 1920. Βρισκόταν στή δεξιά πτέρυγα. Παραιτήθηκε καί προσχώρησε ξανά στό Σοσιαλιστικό Κόμμα τό 1923. Διορίστηκε σέ διάφορα πόστα ἀπό τήν κυβέρνηση τοῦ Λαϊκοῦ Μετώπου καί τήν πρώτη κυβέρνηση τοῦ Πετέν.

ΖΟΥΟ ΛΕΟΝ (Jouhaux Léon — 1870-1954): Γάλλος ἐπαναστάτης συνδικαλιστής μέχρι τόν Πρῶτο Παγκόσμιο Πόλεμο, ὁπότε ἔγινε σοσιαλπατριώτης. Γραμματέας τῆς Γ.Σ.Ε. (σταλινικά συνδικάτα) μέχρι τό Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Μετά τό Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο ἵδρυσε τά συνδικάτα «Φόρς Οὐβριέρ».

ΛΟΥΖΟΝ ΡΟΜΠΕΡ (Louzon Robert — 1882-): Μηχανικός, ἐπαναστάτης συνδικαλιστής. Ἀντιτάχτηκε στόν Πρῶτο Παγκόσμιο Πόλεμο καί ἀργότερα μπῆκε στό Κ.Κ. Τυνησίας. Φυλακίστηκε δυό φορές καί τελικά ἐξορίστηκε. Δημοσιογράφος τῆς «Οὐμανιτέ». Ἀπό τό Κ.Κ.Γ. διαγράφηκε τό 1924. Ἐνώθηκε μέ τόν Μονάτ καί τήν ὁμάδα τῆς «Προλεταριακῆς Ἐπανάστασης». Πολέμησε στήν Ἱσπανία τό 1937. Φυλακίστηκε στή διάρκεια τοῦ Δεύτερου Παγκόσμιου Πολέμου.

ΜΟΝΑΤ ΠΙΕΡ (Monatte Pierre — 1881-1960): Γάλλος τυπογράφος. Ἐπαναστάτης συνδικαλιστής. Ἱδρυτής τῆς «Ἐργατικῆς Ζωῆς» τό 1909. Πάλεψε μαζί μέ τόν Τρότσκι ἐνάντια στούς σοσιαλπατριώτες στή διάρκεια τοῦ Πρώτου Παγκόσμιου Πολέμου. Προσχώρησε στό Κ.Κ.Γ. τό 1923, μετά ἀπό αὐστηρή αὐτοκριτική. Διαγράφηκε τό 1924, στή διάρκεια τῆς σταλινικῆς «Μπολσεβικοποίησης». Ἵδρυσε τήν Συνδικαλιστική Ἕνωση καί πάλεψε γιά τό δικαίωμα τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν συνδικάτων μέχρι τό θάνατό του.

ΜΟΝΜΟΥΣΟ ΓΚΑΣΤΟΝ (Monmousseau Gaston — 1883-1960): Γάλλος σιδηροδρομικός. Ἀρχικά εἶταν ἀναρχικός, ἀρνιόταν νά γίνει μέλος τῶν συνδικάτων μέχρι τό 1910. Ἔδρασε στήν ἐπαναστατική μειοψηφία κατά τή διάρκεια τοῦ Πρώτου Παγκόσμιου Πολέμου. Ἀργότερα ἐνώθηκε μέ τόν Μονάτ, βασικά λόγω τῆς ἀντίθεσής του μέ τίς μπολσεβίκικες θέσεις πάνω στά συνδικάτα. Ἔγινε ἐκδότης τῆς «Ἐργατικῆς Ζωῆς» καί ἀργότερα ἕνας σκληρός σταλινικός.

ΡΕΝΟΝΤΕΛ ΠΙΕΡ (Renaudel Pierre — 1871-1935): Δημοσιογράφος τῆς «Οὐμανιτέ» πρίν τόν Πρῶτο Παγκόσμιο Πόλεμο, βοηθός τοῦ Ζορές. Ἡγέτης τῆς δεξιᾶς στό Σοσιαλιστικό Κόμμα.

ΡΟΣΜΕΡ ΑΛΦΡΕΝΤ (Rosmer Alfred — 1877-1964): Γάλλος τροτσκιστής. Γιός Κομμουνάρου. Διορθωτής κειμένων. Ἀρχικά εἶταν ἀναρχικός καί κατόπιν συνδικαλιστής. Ἐνώθηκε μέ τήν τροτσκιστική ὁμάδα στίς πρῶτες μέρες τοῦ Πρώτου Παγκόσμιου Πολέμου. Ἱδρυτικό μέλος τοῦ Κ.Κ.Γ., ἐκλέχτηκε στήν Ἐχτελεστική Ἐπιτροπή τῆς Κομμουνιστικῆς Διεθνοῦς στό Δεύτερο Παγκόσμιο Συνέδριό της. Διαγράφηκε τό 1924, στή διάρκεια τῆς «Μπολσεβικοποίησης». Ἐργάστηκε μέ τήν «Προλεταριακή Ἐπανάσταση» καί ἀργότερα μέ τήν «Ἀλήθεια». Ἡγετικό μέλος τῆς Διεθνοῦς Ἀριστερῆς Ἀντιπολίτευσης. Συγγραφέας σημαντικῶν βιβλίων πάνω στήν Ἱστορία τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος.